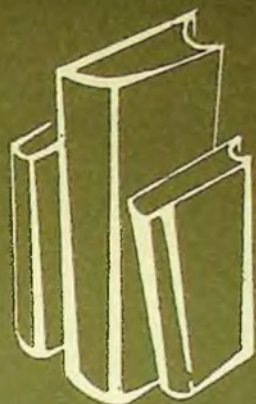

P m 589

CĂLĂUZA
BIBLIOTECARULUI

The main title is rendered in large, white, serif capital letters. A circular seal of the University of Medicine and Pharmacy 'Carol Davila' Bucharest is overlaid on the word 'CĂLĂUZA'. The seal features a central sunburst and the text 'UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ, FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGII' around the perimeter.

9

1965

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

ANUL XVIII

S U M A R

Cartea marilor perspective	513
Documente ale Congresului al IX-lea al P.C.R.	515
IN LUMINA DOCUMENTELOR CONGRESULUI PARTIDULUI	
Menirea cărții (La anchetă ne-au răspuns: EUGEN FRUNZĂ poet; PIA ATANASIU, director științific al Centrului de Documentare științifică al Academiei R. S. România; NICOLAE MIRONESCU, director al Bibliotecii Aca- demiei R. S. România; MIRCEA TOMESCU, director al Bibliotecii centrale universitare București).	517
GEORGETA LĂZĂRESCU: Mecanizarea și automatizarea documentării	525
MARIA VULCU: Informarea bibliografică la Biblioteca Facultății de istorie din București	529
PREOCUPĂRI ACTUALE	
ION IONIȚĂ: Fondul de cărți al bibliotecilor din raion	532
FEBRONIA COSTACHE: Bibliotecile din Ocna-Mureș	535
GH. MARIN: Literatura în colecțiile pentru școlari	538
LIVIU MOSCOVICI: Rolul bibliotecii în viața școlii	541
ANA LETIȚIA CERNEI: Biblioteca Teleki-Bolyai	543
OPINII	
C. NEGRU și C. MARINESCU: Recuperarea cărților	548
CONSTANTIN GRIGORAS: Regimul deplasărilor	549
MARIA BAHRIM: Despre fișele tipărite	550
★	
CORNELIU DIMA-DRĂGAN: Cărți pentru popor. Al. Vla- huță, George Coșbuc, Mihail Sadoveanu și problemele lecturii în mediul rural	551
CONSERVAREA FONDURILOR DE CĂRȚI	
NICOLAE OANCEA: Bolile cărților și combaterea lor	556
BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE	
Dr. RUDOLF MALEK: Copiii, tineretul și cartea. Din ex- periența Bibliotecii populare orășenești din Praga	562
BOGDAN HORODYSKI: Necrolog	566
LUCRĂRI DE SPECIALITATE	
SCRIDON, GAVRIL și DOMȘA ION. George Coșbuc. Bi- bliografie (D. Vatamaniuc)	567
FIȘIER	568
CALENDAR (Octombrie-Decembrie)	572

SEPTEMBRIE

Nr. 9 1965

REDAȚIA : Str. BIS. AMZEI 5-7 — București — Telefon 12 04 04

CARTEA MARILOR PERSPECTIVE

Fiecare din cărțile pe care punem mina — imagine sintetică a unei gândiri creatoare — poartă amprenta unei personalități. Se desprinde din fluiditatea frazelor, din vibrația lor interioară, combustia continuă a unei pasiuni, țelul înalt al unei aspirații. De aceea după lectură acordăm totdeauna atenție autorului de vraja căruia am fost învăluți și în comuniune cu care, ora de lectură s-a transformat într-o călătorie spre propriul nostru univers, dezvăluit prin viziunea scriitorului.

Așa sînt marile cărți pe care nu le putem uita niciodată, capodoperile literaturii universale, creația unor genii în care se concentrează vitalitatea unor popoare, fondul lor permanent de tradiții, potențialul lor de dăruire neconținută pe frontul luptelor pentru sfărîmarea unor servituiți îndelungate, pentru afirmarea drepturilor umane.

Descifrăm în paginile unor asemenea cărți acordurile majore din simfonia națională a fiecărui popor. În fiecare din aceste cărți, ca un curent subteran vine de undeva de la izvoarele vieții o forță care reflectă aspirațiile claselor înaintate ale societăților. În marile creații ai lumii ca și în cel mai mare dintre aceștia, creatorul anonim, poporul, întâlnim strîns împlețiți verbul protestatar cu o energică acțiune transformatoare înaripată de simțăminte generoase.

Iată însă în fața noastră o carte cu un conținut cu totul nou: **CONSTITUȚIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA.**

Această carte este totodată și epopee și poem simfonic, filele ei poartă amprenta geniului unui popor, slovă cu slovă se înscrie în cadența însăși a timpului.

Gîndul ne poartă departe, foarte departe. Epoca noastră a pășit cu mult înaintea celor mai cutezătoare idei poetice. Poate doar Eminescu, transcriind de zeci și zeci de ori în caietele sale, cu slova miniaturată ritmurile din Luceafărul, să se fi văzut, împreună cu Hyperion traversînd calea de la pămînt la stea. Noi însă am primit prin Constituția Republicii Socialiste România o carte a marilor perspective. Ca de pe o adevărată rampă de lansare visul nostru se poate ridica în viitor. Știm bine cînd citim și recităm slova dreaptă a Constituției că aici se află piatra unghiulară a desăvîrșirii construcției socialiste, că dincolo de fundalul sonor al cuvintelor se profilează România comunismului, o țară pe care, privirea arsă de febră a lui Nicolae Bălcescu o va fi întrezărit în toate diminețile din Palermo, unde avea să se stingă nefiindu-i îngăduit să mai respire aerul scump al patriei.

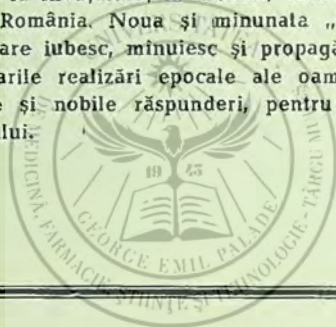
Cu gîndul la el și la toți cei care au visat o Românie liberă și dreaptă, și au luptat pentru instaurarea ei, dar, mai ales, cu gîndul la șirul generațiilor viitoare, autorul acestei cărți a Constituției Republicii Socialiste România, marele nostru Partid Comunist Român a sintetizat cu limpezimea clasicismului, opera cea mai cuprinzătoare a celor două decenii de muncă și luptă, opera întregului popor român, pentru ca fiecare dintre noi să păstrăm ca lumina ochilor fondul de aur al cuceririlor, pregătindu-ne încontinuu pentru asalturile și mai îndrăznețe ale desăvîrșirii construcției socialiste.

Prin votul unanim al celui mai înalt for legislativ al țării — Marea Adunare Națională — poporul român și-a adoptat Carta fundamentală, Cartă a libertății și suveranității naționale, a afirmării multilaterale a demnității și personalității omului constructor al României noi. Ea consfințește la loc de cinste rolul Partidului Comunist ca forță politică conducătoare a întregii societăți.

Frazele și cuvintele cristaline ale Constituției exprimă adânc, cu un realism strălucitor adevărurile vieții noastre socialiste, înaltul democratism al orinduirii statornicite în țara noastră. Unul din aceste adevăruri ogândite în Legea fundamentală a Republicii Socialiste România este înflorirea continuă a culturii, lărgirea funcției cultural-educative a statului nostru.

În anii regimului socialist s-a creat o bază materială fără precedent pentru transformarea culturii într-un bun al maselor, într-o cultură socialistă, care aduce la lezaurul spiritual al lumii contemporane mesajul optimist, constructiv și iubitor de pace al poporului român. Din prevederile noii Constituții se desprinde rolul important al asociațiilor culturale, de artă și știință, în promovarea și răspândirea culturii în rîndul maselor, în uriașul proces de modelare și formare a conștiinței noi. Ele atestă importanța pe care regimul nostru socialist o atribuie culturii în general și lucrătorilor din acest domeniu al activității umane, rolului lor constructiv și de progres în statul socialist.

Tezaurul de valori ale științei, culturii și artei acumulat în biblioteci, slujește și el la realizarea dreptului la învățătură, la cultură, consfințit și garantat de Constituția Republicii Socialiste România. Noua și minunata „Carte de aur”, găsește în inimile noastre, ale celor care iubesc, minuiesc și propagă cartea, un ecou fierbinte, în care mindria pentru marile realizări epocale ale oamenilor muncii, se asociază cu sentimentul unei înalte și nobile răspunderi, pentru satisfacerea cerințelor de cultură, de carte, ale poporului.

Ceașescu, Nicolae. **Raport cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România.** Editura politică, 36 p. A apărut în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă. La Editura Meridiane a apărut în limbile : engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă.

Constituția Republicii Socialiste România. Editura politică, 32 p. A apărut în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă. La Editura Meridiane a apărut în limbile : engleză, franceză, germană, spaniolă, rusă.

**CONGRESUL
AL
IX-LEA
AL
PARTIDULUI
COMUNIST
ROMÂN**

**CONGRESUL AL IX-LEA
AL PARTIDULUI
COMUNIST ROMÂN
19—24 IULIE 1965.**

**Buc., Editura politică, 1965
864 p.**

**DOCUMENTE
ALE CONGRESULUI
AL IX-LEA AL P.C.R.**

Ceașescu, Nicolae. **Raport la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român** — 19 iulie 1965. Editura politică, 104 p. S-a editat în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă. La Editura Meridiane a apărut în limbile : franceză, engleză, germană, rusă, spaniolă.

Maurer, Ion, Gheorghe. **Raport asupra Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român privind Planul de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966—1970.** Editura politică, 40 p. S-a editat în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă. La Editura Meridiane a apărut în limbile : franceză, engleză, germană, rusă, spaniolă.

Chivu, Stoica. **Raport asupra Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român privind Planul de 10 ani pentru dezvoltarea energeticii.** Editura politică, 32 p. S-a editat în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă. La Editura Meridiane a apărut în limbile : franceză, engleză, germană, rusă, spaniolă.

Apostol, Gheorghe. **Raport cu privire la proiectul Statutului Partidului Comunist Român.** Editura politică, 32 p. S-a editat în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă. La Editura Meridiane a apărut în limbile : franceză, engleză, germană, rusă, spaniolă.

Directivile Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970. Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966—1975. Editura politică, 64 p.

Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român. Editura politică, 48 p. S-a editat în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă. La Editura Meridiane a apărut în limbile : franceză, engleză, germană, rusă, spaniolă.

Statutul Partidului Comunist Român. Editura politică, 112 p.

Birlădeanu, Alexandru. **Cuvîntare rostită la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.** Editura politică, 24 p. S-a editat în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă.

Bodnăraș, Emil. **Cuvîntare rostită la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.** Editura politică, 16 p. S-a editat în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă.

Drăghici, Alexandru. **Cuvîntare rostită la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.** Editura politică, 16 p. S-a editat în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă.

Voitec, Ștefan. **Cuvîntare rostită la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.** Editura politică, 16 pagini. S-a editat în limbile : română, maghiară, germană, sîrbă.

MENIREA CĂRȚII

Interviu cu poetul
EUGEN FRUNZĂ

Laureat al Premiului de Stat

Lectura poeziei face parte intrinsecă din educația estetică a oamenilor

L-am aflat pe interlocutor acasă, la masa de scris. Remarc pe birou cartea sa de poezii de curind apărută *Chipul fără noapte* și multe file de manuscris.

Ce pregățiți ?

— Un volum de poezii patriotice, intitulat *Sărutul pământului*.

Aparițiile cărților de poezie sînt așteptate cu interes de cititori.

Cum apreciați dv. răspîndirea poeziei în rîndul iubitorilor de literatură ?

— Stăruie din păcate încă părerea printre unii dintre cei care lucrează nemijlocit în sectorul difuzării cărții că poezia n-ar fi decît în mică măsură căutată și gustată de către cititori. Este un neadevăr. Și i-ași invita pe cei vizați să-și revizuiască această părere printr-o confruntare serioasă cu realitatea. În urma unei asemenea operații — foarte... simplă de altfel, sînt convins că și tirajele acordate cărților de poezie ar crește...

Poetul ține să sublinieze, în continuare, că nu militează cumva prin aceasta pentru o difuzare largă (imposibilă de altfel) a diverselor experimente în versuri alambicate, întortochiate, lipsite de elementară acurateță și limpezime...

— Poezia bună, cu un conținut bogat de idei, cu o formă artistică înaltă, accesibilă în același timp unui număr mare de cititori, este însă foarte prețuită, citită, îndrăgită, discutată de la un capăt la celălalt al țării. De aceea, acestei poezii trebuie să i se acorde toată atenția. De altfel, consider că lectura poeziei face parte intrinsecă din educația estetică a oamenilor. Orice om, indiferent de profesia lui, are sensibilități cărora li se adresează poezia. Prevederile Documentelor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român cu privire la educarea multilaterală a oamenilor, la formarea unei culturi complexe, cred că trebuie interpretate în sensul că, pe lângă cunoștințele de specialitate, oamenii să-și creeze un orizont cultural amplu, în cadrul căruia, un loc important să aibă și poezia.

Așadar, o bună popularizare a cărții de poezie joacă un rol important în cunoașterea și răspîndirea ei.

— Desigur că organizarea bună a difuzării cărții de poezie este un element necesar pentru a pune pe cititor la curent cu aparițiile cele mai valoroase și pentru a-i trezi interesul față de cartea de poezie. Mă întreb de ce librăriile și bibliotecile noastre sînt atît de lipsite de inițiativă în amenajarea unor vitrine

speciale, a unor panouri vii, atractive, fără cuvinte multe, consacrate exclusiv poeziei. De ce adeseori volume noi de poezie își găsesc adăpost doar în rafturi și nu sînt expuse, prezentate, așa cum ar trebui. Am întîlnit cîndva la Craiova, altădată la Găiești și în alte localități, vitrine ale bibliotecilor și librăriilor în care nu exista nici un volum de poezii.

Ce metode considerați că ar trebui folosite pentru popularizarea poeziei?

— Expoziții cu prilejul fiecărei întîlniri dintre poeți și cititori. Apoi seri de lectură în bibliotecă, cluburi, cămine culturale, oase de cultură, în care cititori pasionați de poezie să declame cu glas tare în fața auditoriului versuri preferate din volumele citite recent. Cu acest prilej, se pot organiza și discuții. Și în discuțiile acestea se formează noi iubitori de poezie.

Sînteți cunoscut ca unul dintre poeții ce au legături strînse cu cititorii. Ce ne puteți spune cu privire la aceste contacte?

— Este adevărat că am deseori ocazia să mă întîlnesc cu cititori din diverse domenii de activitate. Aceasta se întîmplă de cele mai multe ori la solicitarea directă a unor colective din întreprinderi și instituții. Constat, cu prilejul fiecăreia dintre aceste întîlniri, că numărul celor dornici să cunoască îndeaproape pe scriitorii și scrierile lor, este din ce în ce mai mare. De foarte multe ori, participanții nu ascultă doar lecturile respective, ci solicită răspunsuri la o seamă de probleme care-i preocupă în legătură cu viața scriitorului, cu opera sa și cu fenomenul literar în general.

Apreciați deci ca pozitivă organizarea acestor întîlniri...

— Da. Ele sînt însă mult mai utile atunci cînd organizatorii lor nu le consideră doar ca fiind împlinirea unui punct din planul de activitate, ci le dau semnificația și amploarea cuvenită, le pregătesc din timp cu seriozitate și antrenează la participare pe cei cu adevărat interesați de literatură. Spun aceasta pentru că mi s-a întîmplat să fiu invitat, singur sau împreună cu colegii ai mei, în locuri în care din păcate se resimte caracterul formal al manifestării, asistența nefiind nici îndeajuns de pregătită pentru întîlnire și nici îndeajuns de selectată după criteriul interesului real.

Asemenea manifestări să se pregătească în așa fel încît să constituie deopotrivă pentru scriitori și cititori un eveniment de la care altii cit și alții să plece mai bogati în impresii și cunoștințe. Întîlnirea să se anunte din vreme, să fie difuzate mai intens lucrările respectivelor scriitori; s-ar putea pregăti înaintea întîlnirii recenzii, discuții, schimburi de opinii pe marginea acestor lucrări. Astfel, cititorii care asistă la întîlnire, își pot forma o imagine mai consistentă asupra operei scriitorului respectiv.

În continuare, poetul Eugen Frunză apreciază că este bine ca întîlnirile dintre cititori și scriitori să constituie singurul program al unei manifestări culturale. De multe ori, manifestarea e completată cu un concert de muzică populară sau ușoară, apoi un film etc.

— Nu cred că asemenea „programe complexe” sînt de natură să ducă la reușita manifestărilor respective. În același timp, sînt împotriva mobilizării de către responsabili culturali din întreprinderi sau instituții a unor grupuri prea numeroase de scriitori. Cred că un singur scriitor, dacă e într-adevăr scriitor și are o operă valoroasă, poate cu prisosință să stîrnească interesul unui mare colectiv de oameni și să satisfacă așteptările lor. Desigur, mă refer la acțiunile curente pe care le organizează bibliotecile, cluburile și nu la cele de mare anvergură și semnificație.

Cum apreciați rolul bibliotecarului în acțiunea de răspîndire a cărții?

— Nu spun nimic nou afirmînd că bibliotecarul nu este un simplu manipulant de carte, ci este un factor cultural, care poate, dacă are pasiunea și pregătirea necesară, să stimuleze interesul oamenilor pentru lectură și să-i orienteze către ceea ce este mai valoros și mai util. Pentru aceasta, bibliotecarul trebuie să-și ia în serios funcția pe care o are, să se considere, nu un simplu funcționar, ci un educator.

Pentru bunul mers al activității lor, aş propune ca bibliotecarii, pe lângă preocupările de organizare a colecțiilor, să nu mai fie antrenati în tot felul de treburi administrative, care le răpesc mult din timp, în favoarea unei munci vii, mai bogată în inițiative și în strînsă legătură cu consumatorii de literatură. Cred că de mare preț este și antrenarea la activitate obștească, în cadrul bibliotecilor, a intelectualilor.

Sandu NAUMESCU

PIA ATANASIU

director științific

al Centrului de Documentare Științifică
al Academiei R. S. România

Documentării trebuie să i se acorde o atenție și un sprijin deosebit

Cum considerați că se poate realiza, în funcție de sarcinile actuale, colaborarea mai strînsă între documentarea științifică și documentarea tehnică?

— Realizările științifice tind să se transforme din ce în ce mai mult în forte active de producție. În Raportul la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, s-au dat prețioase indicații cu privire la dezvoltarea cercetării științifice, arătîndu-se că știința, care stă la baza construcției socialismului, poate și trebuie să-și aducă contribuția activă la ridicarea întregii noastre societăți, la întărirea forțelor economice ale patriei. Raportul a subliniat de asemenea necesitatea de a se îmbina în mod armonios cercetarea fundamentală care-și are rolul și importanța sa în munca științifică generală, cu cercetarea legată de nevoile practice concrete ale construcției socialismului. Legătura dintre știință și tehnică este indisolubilă. Continuitatea și progresul cercetării științifice sînt condiționate de folosirea practică a rezultatelor acestei cercetări. Tehnica, aplicarea în producție a rezultatelor științei, stimulează gîndirea creatoare. Avînd drept principal țel transmiterea cunoștințelor omenești, documentarea, parte integrantă a activității de cercetare științifică și tehnică, folosește metode de lucru unitare indiferent de domeniul la care se referă. În condițiile legăturii organice dintre știință și tehnică, delimitarea între documentarea științifică și tehnică reprezintă doar o repartizare convențională a muncii și dezvoltarea unor forme specifice de materiale legate de nevoile diferențiate ale beneficiarilor. Pe această linie este axată colaborarea strînsă dintre organele de documentare științifică și tehnică din țara noastră, care își îmbină eforturile pe linia unei valorificări raționale și eficiente a fondurilor de materiale primare, a unei adaptări elastice a formelor de materiale de informare la cerințele cercetării științifice și cele ale producției, a unei legături strînse cu diferitele cercuri de beneficiari în așa fel încît să asigure fiecăruia informarea necesară în momentul potrivit și sub o formă cit mai accesibilă.

Ce măsuri socotiți că trebuie luate pe linia modernizării documentării, a folosirii pe scară largă a mijloacelor mecanizate în documentare?

— Problema trecerii la metode noi de lucru în documentare este astăzi în atenția tuturor specialiștilor. Pe plan mondial se desfășoară o intensă activitate de elaborare a unor noi sisteme de informare, în care pe lângă studiile teoretice, mijloacele mecanizate și automatizate joacă un rol din ce în ce mai important. Totuși, nu se poate încă afirma că s-a ajuns la concluzii definitive în acest domeniu, majoritatea aplicărilor practice de noi sisteme avînd încă un caracter experimental. Trecerea la metode mecanizate și automatizate este legată încă de cheltuieli foarte mari, astfel încît orice acțiune pe această linie trebuie să aibă în vedere rentabilitatea sistemului, în funcție de ceea ce se cere de la el.

În condițiile țării noastre, consider că este necesar să se facă un studiu amănunțit al sistemelor deja aplicate în alte părți, să se aprecieze posibilitățile lor de aplicare în funcție de cerințele specifice ale cercetării științifice și cele ale indus-

trierii țării noastre și pe această bază, să se întîlzească larg experimentarea sistemelor considerate corespunzătoare. Totodată, să se folosească larg experiența noastră proprie. Orice sistem de informare presupune o metodă de sistematizare a informațiilor. Specializarea și diversificarea problemelor, dezvoltarea de noi ramuri ale științei și tehnicii precum și mijloacele tehnice folosite în documentare, impun sistematizării informațiilor anumite condiții, fapt care a dus la dezvoltarea de noi metode de indexare, bazate pe sisteme de termeni (tezaure) specifice pentru fiecare domeniu. Elaborarea sistemelor de termeni, este în faza actuală premisa trecerii la metode de lucru perfecționate. De aceea, efortul, nu numai al celor ce lucrează în documentare dar și al cercetătorilor interesați în îmbunătățirea informării, trebuie îndreptat în primul rând spre uniformizarea terminologiei științifice și tehnice și elaborarea de tezaure. Pe această linie a fost îndreptată de la începutul ei activitatea de studii și metodologie a Centrului de Documentare Științifică al Academiei. Importanța acestor probleme și acuitatea cu care acestea se pun astăzi, impun o desfășurare mare de forțe, rațional coordonate, precum și asigurarea mijloacelor materiale necesare.

În ce fel se va profila activitatea Centrului de Documentare Științifică al Academiei pentru a putea răspunde marilor cerințe ce se adresează în prezent documentării în toate sectoarele de activitate?

— În condițiile dezvoltării cercetării științifice din țara noastră, documentării trebuie să i se acorde o atenție și un sprijin deosebit pentru a putea în adevăr să-și îndeplinească misiunea de a orienta, raționaliza și sprijini munca de creație. În activitatea sa, Centrul de Documentare Științifică va urmări în continuare asigurarea unei informări curente și sigure cît mai operative, va dezvolta și adînci informarea tematică curentă prin bibliografii deschise, va urmări organizarea unor fonduri de materiale de informare (reviste de referate, fișe referative și bibliografice, bibliografii) sistematizate atît pe domenii cît și pe probleme de cercetare în cadrul unităților Academiei; va extinde aparatul de care dispune pentru valorificarea surselor de informații din țară și pentru ușurarea accesului la cele din străinătate; va dezvolta activitatea de studii și cercetări în domeniul documentării, în vederea trecerii la metode și forme noi și eficiente de lucru. Pe linia colaborării cu celelalte organe de documentare din țară, va activa pentru o coordonare și raționalizare a activităților de documentare și pentru pregătirea de cadre corespunzătoare cerințelor sporite ce se adresează aslăzii acestei activități.

NICOLAE MIRONESCU
director al Bibliotecii Academiei
Republicii Socialiste România

Între toate bibliotecile trebuie să se realizeze o strînsă colaborare

Ce profil va avea în viitor activitatea de documentare deslășurată de Biblioteca Academiei R. S. România, ținînd seama de rolul important ce revine acestei instituții în informarea și documentarea cercetătorilor din diferite domenii?

— Consider problema activității de documentare ce se desfășoară și va trebui să se desfășoare și pe viitor în Biblioteca Academiei R. S. România, ca una dintre problemele fundamentale care, în ansamblul lor, definesc însuși profilul acestei instituții. Este bine știut că astăzi, în țara noastră, în fața cercetării științifice stau sarcini deosebit de importante și complexe. Indicațiile cuprinse în Raportul la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român cu privire la necesitatea îmbunătățirii sistemului de organizare a activității științifice, a concentrării cadrelor și a mijloacelor materiale spre obiectivele cu cea mai mare eficiență, sînt un îndreptar pretios în orientarea activității de viitor a Bibliotecii Academiei.

Profilarea colecțiilor bibliotecii și legarea lor de planul de cercetări științifice ale Academiei este una din cele mai importante sarcini imediate ale bibliotecii. Ne

propunem elaborarea unui plan de perspectivă al bibliotecii, întărirea și legarea cât mai strânsă a activității de informare științifică și documentare de problemele majore ale activității științifice desfășurate de instituțiile Academiei R. S. România.

Documentarea trebuie să îndeplinească două cerințe fundamentale: să realizeze o informare științifică exhaustivă și să se efectueze cu maximum de operativitate. Știința modernă se dezvoltă într-un ritm foarte rapid. Iar munca de documentare trebuie să se încadreze în acest sistem.

Cum se vor realiza aceste deziderate în cadrul Bibliotecii Academiei R. S. România?

— Colectivul Bibliotecii Academiei are și pînă în prezent realizări însemnate în acest sens. Prin înființarea Centrului de Documentare Științifică al Academiei R. S. România, bibliotecii i-au revenit sarcini deosebite în procurarea publicațiilor care fac obiectul activității centrului. Organizarea unei săli speciale pentru consultarea rapidă a acestor publicații a creat condițiile elaborării rapide a buletinelor de informare științifică ale C.D.S. În 24 de ore de la intrarea publicațiilor periodice străine în țară Biblioteca le pune la dispoziția documentaliștilor centrului și cercetătorilor științifici. Trebuie însă ca experiența să fie continuată și îmbogățită. Ne preocupă modalitatea de a putea informa pe cercetători asupra unor materiale nepublicate (documentele unor conferințe, congrese științifice) și de asemenea posibilitatea de a informa asupra conținutului unor articole chiar înainte de publicarea lor. Va trebui de asemenea să folosim pe o scară mai largă mijloacele tehnice moderne. Biblioteca și-a achiziționat o serie de aparate și sint în curs de instalare utilaje moderne de reproducere, microfilmare etc.

Ce pondere va avea în achizițiile Bibliotecii Academiei literatura din domeniul științelor naturii, alături de tradiționalele colecții umanistice?

— Lucrările științifice sînt cele mai frecvent solicitate și e de la sine înțeles că urmăm să achiziționăm toate materialele necesare. La cel de-al IX-lea Congres al partidului, au fost subliniate sarcinile învățămîntului, marile răspunderi ce revin pe linia pregătirii temeinice a tinerelor promoții de intelectuali, pentru cele mai diferite sectoare ale economiei și culturii. În formarea acestor specialiști se va acorda bineînțeles importanță înșușirii disciplinelor fundamentale teoretice și practice, însușirii metodelor de proiectare, pentru ca viitorii specialiști să poată asimila ușor progresele realizate de știința și tehnica modernă. În strînsă legătură cu această problemă, documentării științifice îi revin sarcini deosebite, în primul rînd în sensul îmbinării cercetării fundamentale cu cea aplicativă. Evident că, în lumina acestor sarcini, ponderea lucrărilor de științele naturii - atît fundamentale cît și aplicative — va cunoaște un spor continuu, paralel cu atenția ce se va acorda în continuare fondurilor umanistice.

Ne puteți împărtăși unele păreri cu privire la colaborarea dintre marile biblioteci din țara noastră, ținînd seama de sarcinile actuale ce revin activității cu cartea?

— Fără o cooperare între marile biblioteci pe baza unui plan de durată axată pe sprijinirea tuturor sectoarelor activității științifice, nu vom putea rezolva sarcinile ce ne revin. Nici o bibliotecă nu va putea satisface cererile de documentare bazate exclusiv pe fondurile sale. Trebuie să lucrăm pe baza unui plan de durată, coordonat, la dezvoltarea instrumentelor de informare colective. E necesar în primul rînd, o colaborare mai strînsă în elaborarea cataloagelor colective. Trebuie să punem la punct coordonarea achizițiilor pentru a înlătura paralelismele existente, să extindem și să perfecționăm sistemul împrumutului interbibliotecar pentru a veni în sprijinul specialiștilor din toată țara. Va trebui să lucrăm pe baza unui plan comun la înlăturarea deficiențelor și rămîinerii în urmă în ceea ce privește elaborarea unor bibliografii speciale pentru care avem unele începuturi promițătoare și unde cooperarea și-a dat roadele sale. Într-un cuvînt o cooperare sistematică între marile biblioteci și rețele de biblioteci pentru a asigura cu forțe unite informarea și documentarea pentru toate sectoarele de activități științifice, culturale și economice.

Să înlăturăm paralelisme din activitatea bibliotecilor științifice

Bibliotecii centrale universitare îi revin sarcini importante în sprijinirea muncii științifice și a activității didactice. În lumina prevederilor din Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R., cum va fi organizată activitatea bibliotecii?

— În cadrul mărețului program de dezvoltare socialistă a patriei noastre, stabilit de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, Universității din București îi revine sarcina de cîste de a-și aduce, alături de celelalte institute de învățămînt universitar, contribuția la intensificarea cercetării științifice și la formarea de specialiști necesari în diversele ramuri ale economiei, științei și culturii. Acest dublu rol al învățămîntului universitar, strîns împletit încît alcătuiește un tot, determină complexa activitate a Bibliotecii centrale universitare, ca laborator al muncii cu cartea.

Obiectivul care stă pe primul plan în activitatea Bibliotecii centrale universitare este și el dublu: 1) sprijinirea din ce în ce mai intensă și cuprinzătoare a muncii didactice și științifice a cadrelor didactice, știut fiind că de nivelul acesteia depinde și gradul de pregătire a studenților; 2) sprijinirea formării multilaterale a viitorilor specialiști și cercetători. Cele două aspecte au aceeași pondere în activitatea noastră.

Studenții sînt ajutați, în primul rînd, să-și însușească temeinic cunoștințele predate la cursuri. Biblioteca va acorda o atenție sporită sprijinirii studenților în însușirea de cunoștințe suplimentare profesionale și culturale. O preocupare permanentă va constitui-o îndrumarea studenților în munca individuală cu cartea, în cunoașterea mijloacelor de găsire și selecționare a surselor primare și secundare de informare, condiție primordială în formarea viitorilor cercetători, în înarmarea specialiștilor cu căile de rezolvare a noilor probleme pe care dezvoltarea impetuoasă a științei și tehnicii le va ridica în fața lor, după ce nu vor mai fi pe băncile universității. În această privință, biblioteca noastră a părăsit vechea metodă de întocmire, la cererea studenților, a listelor bibliografice și practică îndumarea lor spre cunoașterea și folosirea surselor documentare, procedeu mai eficace. Biblioteca practică și principiul întocmirii de către studenți, sub îndrumarea și observarea unui bibliograf competen și cu aptitudini pedagogice, a listelor bibliografice pentru temele pe care studenții doresc sau trebuie să le cerceteze. Începînd cu noul an universitar, Biblioteca centrală universitară va intensifica munca punctului de îndrumare bibliografică, organizat cu un an în urmă la unitatea centrală și va extinde această metodă de muncă și la bibliotecile de facultate.

O mai strînsă legătură cu cadrele didactice și cu studenții ne va îngădui să cunoaștem mai bine și multilateral preocupările acestora și să luăm măsuri mai eficace în sprijinul procesului didactic și al cercetării științifice din universitate. Aceasta se va realiza prin organizarea de acțiuni comune cu organizațiile de masă studențești, prin analiza unor aspecte ale muncii de bibliotecă în Consiliul științific al bibliotecii, precum și în consiliile științifice ale facultăților.

În Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. se relevă însemnătatea folosirii în cercetare și în activitatea practică a tot ceea ce știința și tehnica mondială crează mai bun, intensificării legăturilor, schimburilor de experiență, a informației și documentării științifice... În acest sens, ce probleme ar trebui să stea în atenția bibliotecilor științifice?

— În această privință consider că trebuie deosebite cîteva probleme. În primul rînd: asigurarea documentării primare, procurarea publicațiilor în care sînt oglindite ultimele realizări ale științei și tehnicii naționale

și mondiale. În privința achiziționării publicațiilor naționale, biblioteca noastră, ca de altfel toate bibliotecile de învățământ superior, are posibilitatea de a-și procura tot ceea ce este necesar procesului didactic și cercetării științifice. În ceea ce privește procurarea de cărți și periodice științifice străine, mai sînt necesare unele îmbunătățiri. Din an în an, bibliotecile de învățământ superior au avut posibilitatea de a procura un număr crescînd de cărți și periodice străine, totuși, documentarea rămînea în unele cazuri deficitară. Măsurile prevăzute de Documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. cu privire la finanțarea sporită a cercetărilor crează premisele asigurării unei documentări primare la nivelul tehnicii și științei contemporane. Este însă necesar ca și noi, bibliotecarii, printr-o mai intensă colaborare, să lărgim sfera de cuprindere a publicațiilor achiziționate prin înlăturarea eventualelor paralelisme și procurarea fiecărei lucrări acolo unde este necesară și folosită.

Pe linia acestei preocupări, Ministerul Învățămîntului a făcut noi pași în coordonarea achizițiilor în cadrul rețelei sale de biblioteci.

În al doilea rînd trebuie amintită problema schimburilor de publicații interuniversitare cu străinătatea, una din căile potrivite de cunoaștere reciprocă a muncii didactico-științifice pe plan internațional, mijloc de schimb de idei și de experiență, de răspîndire peste hotare a realizărilor universităților noastre. Considerăm că nu interesează atît numărul insuși cu care realizăm schimburi cît trîinția schimburilor și calitatea publicațiilor pe care le primim.

Totodată, biblioteca noastră acordă atenție deosebită schimburilor de informații bibliografice interuniversitare cu străinătatea, ca mijloc de informare a cercetării științifice din cadrul universității, precum și ca posibilitate de sprijinire a specialiștilor străini care întreprind cercetări referitoare la țara noastră.

În sfîrșit, o a treia problemă pe care doresc s-o amintesc în legătură cu cele discutate aici este cea cu privire la informarea științifică, la activitatea bibliografică.

Informarea științifică trebuie să fie operativă și cuprinzătoare, să comunice rapid cercetătorului ce poate studia mai întîi în bibliotecă pe care o frecventează în mod obișnuit, în bibliotecile din localitate și apoi în celelalte biblioteci din țară. De aici decurge pentru noi, bibliografii și documentaliștii, obligația de a întocmi instrumente care să asigure informarea științifică operativă pe plan local, regional și republican; un prim pas spre asigurarea informării pe plan republican îl constituie instrumentele bibliografice colective pe rețele de biblioteci. Dintre realizările bibliotecilor universitare în această privință amintim buletinul lunar *Cărți străine intrate în bibliotecile de învățământ superior din țară*, editat de B.C.U. București și redactat cu colaborarea tuturor bibliotecilor universitare, precum și buletinele colective editate de bibliotecile universitare din Cluj și Iași și de biblioteca politehnică din Brașov.

O cerință a muncii de informare științifică, mai acută în cercetările bibliografice monografice, este specializarea instituțiilor care întocmesc instrumente bibliografice. În această privință s-au obținut realizări promițătoare. Centrele de documentare au fost de la început profilate: Institutul de documentare tehnică — specializat în tehnică, Centrul de documentare medicală — în medicină etc. Chiar și unele biblioteci s-au specializat în anumite ramuri, ca de pildă, Biblioteca Academiei, în bibliografia națională retrospectivă, B.C.S. — în bibliografia națională curentă și de recomandare, B.C.U. București — în bibliografia științelor sociale (filozofie, istorie, literatură) și în problemele învățămîntului universitar etc. Specializarea va asigura adnotarea și selecționarea competentă a materialului bibliografic și totodată, poate duce la lichidarea paralelismului care mai există ici-colo în activitatea bibliografică.

Consider că este necesar ca bibliotecile științifice să-și îndrepte atenția mai insistent și spre cercetările bibliografice monografice, care pot și trebuie să sprijine studiul și valorificarea tradițiilor progresiste ale culturii și științei noastre. Mergînd pe această linie, Biblioteca centrală universitară a înscris în planul său de activitate asemenea cercetări bibliografice, din care amintim: *Școala românească de matematică, bio-bibliografia lui Traian Săvulescu, Romanticismul în literatura românească* etc.

Intocmirea instrumentelor bibliografice care să răspundă operativ la complexitatea problemelor de informare științifică poate fi realizată numai printr-o cuprinzătoare colaborare între centrele de documentare și bibliotecile științifice. Un prim obiectiv al colaborării trebuie să-l constituie redactarea unui buletin colectiv lunar al publicațiilor intrate în diversele categorii de biblioteci. În prima etapă se pot realiza mai operativ buletine lunare colective pe rețele de biblioteci și pe centre regionale, pe baza cărora se pot întocmi cataloage colective trinale sau cincinale pe domenii de cunoștințe. Coordonarea activității bibliografice trebuie să se extindă și asupra cercetărilor bibliografice monografice și a bibliografiilor la cerere. Coordonarea în această direcție se poate realiza mai operativ, cum de altfel s-a și înfăptuit în unele cazuri, mai întâi pe rețele de biblioteci, iar între marile unități bibliografice din rețele diferite prin înțelegeri bi- și multilaterale ca de pildă, înțelegerea intervenită între Centrul de Documentare Științifică al Academiei R. S. România și B.C.U. — București. Publicarea cu concursul Comisiei bibliotecilor, în paginile revistelor de specialitate, de pildă în *Călușu bibliotecarului*, a planurilor de activitate bibliografică a centrelor de documentare și a bibliotecilor științifice și chiar regionale, ar constitui o cale eficientă spre o coordonare și lichidare a paralelismelor în munca bibliografică și ar pune bazele unei mai largi și intense colaborări între biblioteci. Considerăm că viitorului Consiliu Național de Cercetare Științifică îi revin și sarcini pe linia coordonării activității de informare științifică.

Intrucât predați cursul de bibliologie la Universitatea din București, vă rugăm să vă referiți la activitatea dv. pedagogică.

— Nivelul activității științifice și mersului ei în ritmul dezvoltării științei și tehnicii sînt condiționate în bună măsură de formarea de bibliografi și documentariști de înaltă calificare, capabili să selecționeze și să prezinte cercetătorilor cele mai adecvate cărți dintr-un domeniu dat. Bibliograful și documentalistul trebuie să aibă totodată și cuprinzătoare cunoștințe dintr-o anumită ramură a științei și tehnicii, numai astfel putînd să facă muncă de calitate. Pregătirea bibliografului și documentalistului trebuie, deci, să fie dublă: să îmbine armonios cunoștințele bibliografice-documentare cu cele de specialitate într-o disciplină a științei sau tehnicii. Cursul de specializare în bibliografie și biblioteconomie din cadrul Universității din București se bazează pe acest principiu al dublei specializări a bibliografilor meniți să lucreze în bibliotecile științifice, ceea ce constituie un punct de pornire spre o treaptă superioară în formarea bibliografilor și documentariștilor. Pentru aceasta considerăm necesar, în primul rînd, să se acorde un loc mai larg cursului de specializare în disciplinele bibliologice și documentare.

Marile cunoștințe, cele cu adevărat importante, nu știm de unde le-am luat. Nu din cartea tipărită (la cutare editor), ci din cartea lumii.

(D. Diderot)

O casă fără cărți îmi pare un corp din care a plecat sufletul. Nu-i nevoie să îi un învățal mare ca să lubești cărțile.

(Cicero)

Biblioteca e numai acolo unde se dă viață cărții.

(F. Turali)

MECANIZAREA ȘI AUTOMATIZAREA

DOCUMENTĂRII

În condițiile actuale, cînd are loc o creștere vertiginoasă și neconținută a numărului publicațiilor și o specializare tot mai pronunțată a disciplinelor științifice, regăsirea informațiilor legate de un anumit subiect devine din ce în ce mai greu de realizat cu mijloace de lucru manuale. Pe de altă parte, lipsa unei documentări și informări corespunzătoare atrage după sine paralelisme, conducînd, în final, la stagnarea progresului științific și tehnic. De aceea, în ultimii 20 de ani, specialiști din cele mai variate domenii (electroniști, chimiști, fizicieni, logicieni, matematicieni etc.) au înțeles necesitatea de a-și consacra activitatea documentării și informării științifice.

Documentele Congresului al IX-lea al partidului relevă deosebita atenție care trebuie acordată cercetării științifice, promovării tehnicii noi, mecanizării și automatizării. Strîns legate de cercetarea științifică, informarea și documentarea reprezintă activități cheie pentru asigurarea dezvoltării progresului științific și tehnic. „Pentru a se asigura mersul înainte al științei din țara noastră — se subliniază în Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român — trebuie să se acorde atenție folosirii în cercetare și în activitatea practică a tot ceea ce știința și tehnica mondială creează mai bun, intensificării legăturilor, schimburilor de experiență, informației și documentării științifice, evitîndu-se astfel abordarea unor teme depășite de dezvoltarea științei” *).

Informarea științifică s-a dezvoltat la intersecția mai multor discipline (matematica, logica matematică, cibernetica, electronica, lingvistica) și are un cîmp larg de cercetare. Rezultatele s-au concretizat în numeroase sisteme și utilaje de regăsire a informațiilor. O parte dintre acestea se aplică și astăzi în practică, unele au fost abandonate ca necorespunzătoare, iar altele sînt în curs de experimentare. În cele ce urmează, vom expune, pe scurt, etapele procesului de regăsire a informațiilor, potrivit sistemelor tradiționale de informare, principalele sisteme moderne de regăsire a informațiilor, aplicate pe plan mondial, iar apoi ne vom referi la perspectivele mecanizării și automatizării în acest domeniu.

Etapele procesului de regăsire a informațiilor. Pentru scurtarea timpului de cercetare a unei colecții, fiecare document achiziționat și intrat în colecție se prelucrează, adică se analizează în vederea extragerii principalelor informații pe care le conține și care se presupune că ar interesa pe beneficiari. Aceste informații extrase reprezintă o etichetă a documentului, pe baza căreia el va putea fi regăsit, în caz de nevoie. Organizarea și sistematizarea informațiilor extrase din documente sub formă de indexuri sau cataloage permit căutarea și găsirea rapidă a oricărei informații, iar prin intermediul acesteia a documentului primar existent în colecție. Procesul de regăsire a informațiilor poate fi deci împărțit în următoarele două mari etape:

— **prelucrarea informațiilor**, în care documentele intrate în colecție sînt analizate, în scopul extragerii informațiilor esențiale. În urma acestei analize (clasificarea și indexarea), rezultă o listă de termeni reprezentînd o descriere succintă a documentului, listă care se înregistrează sau se înmagazinează (ca atare sau codificată sub forma unor simboluri) pe un anumit mediu sau purtător de informație: fișă obișnuită, fișă perforată, bandă magnetică, microfilm etc.;

*) Scinteia, 34, nr. 6689, 24 iul. 1965, p. 2.

— **cercelarea sau căutarea informațiilor** (regăsirea propriu-zisă) — avind drept scop identificarea acelor informații — înmagazinate în indexul de subiecte al colecției — care răspund unor anumite teme. Temele de cercetare se exprimă și ele sub forma unor liste de termeni sau simboluri, similare celor folosite la descrierea documentelor. Pe baza acestor liste, se cercetează cataloagele sau indexurile de subiecte, pentru găsirea documentelor care răspund temei de cercetare, respectiv a documentelor ai căror termeni coincid (cel puțin parțial) cu termenii ce definesc tema de cercetare.

Sistemele tradiționale (convenționale) de regăsire a informațiilor — se bazează pe sistematizarea informațiilor conform schemelor de clasificare ierarhizată — dintre care cea mai utilizată este clasificarea zecimală universală — și folosesc procedee manuale de prelucrare și regăsire a informațiilor. În aceste sisteme, analiza documentelor este superficială, neamănunțită. Informațiile extrase din documente (în număr de numai 1—3) sînt, în general, extrase din titlu. Ele se înregistrează pe fișe obișnuite, alcătuiindu-se 1—3 fișe pentru fiecare domeniu, după numărul subiectelor extrase. Fișele se orînduiesc după numerele de clasificare zecimală corespunzătoare temelor tratate. Aceste cataloage se cercetează manual, parcurgîndu-se fișele caracterizate prin numerele de clasificare zecimală (sau subiectele) care definesc tema călătată.

Obiectiile față de aceste metode tradiționale se referă în primul rînd la faptul că nu permit în condiții economicoase o analiză aprofundată, amănunțită, a documentelor, motiv pentru care ele reduc considerabil accesul la informații. O analiză amănunțită ar mări prea mult volumul fizic al cataloagelor și ar îngreuna parcurgerea acestora în faza de cercetare. Un alt neajuns al acestor sisteme este fundamentarea lor pe principiile clasificării ierarhizate, sistem rigid de organizare a informațiilor, care nu se pretează — după părerea specialiștilor — tehnicilor de lucru mecanizate și automatizate.

Sistemele moderne (neconvenționale) de regăsire a informațiilor — se caracterizează prin folosirea unei noi metode de sistematizare a informațiilor (indexarea coordonată) și prin prelucrarea și regăsirea informațiilor cu ajutorul procedeelelor manuale, semi-mecanizate, mecanizate și automatizate. La elaborarea acestor procedee, specialiștii au urmărit două obiective esențiale:

— găsirea unei metode de sistematizare a informațiilor care să nu se bazeze pe ierarhizarea noțiunilor, astfel încît extinderea vocabularului de noțiuni al unui domeniu (pe măsura progresului științific) și linerea lui la zi să poată fi asigurate ușor și rapid. Metoda găsită trebuie să permită, în același timp, o analiză amănunțită, multidimensională, a documentelor, fără ca aceasta să mărească mult volumul indexului și, în sfîrșit, să fie adaptabilă altui prelucrării, cit și regăsirii informațiilor cu mașina;

— elaborarea unor utilaje de prelucrare și regăsire mecanizată și automatizată a informațiilor, astfel încît aceste operații să fie efectuate în minimum de timp și cu minimum de efort, chiar în cazul unor colecții foarte mari de documente.

Primul obiectiv a fost rezolvat prin elaborarea metodei de **indexare coordonată*** sau **coordonare a conceptelor**, de către M. Taube, în 1952. Această metodă a fost adoptată de marea majoritate a specialiștilor și, cu unele modificări aduse în timp, ea stă la baza celor mai multe sisteme neconvenționale de informare. Îndeplinind condițiile expuse mai sus, această metodă este aplicată cu succes în practică.

Dacă, în privința indexării coordonate, cei mai mulți dintre specialiștii sînt de acord că ea reprezintă baza de plecare pentru mecanizarea unui sistem de informare, în privința utilajelor (care constituie al doilea obiectiv principal de cercetare), nu putem spune același lucru. În primul rînd, lucrările de automatizare a analizei documentelor sînt în curs de experimentare și nu se poate vorbi încă de aplicații concrete. În consecință, nu vom insista asupra acestui punct. Centrul de greutate al cercetărilor a fost plasat însă în domeniul utilajelor de înregistrare și de căutare a informațiilor, domeniu în care există deja numeroase sisteme, diferențiate între ele prin purtătorul de informație și prin modul de înregistrare și regăsire a informațiilor. După aceste criterii, sistemele neconvenționale pot fi împărțite în mai multe categorii:

a. **Sistemele cu fișe uniterm** — reprezintă aplicarea cea mai simplă, manuală, a metodei de indexare coordonată. Purtătorul de informație este fișa uniterm, împărțită în zece coloane, în care se trec numerele documentelor. Alături transpunerea

* Verona, Renato. *O metodă de lucru în documentarea modernă — indexarea coordonată*. Călușna bibliotecarului, 18, nr. 7, Iulie 1965, p. 414—419.

informațiilor pe fișe, cit și cercetarea catalogului se realizează manual. Sistemul este aplicat în practică mai ales la colecții mici, de aproximativ 10 000 de documente. La colecții mai mari, tehnica de transpunere a numerelor documentelor pe fișe și de cercetare devine greoaie și obositoare;

b. **Sistemele cu fișe perforate marginal** (manuale și semi-mecanizate). Aici înregistrarea informațiilor se realizează prin decuparea — cu ajutorul unui perforator — a perforațiilor marginale existente pe fișe. Selecția fișelor poate fi efectuată și manual, cu 1—2 andrele (ace) și semi-mecanizat, prin folosirea unor selectoare vibra-toare cu mai multe andrele, acționate mecanic. Acest tip de fișe prezintă avantajul de a putea cuprinde inserat microfilmul documentului, în porțiunea neperforată a fișei. Având posibilități limitate, alături de înregistrare, cit și de selecție a datelor și impunând codificarea acestora, fișele perforate sînt utilizate pentru colecții relativ mici, sub 5 000 de documente, și de preferință pentru cataloage individuale sau foarte specializate;

c. **Sistemele cu fișe cu cîmp perforat** (mecanizate, automatizate) folosesc drept purtător de informație fișa cu cîmp perforat sau, mai corect spus, perforabil, împărțită într-un număr anumit de coloane (de obicei 80) cu 10—12 poziții sau șiruri orizontale. În mod normal, fiecare coloană este destinată înregistrării unui caracter (cifră, literă); înregistrarea se face prin perforarea mecanică a uneia, a două sau trei poziții ale coloanei, după un anumit cod. Aceste perforații pot fi detectate prin procedee mecanice sau electrice. Utilajele folosite pentru perforarea și exploatarea acestor tipuri de fișe există într-o gamă largă de variante, de la mașini care efectuează cite o singură operație — perforarea, verificarea, interpretarea, reproducerea, sortarea, intercalarea și calculele (tabulatoare) — la mașini speciale care efectuează mai multe operații, cum sînt: „Statistical Sorter IBM model 101”, „COMAC Mark-2”, „Universal Card Scanner”, „ILAS” etc. Folosite cu precădere pentru operații contabile și statistice, aceste mașini au fost și sînt cel mai mult aplicate în scopuri de regăsire a informațiilor, mai ales la colecții sub 50 000 de documente. În ultimii ani, a început și construirea unor mașini destinate special scopurilor de informare, care nu sînt încă folosite pe scară largă în practică (IBM-9900 și IBM-9310);

d. **Sistemele cu fișe cu selecție vizuală** (manuale, semi-mecanizate, automatizate) se caracterizează prin folosirea unor fișe care au pe toată suprafața poziții perforabile, numerotate sau identificabile într-un sistem de coordonate. Numărul unui document se înregistrează prin perforarea porțiunii din fișă rezervate aceluia număr. Selecția se realizează prin suprapunerea fișelor de cercetat și prin expunerea lor la o sursă luminoasă; lumina nu va trece decît prin perforațiile comune tuturor fișelor cercetate. În forma cea mai simplă, sistemul necesită numai un perforator, iar la perforații mici, un dispozitiv de fixare a fișelor (ramă), citirea efectuîndu-se prin iluminarea unei plăci de sticlă așezată sub pachetul de fișe. Există însă și variante semi-mecanizate (sistemele Termatex, Omnidex, Minimatex, Microcit etc.), care au mecanisme speciale, ecrane de citire luminate, prevăzute cu scări mobile, combinații cu microfilme. În literatură, este citată chiar o combinație a sistemului Termatex cu mașini electronice. Sistemul cu selecție vizuală este aplicat în practică unor colecții avînd sub 50 000 de documente, el poate fi folosit însă la colecții pînă la 100 000 de documente;

e. **Sistemele cu medii fotografice** (automatizate). Înregistrarea fotografică a informațiilor pe microfilme sub formă de benzi sau de fișe creează posibilități interesante prin punerea la dispoziție a inșiși documentelor și prin densitatea mare de înmagazinare, alături în cazul informațiilor codificate, oît și în cel al reproducerii documentului. Dintre cele 20 de astfel de sisteme, numai citeva au depășit stadiul de prototip.

— Sistemele cu benzi de microfilme cuprind înregistrate alături imaginile documentelor, cit și codificările listelor de termeni ale acestora. Codificarea se efectuează sub forma unor reprezentări grafice albe și negre, pe un film negativ. Tema de cercetare se înregistrează pe un film transparent pozitiv, care conține codul documentului căutat, și se fixează în spatele benzii. Banda iluminată desfășurîndu-se, detectarea coincidenței imaginilor suprapuse (pozitivă și negativă) se face prin obținerea unei faze de obscuritate. Faza este amplificată de o celulă fotoelectrică, iar aceasta comandă oprirea derulării benzii în dreptul documentului care răspunde temei;

— Sistemele cu microfîșe înfrunesc avantajele selectoarelor cu benzi de microfilme de mare viteză și pe cele ale sistemului cu fișe perforate, care permit aranjarea înregistrărilor în genul unui catalog pe fișe.

Sistemul Filmorex, al cărui selector permite explorarea fotoelectrică a 600—700 de microfise pe minut, oferă o soluție eficientă și relativ economică. Sistemul este aplicabil unor colecții mari, de circa 100 000 de documente. Dezavantajele lui constau în timpul de acces relativ lung pentru cantități mari de documente (viteza de explorare mică) și în viteza relativ redusă de țineră la zi a catalogului. Construit pe același principiu, sistemul Minicard (Kodak) este unul dintre cele mai eficiente, dar și mai costisitoare. Timpul de acces este de trei ori mai scurt decât al Filmorexului (1800 de fise pe minut), în schimb prețul prohibitiv, excesiv de ridicat, exclude posibilitatea folosirii sale largi în momentul actual.

Date fiind avantajele pe care le prezintă înmagazinarea informațiilor pe microfilme, aceste sisteme sînt mult studiate, dar, după părerea specialiștilor, pare îndoielnic că vor putea fi obținute utilaje la prețuri acceptabile. În afară de aceasta, prototipurile realizate pînă acum convin, totuși, destul de puțin exigențelor documentării, exploatarea lor fiind concepută pentru documente administrative, comerciale sau tehnice de 1—2 pagini și nu pentru cărți, rapoarte științifice și tehnice sau articole de periodice, a căror înmagazinare este neeconomică;

f. **Sisteme cu medii magnetice (automatizate).** Folosirea mașinilor electronice de calcul în regăsirea informațiilor este în stadiu experimental. Ca purtător de informație se utilizează în aceste cazuri (în afară de fisele perforate și — mai puțin — benzile de hirtie perforată), medii magnetice: benzi, discuri sau fise. Experiențele au dovedit că mașinile electronice pentru scopuri generale — cu programare complicată și memorie mică — sînt adaptabile cerințelor informării (programare simplă și memorie mare). Dacă la acestea adăugăm și timpul de acces relativ lung și prețurile excesiv de mari, înțelegem de ce specialiștii sînt aproape unanimi în a recunoaște că, pînă la proiectarea unor mașini speciale pentru scopuri de informare, este recomandabilă numai efectuarea limitată a unor experiențe cu mașinile existente, în timpii morți ai altor operații statistice, contabile etc. Cu toate acestea, unele institute mari de informare din străinătate comunică aplicarea mașinilor electronice de calcul de tip BESM, Sreła și Ural în U.R.S.S., IBM și Univac în S.U.A. etc., pentru regăsirea informațiilor în cazul unor colecții mari (100 000 de documente sau chiar mai mult).

Reproducem din literatură următoarele condiții de utilizare rațională a unei mașini electronice de calcul pentru tratarea informațiilor:

— Folosirea exclusivă a unei mașini electronice pentru scopuri de informare nu este justificată economic decît în cazul unor colecții de cîteva sute de mii de documente și al unui număr de 50—100 de teme de cercetare pe zi. Pentru acest caz, este suficientă o mașină electronică mijlocie sau mică. Folosirea unui calculator mare, destinat exclusiv scopurilor de informare, nu ar fi economică decît în cazul unor colecții de mai multe milioane de documente;

— Mașinile electronice destinate în principal altor sarcini, pot fi folosite parțial în timpii liberi ai acestora, fie în cîteva ore săptămînal, pentru a rezolva simultan mai multe întrebări pe o colecție de circa 100 000 de documente, fie în 15—30 de minute zilnic pentru una sau mai multe întrebări puse unei colecții de 10 000—20 000 de documente.

★

Din cele expuse mai sus, rezultă diversitatea sistemelor imaginare și chiar aplicate de către specialiști în scopul ameliorării mijloacelor de regăsire a informațiilor, preocuparea intensă care există pe plan mondial pentru introducerea mecanizării și automatizării în acest domeniu. Poziția mijloacelor tradiționale de lucru față de noile sisteme neconvenționale a fost mult controversată de specialiști. Susținătorii automatizării au respins definitiv sistemele tradiționale, iar scepticii au argumentat imposibilitatea înlocuirii omului prin mașină. Fără a împărțiși în mod absolut opiniile unora sau altora, putem afirma că ne aflăm într-o epocă de transformări ale tehnicilor de lucru folosite în documentare și informare, transformări dictate de condițiile obiective pe care le-am arătat la început. Este inevitabil că în această perioadă să coexiste toată gama de sisteme convenționale și neconvenționale, fiecare dintre ele putînd da soluții satisfăcătoare, de la caz la caz, după mărimea colecției de documente, după numărul cererilor de cercetare și după diverși alți factori determinanți pentru caracterizarea unui organism de informare. Nu s-a

găsit încă o soluție complet automatizată, universal valabilă, care, înlocuind complet omul, să rezolve sute de cereri pe zi, pentru colecții de milioane de documente. În orice caz, această mașină a viitorului ar presupune o suită de schimbări în formele actuale de organizare a documentării, schimbări care vor trebui efectuate treptat. Până atunci, în funcție de mărimea unității de documentare sau de informare, există și vor mai exista cataloage tradiționale. Acestea vor trebui însă adaptate, treptat, noii metode de organizare a informațiilor (indexarea coordonată), singura care le va permite trecerea, mai curând sau mai târziu, la mecanizare. Centrele mici și medii, cu colecții sub 50 000 de documente, folosesc și vor mai folosi cu succes sistemele manuale, semi-mecanizate și mecanizate de informare, care reprezintă pentru multe organisme din străinătate etape intermediare în trecerea spre automatizare. Singurul factor care trebuie să determine rămânerea la un sistem convențional sau neconvențional sau adoptarea altuia nou este factorul economic: numai dacă printr-un efort mai mic sau egal se poate obține mai mult, este indicată și justificată schimbarea unui sistem vechi cu altul nou. În consecință, fără a se neglija experiențele prețioase necesare în folosirea mașinilor electronice de calcul, trebuie asigurate, acolo unde este cazul, pregătirile pentru o trecere treptată spre mecanizare și automatizare, ținându-se seama exclusiv de condițiile economice ale sistemului de informare respectiv.

În țara noastră, unde, până în prezent, studiile în domeniul mecanizării și automatizării documentării au avut un caracter mai mult teoretic, se impune cu necesitate începerea unui câmp larg de experiențe practice care să permită alegerea sistemului celui mai adecvat condițiilor și necesităților noastre specifice. Centrul de Documentare Științifică al Academiei și-a înscris deja în preocupările sale studii și experiențe de mecanizare și automatizare a documentării. În acest fel, sărind peste etapele depășite, vom putea introduce și în țara noastră cele mai noi metode și mijloace de documentare și informare și vom putea sprijini cu mai multă eficiență îndeplinirea obiectivelor de importanță capitală trasate prin Documentele Congresului al IX-lea al partidului.

Georgeta LĂZĂRESCU

Informarea bibliografică la Biblioteca Facultății de istorie din București

Documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român analizează succesele mari obținute în sectorul învățămîntului superior, lipsurile care au existat în activitatea desfășurată și trasează liniile directoare de dezvoltare și importanțele sarcini care stau în fața acestuia în următorii cinci ani. Se prevede ca învățămîntul superior să pregătească un număr tot mai mare de cadre cu calificare superioară pentru toate domeniile de activitate. În acest scop, vor fi luate măsuri pentru perfecționarea programelor, manualelor, metodelor pedagogice de predare. O mare atenție se va acorda ridicării continue a nivelului muncii de pregătire a noilor cercetători, specializării lor potrivit progresului științei contemporane, dezvoltării actuale și în perspectivă a economiei și culturii noastre. În Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, se arată că: „Este necesar să fie mai bine folosită, în scopul unei activități științifice multilaterale, rețeaua de unități formată de Institutul de Cercetări Științifice al Academiei și departamentele, Institutul de învățămînt superior, laboratoarele marilor întreprinderi, asigurându-se condiții corespunzătoare dezvoltării cercetării științifice la catedrele din învățămîntul superior”¹⁾.

1) Scinteia, 34, nr. 6689, 24 iulie 1965, p. 2.

În lumina acestor documente, obiectivele informării bibliografice se pun cu o deosebită acuitate și într-un mod nou. Se desprinde clar necesitatea dezvoltării și intensificării activității bibliografice în bibliotecile de facultate, paralel cu îmbunătățirea organizării bibliotecare propriu-zise. Completarea fondurilor de publicații după principiul riguros științific și dezvoltarea schimbului de publicații trebuie privite prin prisma cerințelor organizării bibliografice actuale. Biblioteca de facultate urmează să acorde, totodată, o mai mare atenție rapidității și eficienței informării bibliografice, precum și ridicării nivelului ei calitativ. În acest scop și spre a desprinde unele învățăminte, ne propunem să prezentăm, pe scurt, experiența muncii bibliografice din Biblioteca Facultății de istorie.

Cu câțiva ani în urmă, corpul didactic al acestei facultăți era informat curent asupra publicațiilor noi numai prin bibliografiile editate de Biblioteca Centrală de Stat, respectiv: *Bibliografia R. S. România. Cărți, albume, hărți, note muzicale; Bibliografia R. S. România. Articole din publicațiile periodice și seriale; Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din R. S. România; Repertoriul periodicelor străine din R. S. România; Buletinul bibliografic al cărților noi intrate în Biblioteca Universitară-București* și prin buletinele editate de Secția de documentare în științele umanistice pendinte de Biblioteca Centrală Universitară. Apariția cu întârziere a tuturor materialelor informative citate nu putea asigura însă eficiența informării. Pentru a suplini, fie și parțial, aceste lipsuri, unitatea noastră întocmea periodic liste (manuscrite la început, mai apoi dactilografiate) ale publicațiilor noi intrate și le difuza la catedre, cărora le comunica, de asemenea, periodic și operativ, în formele grafice menționate, și cuprinsul numerelor noi de reviste străine, cu traducerea în limba română a titlurilor originale ale articolelor. Aceste liste erau afișate și conținutul lor era prezentat periodic în cadrul ședințelor de colectiv ale catedrelor.

Biblioteca noastră primește și colecționează, în continuare, buletinele bibliografice și cataloagele colective editate de Biblioteca Centrală de Stat, menționate mai sus. Deși apar mai greu — în parte datorită și unor cauze extra-bibliotecare — ele reprezintă informarea cea mai completă asupra producției noastre de tipar și asupra publicațiilor străine intrate în țară și în consecință instrumente de bază ale informării bibliografice.

Apariția și difuzarea regulată, începând din anul 1964, a *Buletinului de informare științifică al articolelor din revistele străine. Seria istorie-etnografie*, a publicației *Fișe adnotate-rezumat*, editate de Centrul de Documentare Științifică al Academiei și a buletinului *Cărți străine intrate în bibliotecile de învățămînt superior din țară*, editat de Biblioteca Centrală Universitară-București, au îmbunătățit și activitatea de informare bibliografică în unitatea noastră și au ușurat considerabil eforturile în această direcție. Difuzăm acum operativ la catedre buletinul lunar *Cărți străine* și completăm periodic catalogul pe subiecte pe care l-am organizat cu materialele din publicațiile Centrului de Documentare Științifică.

Un alt instrument bibliografic organizat de biblioteca noastră, tot prin decupare și lipire pe fișe de mărime internațională, este catalogul articolelor din publicațiile periodice și seriale. Din respectiva bibliografie editată de Biblioteca Centrală de Stat, au fost extrase exhaustiv, pe anii 1960—1964, toate articolele de specialitate și selectiv articolele mai importante privind disciplinele de contact. Materialul a fost organizat alfabetic pe temele din bibliografie, subdivizându-se însă, potrivit nevoii, unele teme prea larg formulate în ea. În cadrul temei *Științele auxiliare ale istoriei*, spre exemplu, materialele au fost organizate tot alfabetic, în următoarele subdiviziuni: arheologie, arhivistică, epigrafie-inscripții-paleografie, etnografie, heraldică, numismatică și sigilografie.

Deși sîntem la curent cu intercalarea fișelor în catalogul articolelor din publicațiile periodice și seriale românești (la jumătatea acestui an, era deja încheiată intercalarea articolelor din nr. 9/1964 al bibliografiei menționate), totuși, datorită apariției cu întârziere a acestei publicații, catalogul respectiv nu își poate îndeplini integral rolul în informarea bibliografică curentă.

Articolele din publicațiile periodice și seriale românești de specialitate apărute între anii 1949 și 1959, necuprinse în instrumentul menționat, sînt integrate în catalogul sistematic zecimal al fondului de publicații existent în biblioteca noastră și în catalogul alfabetic al articolelor din periodice.

Catalogul tematic al tezelor de diplomă, catalogul bibliografic a patru discipline din planul de învățămînt (Istoria României — epoca veche, modernă și contemporană — și pedagogia) sînt alte două instrumente de informare bibliografică organizate în unitatea noastră.

Biblioteca Facultății de istorie a contribuit la întocmirea indicelui bibliografic al Analelor Universității București pe anii 1952—1964, care va fi editat curînd de Biblioteca Centrală Universitară, redactînd fișele adnotate ale articolelor de istorie.

Potrivit planului de muncă din acest an, urmează ca Secția de documentare a Bibliotecii Centrale Universitare, în colaborare cu unitatea noastră, să întocmească *Ghidul studentului în istoria României*, a cărui necesitate și importanță credem că nu mai au nevoie să fie subliniate.

Din activitatea noastră bibliografică, am reținut, în cele de mai sus, numai cîteva aspecte mai importante, din care rezultă în chip evident necesitatea dezvoltării și adîncirii ei continue. Va trebui să ne îndreptăm eforturile și spre întocmirea de cataloage colective, care să oglindească publicațiile de specialitate din bibliotecile rețelei din care facem parte și din bibliotecile cu profil istoric din București. Ne gîndim la întocmirea, sub îndrumarea unității centrale, a unor instrumente bibliografice strigînt necesare muncii didactico-științifice, cum sînt indicii bibliografici ai revistelor românești mai importante, de specialitate.

Se impune însă ca bibliotecile centrale universitare să completeze fondurile unităților din facultăți cu toate publicațiile bibliografice necesare informării științifice speciale. Dacă, în momentul de față, încă nu este posibilă intrarea tuturor publicațiilor străine de acest fel, este în schimb util ca bibliotecile de facultate să primească regulat materiale bibliografice, publicații cum sînt: *Caiet selectiv de informare asupra creșterii colecțiilor Bibliotecii Academiei R. S. România*, *Repertoriul colectiv al bibliografiilor nepublicate* editat de Biblioteca Centrală de Stat ș.a., publicații care, în prezent, nu sînt difuzate decît în unitățile centrale ale bibliotecilor universitare.

Bibliotecile centrale universitare pot sprijini de asemenea mai complet informarea cadrelor didactice din facultăți asupra publicațiilor străine apărute sau în curs de apariție, prin completarea sistematică a bibliotecilor de facultate cu prospectele și cataloagele editurilor străine.

Dacă bibliotecile centrale universitare, pe măsura continuei dezvoltări a bazei lor materiale și tehnice, ar organiza prelucrarea centralizată a publicațiilor, s-ar imprima un nivel mai ridicat cataloagelor din filiale și, în același timp, s-ar obține o economie de muncă.

Centrul de Documentare Științifică al Academiei și Biblioteca Centrală de Stat ar putea tipări și difuza în bibliotecile științifice, sub formă de fișe de mărime internațională, eventual chiar de carton, materialele publicate în *Buletinul de informare științifică* și în *Bibliografia R. S. România. Articole din publicațiile periodice și seriale*. Prin aceasta, s-ar realiza nu numai o economie de muncă, dar s-ar da și posibilitatea ca bibliotecile în general să dezvolte și să ridice la un nivel calitativ superior activitatea lor bibliografică, lînind pasul cu noile cerințe.

Maria VULCU

Precipitarea în lectură e o formă a lenii, nu a hărniciei.

(E. Fauget)

Omul n-ar trebui să citească pentru a înghiți de toate, ci mai curînd să vadă de ceea ce are nevoie.

(H. Ibsen)

FONDUL DE CĂRȚI

Documentele Congresului al IX-lea al partidului accentuează cerința intensificării activităților culturale în direcția formării multilaterale a omului nou, în sufletele de idealurile nobile ale socialismului, de principiile moralei comuniste. Pornind de la această indicație, bibliotecile publice se orientează și spre o mai judicioasă profilare a colecțiilor, spre îmbunătățirea structurii lor tematice, folosind cit mai chibzuit baza materială care le-a fost pusă la dispoziție. În această direcție, pot fi întreprinși însă noi pași, pentru a se putea face față cerințelor, în continuă creștere, ale citi-

tele de mai jos vin să susțină actualitatea rezolvării unor astfel de cerințe.

Cele 17 biblioteci comunale din Raionul Titu pun la dispoziția populației din 42 de localități 78 660 de volume, în medie 1,3 cărți pe cap de locuitor. Comparativ cu fondurile celorlalte biblioteci (școlare, sătești și sindicale) existente pe raza raionului, bibliotecile comunale dețin ponderea numerică cea mai mare. Ele deservesc, la ora actuală, 71,2% din totalul populației și realizează o bună circulație a cărții.

Pe comune, situația fondurilor de cărți se prezintă astfel :

Nr. crt.	Biblioteca comună	Bolintin-Deal	Bolintin-Vale	Bolovan	Braniste	Concesti	Corbati-Miel	Crovu	Coatesti-Vale	Crevedia-Mare	Crevedia-Mică	Florești
1	Anul înființării	1953	1957	1961	1963	1958	1960	1958	1960	1964	1953	1959
2	Populația comunei	6211	5630	1741	4822	3668	2701	2481	3806	2794	2626	4102
3	Total volume la 30 iunie 1965	4061	7923	2173	3945	4955	4130	4686	6097	2019	3174	5790

torilor și pentru a se preîntîmpina în mod corespunzător respectivele cerințe.

Analiza fondurilor de cărți ale bibliotecilor comunale din Raionul Titu evidențiază o seamă de probleme — unele de amănunt — care ar trebui soluționate în acest scop. Este vorba de: participarea mai activă a bibliotecarilor comunali la completarea colecțiilor, ameliorarea muncii colecturii, repartizarea echitabilă a cărților pe întreg raionul, cheltuirea cu maximum de randament a alocațiilor extrabugetare de care beneficiază bibliotecile de la sate, o mai bună conservare a colecțiilor și, în sfîrșit, inițierea pe plan central a unor măsuri unice pentru asigurarea bibliotecilor de cărți și pentru recuperarea lor de la cititori. Datele și fap-

Diferențele între mărimea colecțiilor din bibliotecile comunale sînt generate de: vechimea bibliotecilor, mărimea și proveniența alocațiilor pentru completare, modul de gospodărire și gradul de uzură al publicațiilor. Bunăoară, bibliotecile comunale Sălcuța și Crevedia-Mare, înființate în 1964, dețin un fond de publicații cu mult mai mic decît bibliotecile comunale Florești, Crovu și altele, constituite cu ani în urmă. Bibliotecile comunale din Bolintin-Deal și Crevedia-Mică, cele mai vechi unități din raion, au fost înființate în 1953. Întrucît an de an, au primit din bugetul statului aceleași sume pentru achiziții de cărți, normal ar fi să posede colecții dacă nu egale cel puțin apropiate ca număr de volume. Or, diferențele sînt destul de

AL BIBLIOTECILOR DIN RAION

mari. În timp ce Biblioteca comunală Bolintin-Deal a primit cărți numai prin colectură — deci din fondul centralizat la raion — Biblioteca comunală Crevedia-Mică și-a mărit colecțiile cu 1387 de volume de la fosta Secție culturală a raionului, cu 92 de volume de la cooperativa de consum (din beneficiile alocate culturii), cu 1071 de volume de la căminul cultural (din fondurile extra-bugetare) și cu alte 1002 volume preluate de la cele trei biblioteci sătești de pe raza comunei. Situații similare găsim și în cazul altor biblioteci din raion.

Oltobești	Pitaru	Poblogi	Sălcuța	Ungureni	Vaslui-Mic
1961	1960	1959	1964	1957	1958
3698	3022	3824	3280	2785	3536
2079	4616	4632	1993	6797	4608

Faptul că peste 85% din cărțile existente în bibliotecile comunale din Raionul Titu nu sînt legate se repercutează în mare măsură asupra prelungirii vieții lor. Cîteva exemple vor edifica în acest sens: în perioada 1959—1962, Biblioteca comunală Ungureni a scos din uz 912 volume deteriorate, Biblioteca comunală Costești-Vale în decurs de doi ani (1962-1963) 109 volume, iar cea din Crovu în decurs de patru ani 403 volume.

În etapa actuală, cînd lectura a început să capete un caracter de masă pronunțat, bibliotecile publice ar trebui să primească în exclusivitate publicații le-

gate, iar la bibliotecile raionale să fie amenajate legătorii care să deservească toate unitățile din raion. Este preferabil ca bibliotecile comunale, care primesc de la colectură în medie 300 de volume pe an, să fie înzestrate, să spunem, cu numai 150—200 de volume, valoroase, de bază, iar acestea să fie legate. Evident, cîștigul ar fi mult mai mare. Dacă pentru publicațiile agricole, de știință și de popularizare a științei, a căror circulație este mai mică în comparație cu a celorlalte genuri de literatură, chestiunea nu este atît de acută, cartea beletristică și, în special, cea pentru copii, reclamă urgent o asemenea soluție.

Modul de gospodărire a fondului de publicații influențează în mare măsură asupra păstrării mai îndelungate a cărților. Unii contabili ai sfaturilor populare comunale nu țin o evidență strictă a publicațiilor intrate în biblioteci, dînd astfel posibilitate bibliotecarilor — mai ales la bibliotecile sătești neafiliate — să nu se ocupe de recuperarea lor. În felul acesta, din biblioteci au fost pierdute, an de an, titlurile cele mai reprezentative, lată și un exemplu în acest sens: la începutul anului 1965, cele patru biblioteci sătești de pe raza comunei Petrești totalizau 530 de volume, dar, în majoritate, cu caracter temporar. Cărțile de beletristică de largă circulație și alte titluri valoroase, mai ales dintre cele primite în ultimul timp, nu au fost recuperate.

Începînd cu anul 1965, Biblioteca raională Titu a comunicat comitetelor executive ale sfaturilor populare comunale sumele alocate bibliotecilor de pe raza fiecărei comune pentru procurarea cărților, și urmărește prînderea în evidența contabilă a acestor sume o dată cu intrarea cărților, pe baza specificațiilor și a facturilor de expediție de la colectură.

Actualul sistem de recuperare a cărților, în conformitate cu instrucțiunile Ministerului de Finanțe nr. 530 din 1962*) prezintă avantajul că eliberează pe bibliotecari de anumite sarcini care reveneau, de fapt, sfaturilor populare, dar privează bibliotecile de posibilitatea de a intra în posesia contravalorii căr-

*) Vezi în această privință și articolul: Dezvoltarea rețelei și activității bibliotecilor din stăutele Regiunii București (partea a II-a). Căluza bibliotecarului, 17, nr. 12 (dec.), 1964, p. 736.

ților nerecuperate de la cititori, ceea ce duce la sărăcirea fondurilor de publicații. Normal ar fi ca, la sfârșitul anului, sfaturile populare comunale să verse bibliotecilor sumele încasate din recuperarea cărților (bineînțeles, nu e vorba aici și de amenzi), pentru că acestea să-și procure aceleași titluri sau altele apropiate din punct de vedere tematic.

O altă cauză care influențează negativ asupra compoziției armonioase a colecțiilor din bibliotecile publice o constituie achizițiile întâmplătoare de cărți din fondurile culturale alocate de către sindicate și cooperativele de consum. Astfel de achiziții, neorientate de biblioteca raională, se fac în pripă, netinându-se seama de necesitățile pe care le reclamă munca cu cartea în fiecare unitate în parte. Utilă ar fi centralizarea la nivelul raioanelor a tuturor fondurilor culturale alocate bibliotecilor de către diferite organizații și instituții, pentru ca aceste fonduri să fie dirijate cât mai judicios.

Printr-o dispoziție a Comitetului executiv al Sfatului popular regional București, bibliotecile pot imprumuta cititorilor enciclopedii, dicționare, atlase etc. numai în sala de lectură. Aceasta favorizează consolidarea fondului de bază al bibliotecilor și obișnuiește pe cititori să frecventeze mai des sălile de lectură ale bibliotecilor.

După succinta expunere a cauzelor care au dus la unele descompletări ale colecțiilor din bibliotecile comunale și la o completare pe alocuri mai puțin judicioasă, ne vom opri, în continuare, la repartitia publicațiilor pe grupe tematic.

În Raionul Titu, cartea social-politică reprezintă, în medie, 13,8% din fondul total de publicații al bibliotecilor comunale. Dar o analiză amănunțită a componenței lucrărilor din acest domeniu a arătat că, în unele biblioteci, lipseau lucrări extrem de solicitate, iar unele titluri se găseau într-un număr mic de exemplare. Decalajele de la o bibliotecă la alta erau, în unele cazuri, destul de vizibile. În timp ce la biblioteca comunală Corbi-Mari cartea social-politică reprezenta 25% din totalul fondului, la bibliotecile comunale Bolintin-Deal, Crevedia-Mare, Crovu și Sălcuța media era de numai 7%. Această situație a determinat biblioteca raională să organizeze transferul dubletelor dintr-o bibliotecă în alta, realizând în felul acesta o redistribuire judicioasă a cărții social-politice pe plan raional. În urma acestei măsuri, se poate afirma că lite-

ratura social-politică este bine reprezentată în toate bibliotecile comunale din raion și că fondurile de cărți din acest domeniu fac față cerințelor cititorilor.

Datorită specificului agrar al Raionului Titu, bibliotecile comunale au fost înzestrate cu numeroase cărți agrozootehnice de nivel mediu și elementar. În ansamblul fondului de publicații, acest gen de literatură reprezintă 14,3%. Pentru învățămîntul agrozootehnic de masă de trei ani, bibliotecile comunale constituie o importantă sursă de imprumut, cursanții găsind materialul indicat în bibliografia recomandată de lectori.

Cărțile de știință și de popularizare a științei însumează 4,7% din fondul de publicații al bibliotecilor comunale. Procentul este incontestabil foarte mic și se impune o atenție mai mare în asigurarea bibliotecilor cu cele mai bune cărți din acest domeniu.

Literatura beletristică română și universală, clasică și contemporană deține, cum e și firesc, procentul cel mai mare (48,6%) din fondul total de publicații al bibliotecilor comunale și este cel mai mult solicitată de către toate categoriile de cititori. Cu ocazia editărilor și a reeditărilor, colectura trimite în bibliotecă cel puțin cite un exemplar din cărțile de largă circulație. Operele literare existente în prezent în bibliotecile comunale din Raionul Titu dau posibilitatea conturării fondului de bază beletristic al unităților comunale.

Separarea literaturii pentru copii de fondul general în toate bibliotecile comunale a constituit un pas însemnat în îndrumarea lecturii micilor cititori, dar a scos la iveală carențele completării. Cartea pentru copii — foarte slab reprezentată în unitățile comunale din raionul nostru — reprezintă abia 8,9% din fondul total al publicațiilor, ceea ce înseamnă prea puțin dacă ne gândim că de felul în care educăm micii cititori în perioada de școală îi vom păstra în viitor ca cititori adulți ai bibliotecii. Comune cu populație de peste 6000 de locuitori, cu școli generale de opt ani în care învață mai mult de 700 de elevi au în bibliotecă cite 100—120 de exemplare cărți pentru copii și tineret, și acelea în majoritate deteriorate datorită solicitării intense și a faptului că nu sînt legate. Dacă, în comunele Raionului Titu, unui locuitor îi revin prin bibliotecă 1,3 volume, apoi unui elev îi revin abia 0,17 volume. Bibliotecarii comunali nu pot să asigure, pe baza listelor bibliografice de recomandare întocmite în conformitate cu cerințele programei de

Învățămînt, lectura extrașcolară a elevilor, datorită numărului prea mic de titluri și exemplare de literatură pentru copii și tineret pe care îl dețin bibliotecile comunale. Această situație trebuie să fie clarificată și rezolvată în timpul cel mai scurt, alături cu ajutorul colecturii, cît și pe plan local, prin folosirea unei mari părți din fondurile culturale puse

la dispoziția bibliotecilor de către sindicate și cooperativele de consum pentru cumpărarea unor cantități mai mari de titluri și exemplare ale cărților destinate copiilor și tineretului.

Ion IONIȚĂ

director

al Bibliotecii raionale Tîtu

Bibliotecile din Ocna-Mureș

Materialele publicate de revista noastră în legătură cu necesitatea perfecționării rețelelor de biblioteci oferă cîteva jaloane de bază pentru analiza în profunzime a acestor rețele în fiecare oraș în parte, pentru găsirea modalităților comasării unor biblioteci, pentru evitarea paralelismelor și o mai corespunzătoare atragere și deservire a cititorilor. Datele și constatările din aceste materiale privesc la numărul mare al bibliotecilor din unele centre urbane cu o populație restrînsă, la organizarea lor, la completarea și gradul de utilizare a colecțiilor sînt asemănătoare, în linii esențiale, celor desprinse din cercetarea bibliotecilor de la Ocna-Mureș.

Centru industrial puternic, cu întreprinderi de ordin republican (Uzina de produse sodice, Salina) și cu alte întreprinderi mari (Întreprinderea de fermentare a tutunului, „Cărămidă” etc.), orașul Ocna-Mureș a cunoscut, în ultimii ani, o dezvoltare împetuoașă. Pentru deservirea culturală a populației, a cărei structură se schimbă în raport cu industrializarea (ceea ce este vizibil în creșterea numărului muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor), funcționează o rețea densă de biblioteci: 14 biblioteci ale sindicatelor, 3 biblioteci tehnico-documentare de întreprindere, o bibliotecă documentară de instituție, 2 biblioteci ale școlilor generale, o bibliotecă a liceului, o bibliotecă a Școlii tehnice de maștri în petrol-chimie și o bibliotecă comună. Sînt înregistrate, în total, 23 de biblioteci, revenind, în medie, două biblioteci la 1 000 de locuitori.

Ne vom referi, în cele ce urmează, la situația bibliotecilor sindicatelor, a celor tehnico-documentare și a bibliotecii comunale. Tabelul de mai jos consemnează principalii indicatori obținuți de aceste unități în 1964:

Tabel nr. 1

Categoriile de biblioteci	Numărul unităților	Fondul de cărți	Numărul cititorilor	Numărul cărților citite
<i>Sindicale</i>	14	21 478	2 025	15 219
<i>Documentare</i>	4	23 421	606	7 687
— de întreprindere	3	23 012	587	7 595
— de instituție	1	409	19	92
<i>Biblioteca comună</i>	1	8 745	1 110	11 382

Primul element pe care îl reținem din tabel este numărul mare al bibliotecilor sindicatelor. Dacă la acestea adăugăm cele 4 biblioteci tehnico-documentare și le raportăm global la numărul populației (11 861 de per-

soane) revine aproximativ o bibliotecă și jumătate la 1 000 de locuitori. Fondul de publicații ale celor 14 biblioteci ale sindicatelor este însă restrîns (în medie 1 500 de volume de fiecare bibliotecă), de unde se vede de altfel că, în majoritatea cazurilor, avem de-a face cu biblioteci mici. Însăși această medie apare mai ridicată, datorită colecțiilor mai bogate din două biblioteci (Uzina de produse sodice și Salina). În realitate, 10 biblioteci ale sindicatelor dețin sub 1 000 de volume. Astfel de unități mici, slab organizate, iar în unele cazuri lipsite pînă și de o evidență clară și la zi asupra activității desfășurate au, în mod firesc, rezultate mai puțin substanțiale. Deși au înscris anul trecut 48,97% din totalul personalului angajat în unitățile pe care le deserveșc, conținutul activității, în ansamblu, nu este la nivelul cerințelor. El se reflectă practic în circulația la proporții reduse a fondurilor de cărți, în permanentizarea unui număr mic de cititori. În amănunt, situația este următoarea :

Fondul de cărți și utilizarea lui

Tabel nr. 2

Biblioteci ale sindicatelor	Numărul unităților	Numărul volumelor la		Numărul cărților citite la		Indicele de circulație
		1 salariat	1 cititor	1 salariat	1 cititor	
pînă la 500 de volume	7	3,1	14,3	0,34	1,5	0,10
501—700 volume	2	2,6	21,1	0,44	3,5	0,16
701—1000 „	1	9,1	13,9	1,9	2,9	0,2
1001—1500 „	1	8,2	44,8	0,30	1,6	0,03
2001—2500 „	1	6,3	4,7	1,3	3,1	0,21
2501—5000 „	1	11,9	7,6	9,9	6,4	0,83
peste 10 000 „	1	4,4	9,5	4,4	9,5	1,01

Așadar, abia două biblioteci ale sindicatelor din cele 14 au desfășurat o activitate mulțumitoare (Fabrica de produse sodice și Salina). Și aceste biblioteci au colecțiile cele mai bogate de cărți, sînt mai bine organizate și, în consecință, prezintă mai mult interes pentru cititori. Celelalte unități au un indice de circulație care variază între 0,03 și 0,83.

Se detașează, în cadrul bibliotecilor din Ocna-Mureș, activitatea bibliotecii comunale. Avînd un fond de aproape 9 000 de volume (peste o treime din totalul colecțiilor existente în bibliotecile sindicatelor) și fiind deservită de un bibliotecar de profesie, consacrat în exclusivitate muncii de propagandă și difuzare a cărții, această bibliotecă a înregistrat anul trecut indici net superiori : 1 110 de cititori, un indice de citire de 10,3 (în timp ce la bibliotecile sindicatelor acest indice variază, cu excepția celor două biblioteci mai sus amintite, între numai 1,5 și 3,5) și un indice de circulație de 1,3.

Completarea colecțiilor în bibliotecile mici nu ține ritmul cu cerințele cititorilor (și, evident, nici nu e posibil) în condițiile fărîmîțării alocațiilor bănești. De pildă, șapte biblioteci ale sindicatelor nu au procurat, în 1964, nici o carte. Celelalte au achiziționat, în total, 1 173 de volume, aproape atîta cît a procurat o singură bibliotecă — cea comunală (1 100 de volume). Spre deosebire de această bibliotecă, asigurată în mod ritmic cu publicații de către C.L.D.C. Cluj, celelalte unități au cumpărat cărți o dată pe an, de la librăria orașenească. La completare, nu se ține seama de cele mai indicate criterii, încît este firesc ca cititorii să frecventeze rar asemenea biblioteci. Așa se explică, între altele, de ce Biblioteca sindicatului din învățămînt, amenajată în localul unei școli generale, a fost vizitată în 1964 de numai 28 din cele 153 de cadre didactice din raza orașului. Acești cititori au împrumutat 48 de volume !

Nici amplasarea bibliotecilor — indiferent de categorii — nu este dintre cele mai judicioase. Pe o suprafață de 500—750 de metri pătrați s-au aglomerat, în centrul orașului, nouă biblioteci. Unele biblioteci ale sindicatelor nu funcționează în incinta întreprinderilor, ci în oraș.

Îmbunătățirea activității cu cartea în Ocna-Mureș impune — așa cum rezultă din datele aici expuse — o reorganizare radicală a rețelei bibliotecilor din oraș. Orice altă formulă nu s-ar dovedi cât de cât viabilă. Firește, unele biblioteci au înregistrat o activitate comparativ mai bună decât altele, dar, pe ansamblu, obținerea unor rezultate superioare este stăvilită de către bibliotecile mici, despre ale căror condiții de funcționare, fond de publicații și organizare a activității nu pot fi spuse prea multe lucruri pozitive.

O bună reorganizare a rețelei în orașul Ocna-Mureș ar putea avea în vedere constituirea unei mari biblioteci a sindicatelor, pe baza colecțiilor din cele 14 biblioteci ale sindicatelor, și organizarea de filiale acolo unde e cazul. Această bibliotecă ar putea fi amenajată în incinta uneia din principalele întreprinderi ale orașului, care sînt amplasate la o distanță extrem de mică unele de altele.

În oraș, este necesară o bibliotecă puternică, destinată celor mai diverse categorii de cititori. Actuala bibliotecă din rețeaua așezămintelor culturale are profilul de... bibliotecă comunală, atît prin baza materială alocată, prin componența fondurilor, cît și prin organizarea activității.

Cele două mari biblioteci pe care le preconizăm ar avea, într-adevăr condiții pentru crearea instrumentelor de informare necesare cititorilor cărora se adresează (mai întîi pentru organizarea unor cataloage cuprinzătoare), pentru elaborarea operativă a unor materiale bibliografice destinate propagandei colecțiilor, cît și pentru achiziționarea, prin înțelegere, a cărților celor mai adecvate profilului și cerințelor profesionale și culturale ale populației din orașul Ocna-Mureș. S-ar asigura în acest fel lărgirea cercului de cititori stabili și circulația în proporții mai largi a fondului de bază din biblioteci.

Ca și pretutindeni în țară, oamenii au crescut. Orașul progresează în ritm socialist. Cerințele culturale și posibilitățile de a le satisface au sporit la rîndul lor. Este limpede că nici bibliotecile nu pot rămîne în urmă. Subliniem că nu e vorba de majorarea cheltuielilor pentru întreținerea a două biblioteci mari care ar putea fi organizate în oraș, ci de folosirea lor rațională. Și rezultatele s-ar socoti atunci cu unități de măsură incomparabil mai mari.

Febronia COSTACHE
Biblioteca raională Aiud

Farmecul culturii e cel mai mare larmec.

(M. Eminescu)

Ziceți că eu n-am prieteni? Am prieteni și societatea lor mi-e foarte plăcută, prieteni din toate țările și din toate timpurile. Ei totdeauna sînt lîngă mine; cînd îi chem, vin; cînd îi întreb, îmi răspund...

Unii mă învață să trăiesc bine; alții, să mor bine. Ceilalți, prin veselia lor îmi risipesc grijile și necazurile. Unii îmi oșlesc inima în suferințe; alții mă învață să disprețuiesc poltele inimii. Unii mă poartă de mîină pe drumul cunoștințelor; alții mă îndreaptă pe cărarea virtuților...

Șiți voi cine-mi sînt acești buni și nedespărțiți și atît de puțin pretențioși prieteni? Prietenii mei: cărțile!

(F. Petrarca)

LITERATURA

ÎN

COLECȚIILE PENTRU ȘCOLARI

Cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, a consemnat la loc de frunte și realizările obținute de poporul nostru în domeniul învățămîntului. În anii puterii populare, școala românească a cunoscut o amplă dezvoltare. De la an la an, a crescut numărul elevilor și al școlilor. S-a perfecționat încontinuu profilul tuturor instituțiilor de învățămînt, s-a ridicat nivelul calitativ al planurilor, programelor și manualelor școlare, al procesului pedagogic în general.

Pe această linie, se înscriu și preocupările Editurii tineretului, care tipărește cărți pentru copii și tineret, din toate domeniile, pentru diferite vârste. Pentru a veni în sprijinul procesului de învățămînt, Editura tineretului a inițiat în decursul anilor mai multe colecții, mult solicitate de către școlari. Amintim, dintre acestea „Oameni de seamă”, „Patria noastră”, „În jurul lumii”, „Biblioteca școlarului”, „Să știm”, „Știința învinge”, „Miini îndemnatice” etc.

Unul dintre obiectele de învățămînt susținut intens prin diferite lucrări tipărite de Editura tineretului este literatura. În cadrul orelor de curs nu este posibil ca întregul material să fie parcurs de către elevi. Manualele, de asemenea, nu pot da decît noțiuni și indicații succinte cu privire la cunoașterea operei scriitorilor studiați.

Editura tineretului pune la îndemîna școlărilor operele scriitorilor recomandați de programa analitică, în seria de volume apărute în colecția „Biblioteca școlarului”. Îniințată în anul 1952, colecția „Biblioteca școlarului”, constituie, un ajutor deosebit pentru elevi. Alături de volumele cu profil asemănător tipărite de Editura didactică și pedagogică, aparițiile din colecția „Biblioteca școlarului” oferă tineretului școlar texte dintre cele mai reprezentative selectate din operele scriitorilor români. Prin aceasta, se asigură popularizarea mai largă a operelor literare respective și totodată sint ajutați elevii și cadrele didactice în orientarea lecturii extrașcolare spre ceea ce este mai semnificativ și mai folositor procesului de învățămînt. Punîndu-se la îndemîna școlărilor texte judicios selectate, ei au astfel posibilitatea să-și dezvolte interesul pentru lectură în general, pentru cunoașterea literaturii românești în special.

În numeroase ediții au fost publicate operele lui Alecsandri, Eminescu, Caragiale, Creangă, Coșbuc, Sadoveanu. În această colecție au apărut de asemenea lucrări ale unor autori din perioada începutului manifestărilor literare românești, pornind de la cronicarii Miron Costin și Ion Neculce, pînă la scriitorii contemporani care au înscris în patrimoniul literaturii noastre opere realizate după eliberare, printre care amintim pe Tudor Arghezi, Zaharia Stancu, Marin Preda, Geo Bogza, și mulți alții, recomandați în programa școlară.

În scopul lărgirii orizontului cultural al tineretului, în tematica acestei colecții au fost incluse treptat și au apărut paralel cu titlurile din literatura română și opere de mare circulație universală. Amintim între altele volumele cuprinzînd selecții din operele lui La Fontaine, Krilov, Turgheniev, Voltaire, Schiller, Cehov, Hugo, Gorki, Shakespeare, Dickens, London, texte din literatura antică etc.

Din 1952 și pînă în 1964 inclusiv, în colecția „Biblioteca școlarului” au apărut circa 258 titluri. Din primul an al colecției pînă în 1960, au apărut anual între 10 și 18 volume (titluri); începînd cu anul 1961, numărul anual al titlurilor a sporit la 24. Tirajul global din 1952 pînă la 31 decembrie 1964 se ridică la cifra de 6 851 000 exemplare.

Inițial, volumele editate constituiau doar un mijloc de grupare și de selectare a unor opere literare necesare lecturii extrașcolare, însoțite de mici prefețe rezumative ale datelor biografice și operei. Exigența și experiența crescîndă a redacției pentru pregătirea edițiilor în raport tot mai strîns cu cerințele școlii, au dus la îmbunătățiri alt în privința selecției textelor incluse cit și a aparatului critic anexat ca material de îndrumare. Prefetele cuprinzînd principalele date biografice cu privire la scriitorii, precum și ample referiri analitice cu privire la opera acestora, realizate de cercetători și critici literari dintre cei mai competenți, secondate de aprecieri selectate din critica

referitoare la opera editată precum și de un tabel biobibliografic, sint realizate cu rigurozitate științifică, dar nu depășesc gradul de accesibilitate specific copiilor de diferite vârste.

Fără să supraîncarce edițiile cu anexe, aparatul critic, în cele mai multe cazuri, a oferit elevilor și cadrelor didactice un material nu numai lucrativ, de informare, dar în același timp considerații de tinută științifică. Acest fapt a contribuit desigur nu numai la larga popularitate a colecției, la sporierea eficacității acesteia, dar și la consacrarea unor ediții drept contribuții la revalorificarea moștenirii literare.

Îngrijitorii edițiilor, în majoritatea cazurilor ei înșiși prefațatori, cercetători, au adus în cadrul colecției o contribuție însemnată la restabilirea textelor, confruntând edițiile și publicațiile literare, dând notele explicative de rigoare, reușind astfel să elimine o serie de erori strecurate de la volum la volum, în decursul anilor.

Mai ales în ultimii ani, editura a solicitat sprijinul unor colaboratori ale căror preocupări literare constituie un indiciu al cunoașterii și competenței în domeniul analizat. Prefetele de serviciu pe un ton didacticist de manual, „alcătuite” de colaboratori ocazionali nu în baza unei adinci și minuțioase cercetări, au cedat locul prefețelor bine documentate, accesibile, dar în același timp realizate la un nivel științific corespunzător exigențelor școlii.

Luminoasele linii de perspectivă trasate de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român au pus și în fața școlii sarcini de mare însemnătate, pe linia dezvoltării și perfecționării continue a învățămîntului. Perspectiva măririi duratei învățămîntului obligatoriu, extinderea învățămîntului mediu, sarcinile cu privire la pregătirea specialiștilor în diferite domenii și la formarea unei solide culturi generale a cadrelor, ridică exigențe sporite și activității editoriale. Se impune îmbogățirea tematică și de conținut a colecțiilor, apropierea, în mai mare măsură, a activității editoriale de cerințele învățămîntului. În acest sens, se preconizează unele modificări și în structura colecției „Biblioteca școlarului”.

În scopul unei mai evidente adaptări a volumelor la cerințele programei școlare și ale vârstei cititorilor, redacția preconizează apariția a două serii în cadrul colecției. Unele titluri recomandate de programa școlară pentru clasele elementare (V—VIII) vor cuprinde un aparat critic mai simplificat iar analiza va fi adecvată ca accesibilitate micilor școlari. Seria pentru elevii claselor mari va cuprinde un aparat critic bogat alături din prefață (de data aceasta amplă, axată pe problemele impuse de studierea cîi mai cuprinzătoare a operei și a momentelor viiei scriitorului, la nivelul apropiat studiilor de critică și istoriografie literară), *label biografic*, aprecieri critice cu privire la opera scriitorului și *biobibliografie*, cuprinzînd operele scriitorului și studiile despre scriitor și operă. Tematica acestei serii va fi extinsă mai mult decît pînă acum, la opera de circulație universală care să poată oferi tineretului școlar cit și altor categorii de cititori, un ajutor în preocupările lor de lărgire a orizontului cultural*). Toate aceste străduințe ale editurii vin firește în sprijinul tineretului școlar care va avea la îndemînă cartea dorită, în condiții din ce în ce mai bune din punctul de vedere al conținutului și al prezentării grafice.

Aruncînd o privire asupra planului tematic al colecției „Biblioteca școlarului” cit și asupra volumelor deja apărute, se poate observa o satisfăcătoare concordanță cu recomandările programei școlare. Confruntînd lista autorilor incluși în programă cu aceea a aparițiilor, se constată că, în general, editura a izbutit să lînă pasul cu programa școlară. Se poate spune că în unele cazuri, editura a mers chiar cu un pas înaintea programei, prevăzînd cerințele școlare, editînd volume de sinteză, antologii. Pot fi amintite, în acest sens volumele: *Pagini de limbă și literatură română veche* — prefațator B. Cazacu, *Incepurile teatrului românesc* — antologie și prefață de Tiberiu Avramescu, *Primii noștri poeți* — prefațator N. Manolescu, *Cronicari munteni* — prefațator Al. Piru.

Larga popularitate de care se bucură colecția „Biblioteca școlarului” în rîndul tineretului școlar cit și a tinerilor care au părăsit băncile școlii dar continuă să urmărească volumele colecției, determină ca tirajul acestei colecții, deși ridicat, să nu satisfacă cerințele mereu crescînde ale cititorilor. Apar an de an generații noi de

*) În acest sens amintim faptul că Editura tineretului a inițiat (nu în cadrul „Bibliotecii școlarului”, dar pentru tineretul studios) seria micilor monografii în care analiza operei ocupă un loc important (din care au și apărut volumele: *Vasile Alecsandri de George Călinescu*, *Liviu Rebreanu de Al. Piru*, *Grigore Alexandrescu de Silvan Iosifescu*), seria introducărilor, a cărei menire este de a iniția cititorii în domenii diverse cum ar fi artele plastice, cinematografia, arhitectura, istoria muzicii, dramaturgia universală etc.

elevi care doresc să aibă exemplarele lor proprii. Ori este știut că numărul elevilor din clasele V—XI se ridică în prezent la peste 1200000. Presupunind că numai în proporție de unul la doi elevii aceștia doresc să-și procure un exemplar din fiecare titlu apărut în colecție, tirajul actual, ce oscilează între 20—50 de mii, rămâne mult sub necesități. După unele date se știe că din tirajul total ajung în biblioteci numai 5000 de exemplare. Raportând la numărul bibliotecilor publice din țară (13595 la care ar trebui adăugate și cele școlare — 6198) înseamnă că numărul de exemplare care ajung la bibliotecile de la sate nu poate acoperi cererea de carte la titlurile colecției.

La întâlnirile cu cititorii, organizate mai ales la sate, cu care prilej și-au spus părerile numeroase cadre didactice, elevi și părinți s-a insistat în mod deosebit asupra necesității majorării tirajului acestei colecții și asupra unei mai proporționale distribuiri în mediul sătesc.

O soluționare a acestei situații, ar fi, pe lângă mărirea tirajului, asigurarea unei dotări corespunzătoare a bibliotecilor. Este necesar ca bibliotecile regionale și raionale să posede colecții încheiate, în mai multe exemplare, astfel încât să fie în măsură să împrumute aceste volume bibliotecilor comunale și școlare care le solicită.

Sugestiile cu privire la majorarea tirajului, crearea unui stoc de rezervă, reeditarea cărților care s-au bucurat de aprecieri unanime, constituie probleme de studiu atât la nivelul editurii cit și al Direcției Difuzării Cărții. În acest sens, considerăm util ca atât bibliotecarii prin *Căluza bibliotecarului* cit și cadrele didactice să-și expună prin *Gazeta învățămîntului* sau direct prin scrisori trimise editurii, opiniile cu privire la problemele editării cărții pentru școlari, aducînd pe această cale observații asupra tirajului, tematicii, dar și asupra calității prefetelor, accesibilității aparatului critic și în legătură cu alte multe aspecte referitoare la volumele apărute în colecția „Biblioteca școlarului”.

Gh. MARIN

Desen de Ludovic Balogh

Rolul bibliotecii în viața școlii

La cele două extremități ale orașului Birlad își ridică clădirile pe verticală, Fabrica de rulmenți și Liceul „Gheorghe Gheorghiu-Dej”, simbolizând dezvoltarea pe care în trecut nici un birlădean nu cuteza să și-o dorească.

Edificiu mărel, în care se îmbină marmura străvezie cu panourile compacte ale betonului armat, cărămida aparentă

Cărți, cititori, bibliotecari

Liceul „Gheorghe Gheorghiu-Dej” poate fi considerat o adevărată cetate a învățămîntului, unde peste 1600 de elevi învață, se pregătesc pentru viață.

Înființată în 1959, biblioteca școlii s-a dezvoltat continuu. Numai în primul an de funcționare s-au achiziționat cărți în valoare de 35 000 lei, urmărindu-se formarea unei colecții de publicații care să poată satisface cerințele de lectură ale elevilor. În prezent, cititorilor le sînt puse la dispoziție aproape 24 000 de volume, ceea ce înseamnă că fiecărui elev îi revin în medie 15 volume. Biblioteca dispune și de o colecție bogată de periodice.

Fondul bogat de cărți a atras ca cititori majoritatea elevilor școlii. Sînt clase, cum ar fi a X-a B, a XI-a A, a XI-a F ș.a. în care toți elevii sînt cititori ai bibliotecii.

O anchetă realizată în rîndul a 149 de elevi a scos în evidență că 127 din ei își procură toate cărțile de care au nevoie de la biblioteca școlii. La aceasta adăugăm faptul că numai 11 elevi nu au biblioteci personale, iar o parte își mai procură cărți și de la bibliotecile publice din oraș. Din partea conducerii școlii, a cadrelor didactice, a existat o preocupare permanentă de a-i obișnui pe elevi cu tehnica studiului individual și de a se realiza o îndrumare eficientă a lecturii. Aceste probleme au fost discutate cu ocazia sesiunilor pedagogice și a altor ședințe la care au participat cadrele didactice. În cadrul orelor educative sau permanente, la orele de literatură română, istorie, geografie ș.a. profesorii au desfășurat o muncă asiduă de îndrumare a elevilor în „arta cititului” — cum s-a exprimat plastic un profesor al școlii.

Discuțiile cu elevii asupra alegerii celor mai potrivite cărți, a felului în care trebuie citite, obișnuirea acestora cu

cu placajul de stejar, monumentalul cu utilul, școala este o realizare a anilor construcției socialiste care, alături de Fabrica de rulmenți a dat o nouă strălucire vechiului oraș moldovean, „lăsat un număr incert de veacuri în propria lui sărăcie anonimă” (V. Kernbach, *Lumini pe strada mare*).

consultarea bibliografiilor indicate, au avut drept rezultat crearea deprinderilor unor lecturi permanente și multilaterale. Bineînțeles că aria problemelor legate de aceasta nu s-a epuizat. În fața colectivului de pedagogi și bibliotecari stă sarcina de a lucra în mai mare măsură cu elevii claselor a IX-a în special, pe linia unei lecturi organizate. Revenind la ancheta amintită mai sus, menționăm că din cei 149 elevi anchetati — 105 au declarat că își aleg cărțile pentru lectură după îndrumările primite de la profesori, iar 86 din ei se folosesc și de sfaturile bibliotecarului. Numai 60 urmăresc bibliografiile existente în bibliotecă, cit și informațiile bibliografice care apar în ziare sau se difuzează la radio. Putem trage concluzia că bibliotecarii ar trebui să aibă totuși un rol mai activ în popularizarea și folosirea materialului bibliografic. De la recomandarea verbală pe care o așteaptă — și s-a obișnuit să o aștepte — elevul de la bibliotecar, trebuie să se treacă la folosirea independentă a indicilor bibliografici, a listelor de lectură.

Biblioteca și procesul instructiv-educativ

Colectivul bibliotecii și-a orientat activitatea spre sprijinirea procesului instructiv-educativ din școală. Atenția principală se acordă asigurării unui număr suficient de exemplare din lucrările prevăzute de lectura așa-zisă „obligatorie”. Conținutul ei este stabilit la începutul fiecărui trimestru de către profesorii de specialitate și bibliotecari.

Colectivul bibliotecii s-a preocupat și de sprijinirea elevilor claselor a XI-a — care anul acesta și-au susținut examenul de maturitate. Încadrându-se în planul general de sprijinire a acestor elevi, bibliotecarii au format un fond special de carte pentru elevii ultimei clase. Acest fond cuprinde studii de sinteză asupra literaturii române ca și o serie de

Consultînd catalogul.

lucrări de economie politică, socialism științific. S-a asigurat un număr suficient de exemplare din ultimele hotărîri, documente de partid și de stat.

Orientarea elevilor pe anumite profesii, în funcție de aptitudinile fiecăruia, a constituit o preocupare permanentă pentru cadrele didactice, organizațiile U.T.C., colectivul bibliotecii. În ultimul trimestru al anului școlar a avut loc o adunare generală a U.T.C. cu tema: *Ce vom fi după terminarea școlii*. Participanților, elevi în clasa a XI-a, li s-au recomandat broșurile *Ce înseamnă să fii om cult*, *Omul multilateral dezvoltat* ș.a.

Preocupări asemănătoare există și pentru sprijinirea desfășurării în bune condițiuni a activității cercurilor pe materii. Elevii care prezintă referate s-au obișnuit să folosească în mod curent serviciile pe care i le oferă biblioteca. Elevul Florin Roiescu, clasa a XI-a, a prezentat în cadrul cercului de matematică un referat intitulat *Scurtă privire asupra apariției și dezvoltării calculului infinitezimal*. Bibliotecarii i-au pus la dispoziție mai multe lucrări printre care *Istoria matematicii*, *Jocul cu infinitul*, *Matematici superioare*. Elevul Stoleru Ștefan, clasa a XI-a, a prezentat la cercul de chimie un referat despre locul petrolului în economia R.S. României. Bibliografia folosită a fost bogată, cuprinzînd printre altele *Din istoria petrolului românesc*, *Industria chimică, creație a regimului democrat-popular*, *Marele arc petrolifer*.

Pentru a face cunoscută elevilor istoria orașului Birlad cu minunatele perspective ce i s-au deschis în anii regimului nostru, la cercul de istorie s-a prezentat un referat în legătură cu această temă. Bibliotecarii cunoscînd data cînd trebuia să se prezinte referatul amînitul au pus la dispoziția elevilor o bibliografie cuprinzătoare stabilită în comun cu profesorul de specialitate. Elevii au consultat astfel, alături de volumele de *Istoria României*, articolul despre orașul Birlad apărut în *Dicționarul enciclopedic* ca și articolele monografice apărute în ziarul regional „Flacăra Iașului”, în „Contemporanul” ș.a. Elevii au fost îndrumați să consulte și colecțiile muzeale, existente la muzeul mixt din oraș.

Biblioteca a organizat și o serie de simpozioane, seri literare, montaje de versuri (*Son Creangă marele povestitor român*, *Grivița Roșie oglindită în literatură*, *Pagini din poezia noastră nouă* ș.a.).

Faptul că un număr important de elevi stau în internat ar trebui să influențeze în mai mare măsură preocupările bibliotecii. Elevii așteaptă seri literare, momente poetice pe teme ca *Poezia și natura*, *Poezia și muzica*, *Poezia de dragoste la Eminescu și Argezi*, *Pagini de literatură satirică românească* ș.a. De asemenea în organizarea activităților de masă trebuie folosite mai mult discul, epidiascopul, magnetofonul.

Documentarea cadrelor didactice

Este o latură a activității bibliotecii mai puțin adîncită. Unele începuturi se pot menționa. Listele de cărți noi, valorificarea bibliografiilor apărute în diferite reviste („Luceafărul”, „Viața românească” ș.a.), organizarea cataloagei bibliotecii constituie un ajutor eficient ce se acordă profesorilor. Aceștia găsesc la bibliotecă și materiale pentru învățămîntul ideologic ca și pentru ridicarea calificării profesionale. Nu se reușește totuși să se asigure o documentație variată privind unele domenii, cum ar fi, predarea limbilor străine, a matematicii, fizicii. Bibliografiile care apar, editate fie de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, fie de Editura pentru literatură, sau Editura Academiei, ajung rareori în colecțiile bibliotecii (deoarece aceasta se aprovizionează numai de la librăria raională).

Ridicarea activității bibliografice pe o nouă treaptă, lucru ce se poate realiza chiar cu sprijinul cadrelor didactice, va contribui la manifestarea mai activă a bibliotecii în viața școlii.

Liviu MOSCOVICI

TELEKI- BOLYAI

O clădire cu aspect obișnuit, de o simplitate exterioară care nu sugerează imaginației nici una din acele promisiuni cu care îmbie privirile obiectivele spectaculoase. Fațadă lipsită de orice artificiu decorativ, aproape modestă. Singurul element ieșit din comun: la intrare, suspendată lângă poartă, o bufniță din fier forjat, înnegrită de vreme, iar dedesubt inscripția lămuritoare, *Biblioteca Telekiana*.

Pașii vizitatorului se opresc în fața acestei case străvechi de pe strada Bolyai din Tîrgu-Mureș, aproape de centrul orașului... Apoi curiozitatea îl îndreaptă să exploreze acest mic univers a cărui vastitate nu poate fi intuită din lapidara inscripție. Pe sub portalul cu arcadă, coridorul pardosit cu plăci de piatră conduce spre interiorul clădirii, în încăperile parterului, ferecate cu porți grele de fier, cu ferestre zăbrețite, prin care ochiul ghicește grosimea impresionantă a zidurilor. O ambianță de cetate tainică și, în același timp, de „nou”, cu acea caracteristică a obiectului de preț peste care mina omului n-a lăsat să treacă patina vremii, suscită și mai mult interesul. Detaliile arhitectonice ale clădirii o plasează într-o epocă îndepărtată de a noastră, dar atmosfera de confort general, de bună întreținere, îi anulează virsta, o face contemporană, tinără.

Citeva inscripții, întâlnite la intrarea în clădire, dau vizitatorului primele explicații. În stînga, intrarea în Biblioteca Teleki, la dreapta Muzeul memorial al celor doi Bolyai, iar dacă urci la etaj, la capătul unui coridor, găsești Biblioteca Bolyai, în vecinătatea birourilor unde lucrează salariații bibliotecii, unde funcționează sala de lectură și unde se păstrează și noile achiziții ale bibliotecii.

— *E vorba de două biblioteci distincte în cadrul aceleiași clădiri?*

Nu, lămurește ghidul improvizat din unul dintre bibliografiile instituției, e vorba doar de două fonduri deosebite de cărți, Teleki și Bolyai, — care, deși au geneze diferite, pe baza unei foarte firești filiații comune culturale, au fost unificate acum doi ani sub denumirea de Biblioteca Documentară de Stat Teleki-Bolyai. Dintre aceste fonduri, primul, fondul Teleki, este un fond istoric încheiat. În continuare este biblioteca Bolyai, alimentată mereu de noi achiziții. Se poartă denumirea aceasta deoarece provine de la Liceul Bolyai Farkas din localitate, fiind la origine vechea bibliotecă a profesorilor acesteia, colecționată timp de peste patru secole; ea cuprinde cca. 50 000 de cărți și zeci de mii de pagini de manuscrise. Amîndouă aceste fonduri de cărți au o deosebit de mare valoare documentară și stau la îndemîna cercetătorilor din diferite domenii ale științei. Nu întîmplător, deci, într-una din încăperile mari ale bibliotecii s-a organizat și muzeul memorial în care sînt expuse relicvele celor doi savanți matematicieni de renume mondial care au trăit în orașul nostru, Bolyai Farkas și Bolyai János, tatăl și fiul.

Să ne continuăm însă explicațiile pe urmele vizitatorului.

Intrarea în marea sală a fondului Teleki e străjuită de o placă de marmură pe care se poate citi: „Musis patriis gratisque posteris”. Ca o replică palpabilă a inscripției latine, peste tot domnește o ordine și o curățenie exemplară, mărturie concrete ale grijii față de valorile culturale ale țării noastre.

Impunătoarea sală de bibliotecă a cărei înălțime include și etajul clădirii, cu nave și balcoane susținute de coloane, păstrează în tăcerea ei o notă de solemnitate. Se păstrează aici, de 163 de ani, de cînd fondatorul Samuil Teleki și-a transportat de la Viena, în clădirea special construită în acest scop, prețioasa colecție de cărți selecționate după superioare criterii, cu gust, cu competență și cu discernămint ales, pe parcursul cîtorva decenii. Sînt coa. 40 000 de volume, în majoritatea lor din domeniul științelor naturale și a celor sociale, un tezaur cultural a cărui faimă a trecut demult hotarele țării.

Înființată la răscrucea a două veacuri, biblioteca Teleki a însemnat, pentru perioada plină de contradicții a destrămării feudalismului un important lăcaș de cultură, răspîndind dintre scoarțele miilor de tomuri căldura generoasă a ideilor noi, umaniste. Prezența ei în acest modest orașel de provincie, prevestea o epocă de dezvoltare intelectuală pe care viitorul nu a desmintit-o cîtuși de puțin. Orașelul de odinioară, numărînd abia vreo 8 500 de locuitori, se mindrește în anii puterii populare cu o populație aproape înzecită care se bucură de condiții de viață culturală nebanuite în trecut. În aceste condiții, biblioteca Teleki și-a dobîndit o nouă, binemeritată strălucire.

Să parcurgem, împreună cu vizitatorul, drumul de-a lungul rafturilor pe care sînt așezate, de atîtea decenii, numeroase valori create de geniul uman... Peretii încăperii sînt îmbrăcați în dulapuri de factură simplă dar masive și încă-păloare, în care se aliniază pe rafturi zecile de mii de cărți. Coloanele care susțin cele 3 nave ale etajului sînt îmbrățișate de același gen de dulapuri. Peste tot, aceeași impresie de sobrietate, de distincție liniară, redusă la esențial, fără nici un artificiu supărător. Ușile dulapurilor sînt prevăzute cu o rețea de sîrmă. E o notă particulară care, de obicei, trezește întrebarea:

— A fost concepția fondatorului?

— Desigur, — și e explicabilă. Rețeaua de sîrmă permite ventilația cărților în mod permanent, ferindu-le de riscurile schimbărilor de temperatură și protejîndu-le totodată. Dealtfel, chiar așezarea topografică a cărților, îmfăptuită după criteriile de clasificare științifică ale vremii, e neschimbată. Teleki Samuil editase și un catalog al colecției în 4 volume, apărut la Viena (1796, 1800, 1811 și 1818) care nu este numai o înșiruire de autori și titluri ci, în felul ei, o lucrare științifică, bogată în date biografice ale diversilor autori și date privind locul apariției, diversele ediții etc. Singura schimbare față de înfățișarea inițială a interiorului bibliotecii sînt vitrinele așezate pe intervalul dintre coloane, care au fost instalate cu scopul de a expune opere reprezentative din diferite domenii de creație. Introducerea acestora este menită să satisfacă curiozitatea și interesul firesc al vizitatorului. Lucrări din toate ramurile științelor, lucrări de istorie, de geografie, de filozofie, opere ale savanților din diverse epoci, ale descoperitorilor de lumi noi, ale arhitecților celebri, incunabule, cărți rare sau unice, cărți care au văzut lumina tiparului în renumitele tipografii ale lui Aldus Manulius, Elzevir, Janssonius, Stephanus, Plontinus etc., sau în primele tiparnițe din țara noastră, ale lui Honterus, Heltay, Antim Ivireanu, M. Tôthfalusi, Kiss M. etc., alături de lucrări de beletristică și de artă, de ediții princeps, de manuscrise prețioase etc., etc., deschid orizonturi și perspective în fața cărora meditația intelectuală se îmbogățește cu experiența veacurilor trecute și justifică sentimentul de mîndrie al prezentului...

Reținem cîteva titluri de lucrări expuse în vitrinele bibliotecii Teleki:

Lucrări ale voevodului Moldovei, Dimitrie Cantemir, *Histoire de l'empire othoman*, Paris, 1743 și *Descriptio Moldaviae* în traducere germană (*Beschreibung der Moldau*) apărută la Leipzig și Frankfurt în 1771; o valoroasă carte a lui Ortelius intitulată *Theatrum orbis terrarum* (Antwerpen, 1574) care cuprinde prima hartă tipărită pe care figurează numele capitalei noastre, București; un volum deosebit de interesant în care autorul, un francez, analizează în mod obiectiv și realist cauzele răscoalei conduse de Horia: Brissot, *Second lettre d'un défenseur du peuple*... Dublin, 1785. În alte vitrine, cite un volum din colecțiile: *Marei Enciclopedii Franceze*, apărută în 33 de volume (Paris, 1770—1779); din colecția de opere ale istoriografilor bizantini (35 volume), din istoria universală în limba germană, editată la Halle între anii 1744—1796, în 58 de volume. În altă vitrină, cite un exemplar ilustrează bogatele colecții ale publicațiilor academiilor de peste hotare existente în fondurile bibliotecii.

Colecția Teleki cuprinde și o serie de albume de artă plastică din care amintim operele marilor gravori italieni Gianbattista și Francesco Piranesi, monumentală colecție din care un volum este expus în vitrina centrală, lucrări ale gravorului englez Hodges, lucrarea în 21 de volume *Descrierea Egiptului*, o impunătoare monografie plastică editată la Paris între anii 1809—1822. Tot aici sînt expuse două din cele 11 volume ale *Marelui Atlas geografic* (Atlas maior) editat de Janssonius la Amsterdam între anii 1657—1682, o adevărată capodoperă de strădanie și migală omenească, împletind, între paginile sale colorate cu mina, arta cu știința...

Fondul Bolyai are de asemenea o bogată colecție de cărți vechi, de periodice și de manuscrise rare. *Logica* lui Apáczai Cseri János, editată la Alba-Iulia în 1654 este un unicat. O carte rară este și *Catehismul Calvinesc* tipărit în limba română la Alba-Iulia în 1648. *Codicele Koncz*, un manuscris datînd din sec. al XIV-lea, este un exemplar disputat de lingviști, deoarece între filele lui s-a descoperit un monument de limbă veche maghiară, al cincilea ca datare. În bibliotecă se mai păstrează peste 13000 de pagini manuscrise ale lui Bolyai János și peste 5000 pagini manuscrise ale lui Bolyai Farkas. Ca și fondul Teleki, fondul Bolyai este bogat în opere referitoare la științele naturii și în opere de științe sociale, apărute în sec. XVI—XVII. Biblioteca în întregul ei conține opere de valoare referitoare la istoria și cultura României și a multor țări europene.

Așa se explică interesul deosebit al cititorilor care cercetează materialul documentar din această bibliotecă precum și numărul mare de vizitatori din țară și de peste hotare care calcă, de ani și ani, pragul acestei instituții de cultură. Vizitatorii înțeleg că aspectul ei actual demonstrează grija părintească a partidului și guvernului nostru pentru păstrarea și punerea în valoare a comorilor culturale ale țării. Datorită acestei neobosite griji și ocrotirii, această bibliotecă veche, mai acum cîțiva ani amenințată cu deteriorarea din pricina igrasiei și a altor cauze la care a contribuit, în bună măsură, nepăsarea celor din trecut, are astăzi un aspect înfloritor și se bucură de avantajele tehnicii moderne: izolație termică,

Interiorul Bibliotecii Teleki-Bolyai.

încălzire centrală, lumină electrică etc. În toamna anului 1962 a început opera de restaurare a clădirii, operă care a durat aproape un an și în care s-a investit suma de un milion lei...

— *S-a făcut, desigur, transformări mari, esențiale...*

— Lucrările au fost de mari proporții, comportând îmbunătățiri esențiale, dar nu putem vorbi de „transformări” în sensul categoric al cuvântului, întrucât opera de restaurare a unui monument cultural presupune prin ea însăși respectarea caracterului inițial, al stilului etc. La acțiunea de restaurare a bibliotecii, toți salariații ei au fost nu numai martori ci și participanți la unele acțiuni pe care le impunea situația. Cu cit entuziasm au fost ajutați și de conducerea școlilor, atunci când era nevoie de executarea unor lucrări urgente ca transportul cărților dintr-o încăpere în alta, după cum impunea desfășurarea lucrărilor de restaurare! Cu trageră de inimă, fără nici o ezitare, U.T.C.-iștii din întreprinderi, elevi de școală și profesori și-au adus contribuția la această multiplă acțiune incununață de succes.

În trecut, pe baza unui regulament al bibliotecii, apărut și în volumul II al *Catalogului Bibliotecii Tekei* (Viena, 1800) sub titlul Tabuła Legum Bibliothecarium, alin. IV, se interzicea iluminatul și încălzitul în sala mare a bibliotecii, ba și accesul oricărei surse de foc (... ignis denique et accesus lumen ultra primum linea exesto) care ar fi putut provoca pericolul unui incendiu. Regulamentul avea, desigur, rațiunea lui, mijloacele de încălzire și iluminatul fiind, la epoca aceea, destul de rudimentare. Bibliotecarii lucrau în sala neîncălzită.

Biblioteca primește, cum am mai amintit, mii de vizitatori anual, întrucât colecția a câștigat cu timpul atracție muzeală. În cei 20 de ani de la eliberare, biblioteca a luat o mare amploare, alături prin anexarea fondului Bolyai cit și prin achiziționarea continuă de cărți noi. Astăzi, în această instituție de cultură, există peste 120 000 de volume a căror prelucrare și valorificare științifică este încredințată unui personal de specialitate. Pentru a se crea condiții optime păstrării acestui tezaur cit și desfășurării muncii salariaților, s-a inițiat vasta operă de restaurare care a însemnat în viața bibliotecii un eveniment de o deosebită importanță.

Având la dispoziție suma alocată de stat și pe baza proiectelor Direcției de Sistematizare, Arhitectură și Proiectarea Construcțiilor (proiectant Ing. Iuliu Keresztes) din Tîrgu-Mureș, muncitorii și inginerii Trustului Regional de Construcții Locale sub conducerea Ing. Ladislau Deneș, au reușit să execute la timp și în excelente condiții aceste lucrări de mari proporții.

— *Și cărțile, unde au fost transportate pe durata lucrărilor?*

— Cărțile au rămas pe loc, în dulapuri. Nimic nu s-a clintit din loc. S-au folosit însă peste 700 metri de vinili cu care s-au „imbrăcat” dulapurile cu rafturi, pentru a feri cărțile de praf, de deteriorări etc. Apoi s-au început lucrările...

Dimitrie Cantemir: Istoria Imperiului otoman.
Paris, 1743.

Un unicum: Apáczai Csere János: Logica
Alba Iulia 1654.

...În primul rând, izolația pereților care, după cum era de așteptat după mai bine de 160 de ani de la construirea clădirii, erau amenințați de igrasie. Nivelul petelor de igrasie atingea, pe alocuri, 1—2 m periclitând cărțile din dulapurile aliniate de-a lungul pereților. Vechea clădire nu a avut la fundație o izolație hidrofugă, adică un strat izolator care să împiedice infiltrația apei în pereți. Lucrările actuale de izolație au folosit un sistem modern, aplicat, se pare, pentru prima oară în țara noastră. E vorba de combaterea igrasiei prin electroosmoză, introducându-se în pereți poli electrici legați de o sursă de curent, a căror acțiune permanentă reușește să elimine umiditatea din ziduri datorită fenomenului de electroliză. Procedeu s-a aplicat cu succes în Anglia și în Ungaria cu ocazia restaurării unor monumente istorice degradate de igrasie. Astăzi, la un interval destul de scurt de la punerea în practică a acestei metode, se constată cu bucurie că pereții, a căror grosime depășește 1 metru, se usucă treptat, garantând și pe mai departe păstrarea, în bune condițiuni, a valorilor culturale. Efectul metodei este, așadar, progresiv, urmând să se înlăture, în cițiva ani, orice urmă de igrasie.

Paralel cu aceste lucrări de izolație s-a efectuat și instalarea rețelei de încălzire centrală. Prezența caloriferelor a fost ingenios camuflată în spatele rețelei de sirmă a unor mici dulapuri situate sub ferestrele parterului, cu scopul de a nu produce un efect contrastant în armonia de ansamblu a sălii. S-a instalat de asemenea o modernă sală de cazane la subsol, asigurând, prin reglajul caloric, cel mai adecvat sistem de încălzire pentru obiectele inflamabile.

Aceeași grijă de a nu da naștere la stridente față de caracterul arhitectural al clădirii s-a constatat și cu ocazia executării lucrărilor de introducere a luminei electrice. Tuburile de neon au fost amplasate, la etaj, în nișe practicate deasupra profilurilor de capitel ale coloanelor de susținere, cu care prilej s-au reparat cu minuțiozitate și ornamentele de ipsos ale capitulelor. Lumina obținută prin acest procedeu este difuză, odihnitoare și creează un plăcut efect decorativ.

A urmat apoi zugrăvirea pereților interiori, respectând, desigur, culoarea lor inițială, după care s-a trecut la refacerea pardoselii. Deasupra pardoselii vechi de la parter care inițial era din scinduri alăturate, s-a aplicat parchet de stejar de cea mai selecționată calitate, menținându-se însă vechiul parchet al balcoanelor, încă în stare bună, care reclama doar o refacere de suprafață. S-a procedat apoi la scoaterea vinilului de pe dulapurile cu cărți pentru a se putea recondiționa mobilierul. La vopsirea lui s-a ținut riguros seama de nuanța în care fusese vopsit odinioară și de factura detaliilor decorative ale dulapurilor și ușilor. În același timp s-a făcut și revopsirea ferestrelor (după repararea fiecăreia în parte), a obloanelor etc.

Lucrările s-au desfășurat concomitent și la una din marile săli de la parter, folosită odinioară ca depozit, în care astăzi s-a instalat Muzeul memorial Bolyai, făcându-se aceleași amenajări ca în marea sală a bibliotecii. De asemenea, încăperile în care funcționau odinioară birourile bibliotecii au fost recondiționate, dându-li-se o altă întrebuințare: sală de oaspeți, depozitul unui fond mixt recent achiziționat la a cărui prelucrare se lucrează intens, ș.a., iar birourile și sala de lectură a bibliotecilor unificate s-au instalat la etajul clădirii. Încălzirea centrală a fost introdusă și în sala care adăpostește fondul vechi de cărți care poartă numele marilor matematicieni Bolyai.

S-a continuat apoi cu lucrările exterioare: pardosirea cu plăci de piatră calcaroasă de Cluj a coridorului de la parter, refacerea în întregime a scării din lemn de stejar masiv care duce la etaj, pardosirea coridorului de la etaj, iar în curte de-a lungul clădirii, s-a amenajat trotuarul de protecție din pavaj cu pavele, pentru a se împiedica pătrunderea apei în apropierea fundației. S-a refăcut complet învelitoarea de țiglă a olădării, s-au reconturat profilurile, s-a instalat o gură de incendiu, un paratrâznet etc. În sfârșit, a avut loc zugrăvirea fațadei interioare și a celei exterioare și amenajarea unui mic parc cu rondouri de flori în curtea bibliotecii.

A urmat apoi o serie de lucrări de întreținere la care au participat toți salariații bibliotecii, cu satisfacția acțiunilor de „finisare”: cele aproape 40 000 de cărți ale fondului Teleki au fost trecute, volum cu volum, prin miini atente, pline de grijă pentru avutul obștesc, care le-au desprăfuit, le-au șters și le-au rinduit la locul unde fuseseră așezate, în urmă cu 162 de ani, „pentru posteritatea recunoscătoare...”

Recuperarea cărților

Articolul *Cărți pierdute sau nerestituite*, apărut în numărul 7 din acest an al revistei, atacă o problemă într-adevăr acută și actuală — recuperarea publicațiilor de la cititorii restanțieri. După părerea noastră, rezolvarea practică a acestei probleme în condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 583 din 1960 comportă numeroase dificultăți provenind din surse diferite. Lipsa unor instrucțiuni precise, care să indice, în lumina Hotărârii de mai sus, cele mai adecvate măsuri pentru bibliotecă și pentru organele de resort ale sfaturilor populare a dus la interpretarea și la aplicarea neunitară și adesea defectuoasă a prevederilor Hotărârii, ceea ce se răsfringe asupra recuperării operative a cărților. Comisia de soluționare a proceselor-verbale de contravenții (pendinte de sfatul popular raional) nu-și cunoaște exact atribuțiile, refuză să încheie aceste procese-verbale, motivind că recuperarea ar trebui efectuată în exclusivitate de către salariații bibliotecii raionale, prin deplasări la domiciliul cititorilor restanțieri. Contabilii sfaturilor populare comunale au o viziune eronată despre aplicarea practică a H.C.M. nr. 583, ceea ce generează indicații tot atât de eronate în acțiunea de recuperare a cărților. Bibliotecarului comunal i se cere să preia atribuțiile ce revin în mod firesc personalului fiscal, adică să perceapă contravaloarea publicațiilor nerestituite, fără ca, în prealabil, să fi fost întocmite formele legale necesare. Între altele, această situație a provocat perturbări în orarul de funcționare a bibliotecilor (o bună parte din timp ele au rămas închise) și în desfășurarea normală a activității cu cartea.

Ne dau mult de lucru și unele aspecte pe care le ridică aplicarea H.C.M. nr. 583 din 1960. Dintre acestea, amintim: plecarea din localitate a cititorului și dificultățile în depistarea noului său domiciliu; nerestituirea cărților împrumutate nici după a doua și a treia avizare; cheltuieli de avizare care depășesc valoarea cărții; lipsa unor norme de aplicare a amenzii. În acest sens, însuși articolul *Cărți pierdute sau nerestituite* prezintă anumite incertități. Oare trebuie să înțelegem prin „norme proprii” în aplicarea amenzii (p. 432) posibilitatea stabilirii amenzilor de către bibliotecar după propria apreciere? Și care sint, de fapt, criteriile de apreciere a amenzii ce urmează a fi fixate cititorului? Ar mai fi și alte întrebări. Unii cititori pierd cartea împrumutată și prezintă în locul ei același titlu, cumpărat de la librărie, însă într-o altă ediție și având o valoare mai mică sau mai mare decât cartea pierdută. Alții aduc, în locul cărții pierdute, același titlu, dar în mai multe volume (De exemplu, romanul *Mizerabilii* a apărut în colecția „Clasicii literaturii universale” în trei volume, pe cînd în colecția „Biblioteca pentru toți” în cinci volume). Am vrea să știm cum e corect să procedăm în aceste două situații, la înregistrarea cărților în evidența gestionară a bibliotecii?

Potrivit indicațiilor care ni se dau pe plan regional, aplicarea întocmai a H.C.M. nr. 583 din 1960 necesită, îndeosebi la nivelul bibliotecilor comunale, asigurarea unor fonduri bănești destinate procurării imprimatelor pentru avizări, a mărcilor poștale pentru expedierea lor.

Datorită greutăților semnalate, recuperarea cărților în mediul rural este extrem de anevoioasă, fapt care duce la blocarea unui însemnat număr de publicații valoroase, în special din domeniul beletristic. Situația este oarecum similară și în centrul de raion.

După părerea noastră, interpretarea justă a H.C.M. nr. 583 din 1960 impune elaborarea, pe plan central, a unor instrucțiuni precise și unice, care să fie trimise atât bibliotecilor, cât și organelor tutelare ale acestora. Propunem, totodată, să se studieze posibilitatea ca sumele provenite din contravaloarea cărților plătite de cititorii restanțieri să se întoarcă la bibliotecă. Altfel, fondurile acestor unități riscă să se diminueze.

Apare necesară și evitarea — cel puțin în mediul rural — a numeroaselor formalități impuse de recuperarea cărților. Propunem ca, la nivelul comunelor, recuperările să se efectueze pe baza unei liste întocmite de bibliotecarii comunali, care să fie înaintată comitetelor executive ale sfaturilor populare, iar apoi organelor fiscale.

C. NEGRU și C. MARINESCU
Biblioteca raională Tulcea

Regimul deplasărilor

În lumina dispozițiilor legale care reglementează regimul deplasărilor (calculul și rambursarea cheltuielilor pentru diurnă, cazare, transport), ne propunem să prezentăm modalitatea de soluționare a unor dificultăți întâmpinate de unii bibliotecari în activitatea zilnică.

Mai întâi, este necesară cunoașterea exactă pînă la cele mai mici amănunte (care au și ele importanța cuvenită) a normelor legale privitoare la deplasări. Aceste norme sînt: H.C.M. nr. 822 din 1959, modificată prin H.C.M. nr. 692 din 19 septembrie 1963, republicată în Colecția de Hotărâri și Dispoziții ale Consiliului de Miniștri nr. 33 din 12 octombrie 1963.

Pentru ca o deplasare în interesul serviciului să se efectueze în condiții legale, trebuie să aibă la bază un **ORDIN DE DEPLASARE** (formular tipizat), care cuprinde următoarele elemente esențiale: numărul ordinului, localitatea (sau localitățile) unde urmează a fi efectuată deplasarea, scopul și durata ei, data emiterii, ștampila, semnătura ordonatorului de credite. În mod normal, acest ordin de delegare nu poate fi emis pînă cînd cel care îl semnează nu s-a asigurat de existența creditelor disponibile și a planului de casă care să acopere integral această cheltuială.

Pentru a aduce la îndeplinire un ordin de delegare, salariatul în cauză **ARE DREPTUL** la un avans în numerar, egal cu totalul cheltuielilor, calculate aproximativ, pentru: diurnă, transport, cazare pe perioada delegării, drept care rezultă din *Normele de decontare și control al cheltuielilor de deplasare* emise de Ministerul Finanțelor și Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii, nr. 11 850 din 19 octombrie 1963, cap. V, pct. 38. Aceste cheltuieli se plătesc în condițiile prevăzute de *Regulamentul operațiilor de casă*, aprobat prin H.C.M. nr. 858 din 1957, cap. IV, pct. 31, al. e. Se pune întrebarea: i se poate refuza salariatului acest avans? Considerăm că, prin acordarea anticipată a unei sume, egală cu totalul cheltuielilor care se decontează, legiuitorul a urmărit tocmai crearea condițiilor materiale necesare aducerii la îndeplinire a ordinului de delegare dat, de unde rezultă că acest avans trebuie acordat salariatului care îl solicită. În lipsa avansului, este de la sine înțeles că salariatul care a primit ordinul de a efectua deplasarea nu mai poate fi făcut răspunzător de nerealizarea lui.

Sînt cazuri cînd salariatul în cauză nu a primit avansul legal, a folosit posibilități financiare proprii, iar la prezentarea decontului de cheltuieli i s-a refuzat rambursarea sumei cheltuite (fie total, fie parțial) sau i s-a achitat cu mare întîrziere. Asfel de cazuri ne-au fost semnalate de către unii bibliotecari din regiunile Suceava, Banat, Hunedoara. În situațiile de mai sus, rambursarea integrală a cheltuielilor, calculate conform normelor legale, este, după părerea noastră, obligatorie, bineînțeles dacă deplasările au avut loc în baza unui ordin de delegare, semnat de ordonatorul de credite.

Cum trebuie să procedeze un bibliotecar pentru a fi în timp util în posesia sumelor necesare deplasărilor și a evita situații de genul celor semnalate mai sus?

Pentru a-și realiza în întregime planul de activitate, care implică deplasări în teren, este necesar: să cunoască cifrele definitive din planul de cheltuieli al bibliotecii, prevăzute la articolul 4 „*Deplasări*”, inclusiv repartitia lor pe trimestre; totalul sumelor care urmează a fi cheltuite să nu depășească aceste prevederi; — să se asigure de existența planului de casă, care trebuie să fie în valoare egală cu creditul definitiv din trimestrul respectiv. Obținerea planului de casă cade în sarcina organului financiar-contabil. În cazul cînd planul de casă este inferior sumei planificate prin planul de cheltuieli pe trimestrul respectiv, atunci se va întocmi, în colaborare cu organul financiar-contabil, documentația cuvenită în scopul obținerii suplimentării acestui plan de casă.

Decontarea cheltuielilor de transport ale salariaților care se deplasează în interes de serviciu în cadrul localității de reședință este reglementată prin Decizia Consiliului de Miniștri nr. 77 din 1960 și prin Circulara Ministerului Învățămîntului și Culturii nr. 119 165 din 1960. Aceste cheltuieli se rambursează numai salariaților care, prin natura funcției lor, au sarcini de deplasare permanentă. Funcțiile respective sînt specificate în circulara M.I.C. de mai sus.

Constantin GRIGORAȘ
Contabil șef
la Biblioteca Centrală de Stat

Despre fișele tipărite

Articolul *Fișele tipărite*, de N. Rauș, apărut în numărul 1/1965 al revistei, a suscitât interesul colectivului Bibliotecii regionale Iași, mai ales că noi folosim în mare măsură aceste mijloace moderne de întocmire a cataloagelor. Este vorba nu numai de cataloagele alfabetic și sistematic, ci și de alte instrumente de informare, cum sînt: catalogul cărților noi intrate în bibliotecă, catalogul bibliografiilor ascunse, diverse cataloage tematice (cărți pe colecții, fișierul regional etc.). Unele dintre aceste instrumente au fost alcătuite tocmai datorită editării fișelor.

Importanța și necesitatea fișelor tipărite în bibliotecile de masă sînt bine cunoscute. După cum subliniază și articolul, fișele tipărite oferă posibilitatea organizării rapide și corecte a fondurilor de cărți (în cazul așezării sistematice), ajută îndeaproape bibliotecarii la întocmirea cataloagelor alfabetic și sistematic.

Modul cum se asigură folosirea eficientă a acestor fișe tipărite în bibliotecă provoacă anumite observații

Termenele de livrare a fișelor tipărite nu sînt satisfăcătoare nici pentru bibliotecile comunale și raionale, cărora li se trimit cărți aproape lunar, și cu atît mai puțin pentru biblioteca regională, care, de obicei, primește cărți la intervale foarte mici (în medie la 10 zile). Din această cauză, de multe ori, bibliotecarii trebuie să întocmească singuri fișe, iar o dată cu acestea să clasifice cărțile. Pe lîngă că se pierde mult timp, nu mai poate fi vorba de o unitate în ceea ce privește stabilirea cotei și clasificării. Se știe că unei publicații intrate în depozit și difuzate cititorilor din diferite secții ale bibliotecii, nu i se mai poate schimba cota. Se pot doar adăuga celelalte clasificări, complementare celor date inițial cărții.

Fișele întocmite de noi pentru publicațiile despre care *știm* (?) că vor fi urmate de fișe tipărite nu le multiplicăm, ci le așteptăm pe cele tipărite, pe care apoi le folosim.

Măsurile luate cu ani în urmă, în privința difuzării fișelor prin colectura bibliotecilor, au dat greș, datorită faptului că acestea nu erau expediate împreună cu cărțile descrise. Dacă s-ar fi evitat această deficiență, iar în cărți s-ar fi găsit fișele de catalog respective, *bibliotecarii mai puțin pricepuți* sau *mai puțin interesați în munca de bibliotecă* nu ar mai fi fost puși în derută.

Socotim nejustificată părerea unor bibliotecari de a se recurge la desființarea fișelor tipărite. Dimpotrivă, credem că, prin mijlocirea acestor fișe, ar trebui catalogate mai multe cărți pentru sate, ținîndu-se seama de nivelul în continuă creștere al cititorilor, de sporirea fondurilor bibliotecilor în următorii ani.

Am constatat uneori greșeli în fișele tipărite, pe care le-am considerat de corectură și le-am operat. Am propune ca greșelile observate ulterior să fie semnalate bibliotecilor prin trimiterea operativă a unei fișe rectificate.

Problema atît de controversată a tipăririi și folosirii fișelor de catalog ar fi cel mai practic rezolvată pentru bibliotecari prin introducerea catalogării în sursă. În felul acesta, chiar și bibliotecarii începători și-ar putea completa ușor și ritmic cataloagele prin copierea modelului dat în carte. Pentru aplicarea acestui sistem — așteptat de multă vreme de bibliotecari și practicat cu succes în alte țări — este necesar ca Biblioteca Centrală de Stat să colaboreze mai strîns cu Centrala Editurilor și Difuzării Cărții, în scopul reglementării lui prin STAS, eventual modificîndu-se în mod corespunzător caseta tipografică a cărții.

Maria BHRIM

CĂRȚI PENTRU POPOR

Al. Vlahuță,
George Coșbuc,
Mihail Sadoveanu
și problemele lecturii
în mediul rural

Cărți pentru popor... Așa își intitula Mihail Sadoveanu un articol despre nevoile de lectură ale satului românesc de acum mai bine de o jumătate de veac.

Cărți apăruseră nenumărate pînă atunci, dar puține, foarte puține se adreșau cu adevărat poporului. De aceea, ironizează Mihail Sadoveanu intențiile începătoare ale Casei școalelor: „s-au gândit cei mari să alcătuiască cărți pentru popor”. Au alcătuit: „Carte pentru cultura zarzavaturilor. Carte despre igienă, în care erau multe «considerații asupra contagionii» și alte multe cărți pline de învățături folositoare”. Aceste cărți erau însă inaccesibile țăranului și „erau — după spusele marelui prozator — grozav de plictisitoare”. Cu asemenea cărți toate gindurile bune ale ministrului-cărturar Sîpiru Haret, toate eforturile învățătorilor de țară antrenate în acea mișcare poporanistă de ridicare a satu-

lui prin cultură, toată osîrdia lor de a atrage pe sătean la biblioteca populară erau aproape zadarnice. „Cum să deprinzi pe un om să citească și să-l faci să aibă dragoste de citit, cu cartea despre grădinile de zarzavat?”, se întreba pe bună dreptate Mihail Sadoveanu. „Lui, domnule, îi trebuie o carte de povești, o carte cu care să petreacă. Lui îi trebuie o carte pentru suflet; să-l miște și să-l incinte. Inimei lor vorbește tot cartea aceea cu limbă simplă și fără flori care începe așa: «Împărăteasa la răsărit în India marele Par împărat...»”¹⁾.

Apoi conținutul fondurilor de publicații din bibliotecile populare sătești, create de Casa școalelor începînd cu anul 1898 era — după cum își amintește Mihail Sadoveanu, în *Anii de ucenicie* — sărac și inadecvat: „Bibliotecile puține, cite se putuseră întemeia erau alimentate cu cărți adunate la întimplare din depozitele ministerului. Erau cărți nevindute, zăcînd de mult în podurile autorilor sau editorilor: geografii vechi, aritmetici mucegăite, impresii dintr-o călătorie în Spania, un studiu asupra odelor și epodelor lui Horatius, o fizică elementară pentru uzul școalelor secundare de ambe sexe... și altele din aceeași marfă, cumpărată cu hatîr de diriguitorii culturii”²⁾. De aceea, Sîpiru Haret încredința, în răstimpurile în care venea la conducerea Ministerului Instrucțiunii, misiunea de triere a cărților, care urmau să ia calea satului, spiritului critic al lui Al. Vlahuță, G. Coșbuc, M. Sadoveanu. De vreme ce selecția o făceau trei mari cunoscători ai sufletului poporului nostru, al aspirațiilor și frământărilor acestuia, cartea destinată țăranului era temeinic analizată sub raportul conținutului, din punctul de vedere al realizării artistice, sub aspectul limbajului. Recenzînd lucrarea preotului C. Buzescu, din comuna Corbu, județul Olt, intitulată *Din obiceiurile și credințele sătenilor. Sfaturi folositoare*, referendarul Al. Vlahuță, nota: „Sînt o multime de lucruri bune în carticica aceasta, dar așa de amestecat și ostentiv spuse, încît anevae le poți alege. Nu sînt de părere să se distribuie bibliotecilor sătești, decît cărți bine scrise”³⁾, iar Mihail Sadoveanu considera *Calendarul cooperativilor români*

1) Sadoveanu, Mihail. *Cărți pentru popor*. In: *Cumpăna*, I (1910), nr. 4 (26 febr.) p. 209—212.

2) *Anii de ucenicie*, Buc., 1957, p. 291 și *Opere*, vol. 16, Buc., 1959, p. 601.

3) *Arhivele Statului* — Buc., Fond Casa școalelor, dosar nr. 3/1910, f. 53 v.

pe anul 1908 folositor numai pentru învățători, deoarece „tăranii nu l-ar citi cu deplină înțelegere, din pricina limbii, plină de neologisme și de expresii curente ale noastre, dar nu ale lor“⁴⁾. Pe aceleași considerente se întemeiază și refuzul formulat de George Coșbuc față de cartea scriitorului Al. Cazaban, intitulată *Deștept băiat!*: „Pentru bibliotecile rurale Casa școalelor nu cumpără decât lucrări potrivite înțelegerii și nevoilor țăranilor, ori scrieri utile pentru învățători. Scrieri literare, pe cari nu le putem împărți pe la bibliotecile rurale, avem în depozitul Casei școalelor așa de multe încât nu mai au loc să încapă“⁵⁾. Apreciind însă talentul real al scriitorului, poetul George Coșbuc propune ca autorul să fie încurajat pe alte căi de către Casa școalelor.

Din noianul cărților propuse spre a fi distribuite bibliotecilor populare sau școlare sînt reținute numai luorările valoroase din punct de vedere tematic și literar — și lingvistic — accesibile oamenilor de la țară, fără a da prin aceasta credit lucrărilor de vulgarizare sau scrise într-un limbaj provincial, periferic limbii literare românești.

Apreciind conținutul și arta literară a prozatorului Al. Brătescu-Voinești, George Coșbuc recenza cu entuziasm scrierea sa *În lumea dreptății*: „Cartea d-lui Brătescu-Voinești e foarte potrivită pentru bibliotecile populare. Sînt de părere să se cumpere exemplare de ajuns, atît pentru bibliotecile populare, cît și pentru acele ale bibliotecilor școlilor secundare, normale și pentru viitor, ca să le avem depozitate. Cred că ar fi bine să se cumpere 2000 de exemplare“⁶⁾.

„Potrivit pentru bibliotecile populare“ i se părea, pe drept cuvînt, și volumul de debut a lui Emil Girleanu — *Bătrînii* (Schife din viața boierilor Moldovei)⁷⁾, iar unul din primele romane științifico-fantastice apărute la noi — *Un reporter în noua planetă Aurora sau din virtuțile gimnasticilor*, semnat Amargo, era considerat „educativ“, putînd fi „distribuit pe la școale“⁸⁾.

La cererea lui V. Teconția de a i se acorda de către Casa școalelor un ajutor material pentru traducerea lui Eminescu în limba germană, Coșbuc răspunde printr-un referat încercat de considerații și propuneri valoroase pentru

propășirea literaturii naționale“... Atunci [după ce va fi analizată întreaga colecție de poezii traduse de V. Teconția] — urmînd exemplul cu traducerea franceză a *României pitorești* de A. Vlahuță — s-ar putea, poate, alcătui un volum „Eminescu în traducere germană“ pentru răspîndirea și cunoașterea scriitorilor noștri în Germania... Ideea cu traducerea autorilor noștri în limbi străine e de o importanță capitală pentru noi“⁹⁾.

Autor a numeroase articole de popularizare a științei, adunate în volum sau risipite în publicațiile poporiste de epocă, George Coșbuc incurajează orice încercare serioasă de promovare a științei în viața poporului nostru. Astfel, *Vocabularul botanic* întocmit de Zacharia C. Panțu este prezentat cu lux de amănunte, fiind știut că însăși G. Coșbuc a încercat să elaboreze o lucrare similară: „Vocabularul“ d-lui Panțu nu este într-adevăr un vocabular simplu al numirilor plantelor, ci o enciclopedie a botanicii populare. La fiecare plantă se arată timpul și locul creșterii, felul culegerii și al păstrării ei și rostul ce-l are în medicina științifică și — mai ales — în cea populară ca leac al boalelor. O lucrare, după a mea știință, unică pîn-acum în literatura noastră“¹⁰⁾.

Achiziționarea unui număr de exemplare din această lucrare nu trebuie considerată drept o „încurajare pentru autor — care se ocupă serios și cu pricere de botanica populară și scoate acum al doilea volum — ci pentru că vîd că luorarea lui ar fi de un folos real poporului“...

Cu aceeași competență este recomandat și *Cursul elementar de medicină și farmacie domestică*, elaborat de doctorul Vasile Cristodulo: „Cartea e bine alcătuită și bine scrisă, populară... Se poate cumpăra un număr oarecare de exemplare pentru biblioteci, și pentru centrele cercurilor culturale, căci dintre cărțile similare mi se pare a fi cea mai bună“¹¹⁾.

Spirit analitic, Vlahuță transformă aproape toate referatele sale asupra cărților trimise spre cercetare în note de critică literară, putînd fi publicate ori cînd ca recenzii de sine stătătoare. După o prezentare bibliografică, completată cu o precisă încadrare tematică a romanului *Străin în țara lui* de Rădulescu-Niger, Vlahuță narează succint subiectul cărții: „Ca valoare literară — romanul

⁴⁾ Ibidem, dosar nr. 5/1908, f. 28 v.

⁵⁾ Ibidem, dosar nr. 7/1905, f. 4 v.

⁶⁾ Ibidem, dosar nr. 5/1908, f. 92 v.

⁷⁾ Ibidem, f. 43 v.

⁸⁾ Ibidem, dosar nr. 5/1907, f. 360 v.

⁹⁾ Ibidem, dosar nr. 4/1903, f. 73 v.

¹⁰⁾ Ibidem, f. 85 v.

¹¹⁾ Ibidem, d. 41 v.

n-ar putea rezista unei critici amănunțite" — remarcă, în final, cu multă obiectivitate, recenzentul. „Lipsa de sobrietate, stilul neingrijit, fără nici un relief, atingerea ușoară și numai la suflăta a sufletului omenesc, introducerea neîndeminatecă a episoadelor și lungimea lor adesea ostentivă fac ca romanul acesta să nu-și poată cuceri un loc printre operele traicne ale literaturii noastre". Vlahuță îl recomandă însă bibliotecilor populare pentru unele calități ale conținutului, care îl făceau atunci, în atmosfera semănătoristă a începutului de veac, actual: „Dar fiind scris într-un spirit patriotic — pentru ideile mari și generoase pe cari le atinge, pentru bunătatea, simpatia și entuziasmul pe cari le cuprinde — cred că citirea lui e binefăcătoare..."¹².

Vlahuță a înțeles dintotdeauna, și mai profund decît alți contemporani, că poezia eminesciană este o întrupare de dimensiuni universale a genialității poporului nostru, că Eminescu a intruchipat, ca nimeni altul, sufletul și aspirațiile poporului. De aceea, Vlahuță aprecia orice încercare de a face și mai mult cunoscută viața și opera lui Mihail Eminescu, chiar dacă lucrările publicate nu aveau întotdeauna și calități literare, dar puneau în circulație fapte și documente inedite din viața poetului.

Dacă sub raport literar lucrarea lui N. Baboeanu — *Iubire-durere* (Eminescu-Veronica Micle) era cu desăvîrșire nulă, fără valoare, „prin scrierile ce dă la iveală — remarcă pe bună dreptate referendarul Vlahuță — desgroapă citeva note intime din viața, așa de puțin cunoscută a poetului Eminescu", iar „... tot ce poate să contribuie la cunoașterea mai de aproape a unui om de geniu, este, între altele, interesant și prin aceea că ajută la însași cunoașterea poporului din care a răsărit acel geniu..."¹³.

De cîte ori au avut prilejul, Al. Vlahuță și M. Sadoveanu au încurajat, prin referatele lor, literatura originală pentru copii, care — în preajma primului război mondial — se afla abia la început.

Citind culegerea de povestiri *Sullele de copii* a învățătoarei Ana Codreanu (cunoscută mai tîrziu sub numele de Niculescu-Codreanu), Mihail Sadoveanu nota, la 5 mai 1908: „Am citit cărticica domnișoarei Ana Codreanu cu plăcere

și cu surprindere. Nici nu mă așteptam să găsesc în ea lucruri așa de frumoase. La noi, literatura pentru copii e foarte săracă. Cărticica *Sullele de copii* este un adevărat dar, și n-am cuvinte destule de laudă pentru gingășia povestirilor, pentru simplitatea lor mișcătoare"¹⁴. La fel proceda și Al. Vlahuță, în anul 1919, cînd avea să recomande antologia poetică pentru copii alcătuită de educatoarea Dumitriu Sevasta, care „cuprinde o fericită alegere de 200 poezii pentru copii, grupate și rînduite cu un deosebit simț pedagogic"¹⁵.

Către sfîrșitul sec. al XIX-lea, dar mai cu seamă în primii ani de după 1900 satele erau invadate de numeroase scrieri antialcoolice. Prin asemenea scrieri se încerca, în mod steril, combaterea alcoolismului din mediul rural, fără a se înlătura însă cauzele sociale care au împins satul românesc în cea mai cumplită mizerie. Scriitorii grupați în jurul Casei școalelor au încercat să ferească bibliotecile populare de asemenea maculatură, arătînd — de fiecare dată — toată lipsă de valoare etică, științifică sau literară a acestor multe, dar neîzbutite încercări. Punctul de vedere al poetului George Coșbuc este limpede exprimat în referatul asupra lucrării *Hai, noroc...* piesă de teatru antialcoolică scrisă de învățătorul G. Coatu-Cerna: „Despre piesă nu pot zice nici bine nici rău. Eu, din principiu sînt împotriva acestor fel de piese teatrale, în care se „combate" beția. Autorii pun pe copii să-și bată joc de părinții lor și să le facă morală. Fondul etic al pieselor e din capul locului inadmisibil. Efectele piesei sînt mai totdeauna contrarii celor voite de autor. În felul acesta se compromite lupta contra alcoolismului și se produce în țărani un dispreț pentru încercările teatrului sătesc. Și apoi fondul literar! Vecinic acelaș calapod, aceleași scene, aceleași vorbe. Aceasta le spun despre toate piesele care au pretenția de-a fi „antialcoolice". Piesa aceasta e ca toate celelalte zeci de piese pe care le cunosc. Nici mai bună, nici mai rea. Mi se pare însă mai grea de reprezentat din cauza că este scrisă toată în versuri"¹⁶. Chiar în acele condiții, cînd posibilitățile de asimilare a culturii erau, în mediul rural, mult reduse din cauza analfabetismului, George Coșbuc milita pentru o literatură populară, destinată satului, scrisă la un înalt nivel artistic.

¹² Ibidem, dosar nr. 11/1900, f. 3 v.

¹³ Ibidem, dosar nr. 5/1907, f. 119 v.

¹⁴ Ibidem, dosar nr. 5/1908, f. 159 v.

¹⁵ Ibidem, dosar nr. 7/1919, f. 55

¹⁶ Ibidem, dosar nr. 4/1903, f. 30 v.

Sub influența ideilor poporanist-semăntoriste ale epocii, a apărut și o bogată literatură de popularizare, care a jucat un rol important în acțiunea de răspindire a cunoștințelor cultural-științifice în mediul rural. Uneori, însă, autorii scrierilor de popularizare acordau stilului un loc secundar, fapt care diminuea sau anula chiar valoarea științifică a lucrărilor. Recenzii o broșură cuprinzătoare de sfaturi cu caracter gospodăresc și diverse curiozități tehnico-științifice, George Coșbuc făcea și unele aprecieri generale, menite să delimiteze specificul scrierilor popularizate: „Statuirile nu sînt rele, însă stilul cărții e cam rău. Prea întins și lăbărlat și — din dorința de-a fi popular — prea vulgar și cu totul neîngrijit. Pe-alocurea e provincial — oltenească cu „ailantă, ălea, ăstea, ăl de-a făcut, verbul a ride în-trebuințat ca reflexiv („vrei să te rizi?“). Asemenea lucrări i se par lui G. Coșbuc a fi dăunătoare pentru limba literară însăși, pentru cultivarea ei în rîndul poporului: „Pentru unitatea limbii culturale, e păgubitoare orice scriere de popularizare în graiuri provinciale, căci disolvă ceea ce trebuie încheagat”. O tăioasă ironie încheie referatul negativ al poetului G. Coșbuc: „Cărticica aceasta ar fi, cum se vede, scrisă pentru olteni; deci cită vreme scopul Casei școalelor este să aibă cărți scrise pentru toți Români, ea este nu numai afară din scopul Casei școalelor, dar indirect împotriva lui”¹⁷⁾.

Cunoașterea limbii vii și curate a poporului este pentru Mihail Sadoveanu — și un fapt de atitudine patriotică: „Cărticica *Patria* a domnului locotenent Tiberie Stănculescu, «scrisă pentru gloria neamului», nu socot să fie folositoare bibliotecilor populare ori copiilor, ca premiu. E scrisă într-un stil bombastic, e plină de accente false, și greșalele de gramatică, de ortografie și de punctuație se întînesc la fiecare pagină... Pe lingă acestea d-l locotenent Tiberie Stănculescu nu dă dovadă el însuși de iubire de patrie, prin faptul că în broșura sa nu cunoaște limba românească, pe cari dacă ar iubi-o și studia-o, ar cunoaște-o”¹⁸⁾.

La fel de hotărît este și Al. Vlahuță față de scrierile menite să proslăvească singeroasa „operă de pacificare” a satelor, din 1907. Astfel, un maior Conta, făcea să apară, chiar în anul marelui masacru, o piesă de teatru — *Santinela*, în care încerca să găsească o justificare

odioaselor crime. În plus, autorul cerea Casei școalelor sprijinul de a-și difuza „opera” în toate bibliotecile populare. Răspunsul lui Vlahuță este categoric și neiertător: „Piesa d-lui Maior Conta, intitulată *Santinela*, e din punctul de vedere al expunerii, mai prejos de ori-ce critică. Și nici despre cuprinsul dramatic nu se poate spune o vorbă mai bună... Bună-oară, la pag. 4 «Un soldat: Nu aveli nicio grije, domnule sergent, soldatul român și în timp de răscoală ca și în război, își face datoria». — Iar c-o pagină mai înainte, soldatul român se leagă de fetele și nevestele oamenilor *din sal, din satul unde e trimis să potolească o răscoală*”.

„Nu sînt de părere — conchide Vlahuță, și părerea i-a fost respectată — să înlesnească și Ministerul de Culte răspindirea acestei piese”¹⁹⁾. Această atitudine era atunci, în perioada de teroare care a urmat răscoalelor din primăvara anului 1907, și un act de curaj din partea poetului Al. Vlahuță.

De o adevărată solidaritate morală și de breaslă dau dovadă scriitorii Al. Vlahuță, G. Coșbuc și M. Sadoveanu atunci cînd, în repetate rînduri, exclud din bibliotecile populare „operele” lacrimogene și agramate ale poetei Smara [Smaranda Gheorghiu].

Astfel, la 4 febr. 1906, Al. Vlahuță scrie un referat de o neobișnuită virulență la adresa unui „poem dramatic” în trei acte și două tablouri, tipărit de Smara-Gheorghiu (poemul dramatic *Mirza*). Într-un limbaj simplist, amintind povestirile puerile ale elevilor din primele clase, Vlahuță narează, la început — subiectul dramei, subliniind, prin acest procedeu, tocmai schematicul, convenționalismul întregii încercări dramatice: „Subiectul — onosul și din alte literaturi — își țese intriga pe fatalitatea unei iubiri nelegiuite: Tinăru Bogdan, feciorul Sărdarului Călin, se logodește cu Ancuța, fiica polcovnicesei Nastasia, dar el iubește-n taină pe țiganca Mirza, fata roabei Ghira și fruct al unui păcat, pe care numai roaba și Călin îl știu. Pe Mirza boierul vrea s-o mărite cu Micul, vătaful de la curte, rob și acesta, ș-un om foarte rău, care urăște pe Bogdan și umblă să-l omoare, dar Mirza-l scapă. De necaz, Micul se sinucide. Bogdan strică logodna cu Ancuța, — vrea să se-nsoare cu Mirza, dar li se spune că sînt frate și soră, ș-atunci se sinucid și ei”. În continuare, tonul se schimbă, devine grav și tăios, iar referentul relevă lipsurile organice ale

¹⁷⁾ Ibidem, dosar nr. 6/1905, f. 29.

¹⁸⁾ Ibidem, dosar nr. 5/1907, f. 163.

¹⁹⁾ Ibidem, f. 254 v.

piesei: „Dezvoltarea e slabă de la început pînă la sfîrșit. Persoanele sînt lipsite de viață, faptele lor n-au nici o legătură logică, sentimentele și vorbele lor ne lasă reci, pentru că toate sînt artificiale. La o apreciere mai amănunțită, sub acest raport, nu ne-am putea opri în mod mai serios, deoarece, lucrarea D-nei Smara, atît în concepția cît și în factura ei este mai prejos de orice critică”. În ultima parte sînt prezentate și comentate cîteva exemple extrase din lucrare, menite să demonstreze și agramatismul și completa necunoaștere a limbii noastre de către poeta, aureolată de oficialități aproape ca o divinitate a poeziei românești: „E de ajuns să cităm cîteva versuri, pentru a se vedea că pînă și limba, veștmîntul exterior al acestei șubrede încercări, arată o totală lipsă, nu numai de simț literar, dar chiar, și de cele mai elementare cunoștințe gramaticale:

„Iubirea lui dă-mi mie, de vrei să mai trăesc”

„Ancuta mi este neagră... Spre Mirza gîndesc”

„...Cu pistolul și-a tras în piept: poc, poc
Vătaful, vai sărmanul și... mori a fost
pe loc”²⁰⁾

Doi ani mai tîrziu, în 1908, M. Sadoveanu va găsi și el drept o lucrare „ocazională fără valoare literară” poemul istoric-jubilăar *Stilpi de pază*, scris de aceeași Smara-Gheorghiu, iar poetul George Coșbuc se va asocia părerilor formulate anterior: „Asupra celorlalte două scrieri (*Mirza și Stilpi de pază*) și-au dat avizul și d-l Vlahuță și d-l Sadoveanu. Se vede că avizul lor a fost negativ, astfel nu știu de ce mi s-ar cere și avizul meu și să fiu Curte de Casație. Eu nici nu voesc și nici nu

îndrăznesc să trec peste avizul d-lor Vlahuță și Sadoveanu, îndreptîndu-l ori contrazicîndu-l. Răspunsul meu este acesta: avizurile date!”²¹⁾

★

„Săteanul nostru cărturar — spunea în 1910 scriitorul Mihail Sadoveanu — e încă un copil; are gustul literaturii clasice încă...”

De atunci a trecut mai bine de o jumătate de veac, dar istoria satului românesc s-a mișcat încet, patriarhal, fără schimbări înspre bine, pînă acum două decenii. După 23 August 1944 satul românesc a depășit însă ușor etapa „copilăriei”, încrîncenată de mizerie și exploatare, și a făcut un salt revoluționar spre socialism, spre progres. Dar „gustul literaturii clasice” a rămas și s-a amplificat; s-a adăugat însă pasiunea pentru nou în literatură și știință.

În locul firavelor „biblioteci populare”, risipite cîndva în unele sate românești, în anii socialismului a luat ființă, în mediul rural, o rețea unitară de biblioteci publice și școlare, iar profilul și nivelul colecțiilor lor de publicații s-au modificat în raport cu cerințele față de carte ale satului contemporan.

Din strădaniile sincere ale cărturarilor de acum o jumătate de veac de a selecta și recomanda satului cele mai bune cărți (limitate atunci de concepțiile poporaniste ale epocii) rămîne însă, ca o permanentă istorică, pentru cei chemați astăzi să editeze și să difuzeze cartea la sate, îndemnul de a oferi oitorului de la țară *numai lucrări valoroase* din toate punctele de vedere, care să corespundă cerințelor înalte ale educației socialiste.

Corneliu DIMA-DRĂGAN

²⁰⁾ Ibidem, dosar nr. 7/1905, f. 2

²¹⁾ Ibidem, dosar nr. 5/1908, f. 29 v.

Cititul îl face pe om deplin, vorbitul îl face prompt, iar scrisul îl face exact.
(F. Bacon)

O carte are nevoie de timpul ei, ca și un copil. Toate cărțile scrise repede, în puține săptămîni, îmi trezesc o anumită prejudecată împotriva autorului: o femeie onestă nu naște copilul ei înainte de nouă luni.

(H. Heine)

BOLILE CĂRȚILOR ȘI COMBATEREA LOR

Sub înfățișarea lor de produse ale tehnicii grafice, cărțile au o existență fizică, o viață materială, suferă influența mediului înconjurător. Ele pot fi supuse diferitelor accidente, bolilor, mutilărilor și distrugerii. Agenții interni și externi dau cărților o viață mai scurtă sau mai lungă, în funcție de felul în care ele sînt apărute, îngrijite și vindecate. Cum cărțile bibliotecilor sînt instrumente de bază ale muncii intelectuale, și, în același timp, bunuri obștești, care trebuie păstrate vreme îndelungată, spre a servi un număr cît mai mare de cititori, se impun măsuri de protecție, preventive și curative, în vederea conservării lor. Subaprecierea muncii de păstrare a fondurilor duce inevitabil la uzura păstrate vreme îndelungată, spre a servi un număr cît mai mare de cititori, se impun măsuri de protecție, preventive și curative, în vederea conservării lor. Subaprecierea muncii de păstrare a fondurilor duce inevitabil la uzura păstrate vreme îndelungată, spre a servi un număr cît mai mare de cititori, se impun măsuri de protecție, preventive și curative, în vederea conservării lor. Subaprecierea muncii de păstrare a fondurilor duce inevitabil la uzura păstrate vreme îndelungată, spre a servi un număr cît mai mare de cititori, se impun măsuri de protecție, preventive și curative, în vederea conservării lor.

Îngrijirea și păstrarea publicațiilor constituie o parte integrantă a muncii bibliotecare. Alături de celelalte probleme principale, sănătatea cărților preocupă cercuri largi de bibliotecari și specialiști din alte domenii de cercetare științifică. O bogată literatură de specialitate stă la dispoziția celor interesați. Pe lângă marile biblioteci, au fost create laboratoare sau secții speciale în care sînt studiate în amănunt diferite aspecte ale problemei. În unele țări, există institute de cercetare cu acest profil. Complexitatea problemelor legate de îngrijirea și păstrarea cărților au dus la crearea unei ramuri speciale de cercetare științifică: *igiена și patologia cărților*.

Bolile cărților și combaterea lor

Din punct de vedere material, cărțile se compun, în totalitate sau în parte, din: hirtie, carton, piele, cerneluri, cleiuri, sfoară etc. Complexul acesta de materiale este, în genere, delicat, puțin rezistent și, de aceea, poate fi supus cu ușurință deteriorării și distrugerii. Pentru a se asigura durabilitatea și păstrarea îndelungată a acestui material, este necesar, în primul rînd, să fie cunoscuți factorii care au influență distructivă, cauzele care pot provoca această stare. Dăunătorii cărților sînt numeroși și variați. Pentru înțelegerea diferitelor aspecte sub care se prezintă problema bolilor cărților și a alegerii celor mai potrivite mijloace de apărare și combatere, vom grupa bolile în funcție de cauzele care le pot produce, după factorii care le determină sau care contribuie la apariția lor. În această clasificare, cauzele și factorii determinanți sînt: *uzura* (naturală și accidentală); *agenții fizici* — *microclima* (lumina, aerul, temperatura și umiditatea); atunci cînd limitele igiene sînt depășite; *agenți biologici* (acțiunea microorganismelor, a insectelor și a rozătoarelor).

UZURA. *Uzura naturală* (învechirea) este un proces firesc. Cu trecerea timpului, sub influența lumii și aerului, cărțile sînt supuse unor transformări chimice și fizice, care fac ca hirtia să-și piardă rezistența, să se îngălbenească, să devină sfărîmicioasă, să se decoloreze, iar textul să fie din ce în ce mai greu lizibil. Procesele de uzură se desfășoară lent, fiind determinate, de obicei, și de condițiile neprielnice de păstrare. În fața pericolului

degenerării hîrtiei cărţilor şi pentru restabilirea trăinicieii ei, au fost propuse şi aplicate diferite metode de protecţie. Pentru cărţile rare şi valoroase, a fost introdusă metoda *vernisării*, care constă în acoperirea foilor cu un strat protector, transparent, format din răşini sintetice şi din materiale plastice. Un alt procedeu, cu totul original, constă în injectarea unor *vitamine* în colile de hîrtie. În acelaşi scop, multe biblioteci nu mai pun la dispoziţia cititorilor exemplarul unic sau princeps, ci numai foto-copia, microfilmată.

Atît vernisarea cît şi microfilmarea sînt metode de protecţie eficiente, care împiedică uzura cărţilor preţioase. Pot fi menţionate însă şi unele sugestii sau cercetări în curs relative la calitatea hîrtiei de tipar. Bibliotecarii au propus ca exemplarele reţinute pentru „depozitul legal” să fie tipărite pe hîrtie de calitate superioară, fabricată din mătase, care este insensibilă la variaţiile microclimatiche. Se află în curs de experimentare fabricarea hîrtiei din fibre de sticlă, care ar fi rezistentă la acizi şi la foc. Se pare că şi cercetările atomice îşi vor aduce contribuţia la soluţionarea acestei probleme. Unii cercetători afirmă că adăugarea în celuloză a unei cantităţi de carbon radioactiv ar face ca hîrtia să fie practic indestructibilă în timp.

Alte cercetări privesc elaborarea unor metode pentru îmbunătăţirea calităţii cernelurilor tipografice, a cleiurilor, folosirea unor anumite fire la broşare etc.

Uzura accidentală. Evident, cărţile cu circulaţie mare au o viaţă limitată. Ele sînt supuse, prin folosire repetată, deteriorărilor rapide şi diferitelor accidente. Neglijenţa în minuirea cărţilor (taierea neatentă a foilor, ruperea legăturilor prin cădere, înghesuirea în raturii etc.) grăbeşte uzura şi nimicirea lor. La aceasta se adaugă atitudinea de indiferenţă a unor cititori. Prin toate mijloacele care le stau la dispoziţie, bibliotecarii trebuie să vegheze şi să le atragă atenţia asupra respectului pe care îl datorează cărţilor, să-i îndrume şi să-i sfătuiască.

AGENŢII FIZICI ŞI CHIMICI (MICROCLIMA). Prin microclimă, se înţeleg factorii fizici şi chimici ai ambianţei înconjurătoare (lumina, aerul, temperatura şi umiditatea), care contribuie la menţinerea sănătăţii cărţilor sau la producerea condiţiilor defavorabile. Normele igienice ale microclimatului se stabilesc în funcţie de caracterul specific al mediului înconjurător şi după gradul de rezistenţă al materialelor cărţilor, prin aşa numitele „determinări”. Astfel, pentru înlăturarea neajunsurilor provocate de variaţiile climei, au fost efectuate măsurători, stabilindu-se condiţiile limită. Desigur, limitele variază de la o bibliotecă la alta, potrivit condiţiilor ambianţe (longitudine, latitudine, altitudine, orientarea imobilului etc.). În cazul cînd limitele şi variaţiile admise sînt depăşite, mediul înconjurător şi, în special, factorii climatici, oricare ar fi materialele din care sînt compuse cărţile, au o acţiune dăunătoare. Fără a intra în amănunte, prezentăm cîteva date despre aceşti factori, insistînd numai asupra acţiunii lor dăunătoare.

Lumina atacă cărţile, le arde. S-a constatat experimental că, sub acţiunea razelor solare, hîrtia se îngălbeneşte şi devine sfărîmicioasă, casantă. Acelaşi efect dăunător îl produc şi lămpile electrice incandescente, cînd sînt aşezate aproape de cărţi. Pentru a împiedica acţiunea directă a razelor solare, se recomandă folosirea perdelelor de protecţie sau a geamurilor mate în partea de clădire expusă soarelui. De asemenea, este necesar ca iluminatul artificial să dureze cît mai puţin.

Aerul. Unele substanţe chimice aflate în aer influenţează negativ asupra rezistenţei hîrtiei, cernelurilor şi chiar a legăturilor. În centrele industriale, aerul conţine bioxid de sulf şi alte amestecuri gazoase, care, venind în contact cu celuloza, formează acidul sulfuric. Acest acid nu este volatil la temperatura normală şi, de aceea, efectul lui este distructiv, independent de umiditatea relativă. Gazul sulfuros poate fi eliminat prin pulverizare cu apă uşor alcalinizată.

Unul dintre cei mai mari duşmani ai cărţilor este *praful*. În compoziţia prafului intră, pe lîngă numeroşi microbi vătămători — atît pentru carte, cît şi pentru sănătatea cititorilor — şi particule de cărbune şi acizi. De îndată ce praful se depune pe cărţi, începe acţiunea dăunătoare. Firele de praf taie hîrtia şi absorb gazele, intensificînd procesul de descompunere. Adunat în cantităţi mari pe cărţi, el împiedică pătrunderea aerului, condensează umidi-

tatea crează condiții favorabile dezvoltării ciupercilor de mucegai și a insectelor. Desprăfuirea trebuie să urmărească atât eliminarea izvoarelor de formare a prafului, cit și curățirea sistematică a cărților și a încăperilor.

Temperatura. La o temperatură ridicată, care depășește limitele igienice stabilite (16° — 20° Celsius), elementele cărții încep să-și piardă elasticitatea, fibrele hirtiei devenind casabile. Uneori, datorită în parte întâmplării, dar mai ales neglijenței, se pot produce incendii. În aceste împrejurări, cărțile au mult de suferit. Focul schimbă adinc înfățișarea și structura materialelor cărții. Hirtia se carbonizează, cleiurile întrebunțate în legătură se dizolvă. Stricăciunile sînt pricinuite însă nu numai de căldură, ci și de gazele dezvoltate în timpul arderii. Tot atât de dăunătoare este apa întrebuințată la stingerea focului.

Umiditatea. Cînd aerul conține o cantitate mare de apă, peste umiditatea relativă (65%), rezistența materialelor cărții scade și se intensifică procesul de descompunere. Fibrele hirtiei se umflă și se deformează, devin poroase, absorb umezeala, care favorizează dezvoltarea mucegaiului și a altor microorganisme, provocînd putrezirea. Extrem de dăunătoare cărților este apa (provenită din spargerea conductelor, din inundații etc.). Acțiunea ei provoacă, la fel ca umezeala, dar într-un ritm rapid, deslipirea părților inleiate, mucegai și putrezire.

AGENȚII BIOLOGICI. Cărțile pot fi atacate de *microorganisme*, *insecte* și *rozătoare*, în primul rînd datorită prezenței în hirtie a celulozei (element de structură), care constituie mediul nutritiv pentru toate categoriile arătate mai sus.

Microorganismele. Umezeala, ventilația insuficientă și lipsa de lumină favorizează apariția, pe cărți și pe polițe, a microorganismelor (ciuperci și mucegai invizibile, bacterii), care produc grave alterări ale cărților. Aceste microorganisme, cunoscute și sub denumirea de „ciuperci papiricole”, se hrănesc cu fibrele hirtiei și cu substanțele organice din care sînt alcătuite cărțile (piele, cocă, cleiuri etc.). În perioada inițială a „bolii”, ciupercile de mucegai produc pe hirtia atacată pete de diferite culori: cireșii, ruginii, verzi, negre, cafenii etc., care acoperă uneori în întregime foaia cărții sau formează colonii întinse; alteori efectul ei se concretizează în ruperea „inexplicabilă” a foilor. Treptat, culorile devin mai intense. Prinse de carte sau de foile cărții, în condiții prielnice, ciupercile se dezvoltă repede. Dacă nu sînt împiedicate, cuprind repede suprafețe și mai mari, pătrund în adîncimea cărții și cauzează lipirea foilor. În urma acestui proces, hirtia se rupe, putrezește și se distruge.

În unele cazuri, acțiunea de distrugere poate fi lentă (ani îndelungați) iar cînd condițiile sînt favorabile, se dezvoltă rapid. S-a stabilit, de exemplu, că în curs de aproximativ 3 luni unele specii de ciuperci distrug fibrele hirtiei în proporție de 10%—60%.

În general, ciupercile se înmulțesc prin spori, foarte rezistenți la diferite schimbări survenite în mediul înconjurător și încep să se dezvolte îndată ce condițiile sînt favorabile, adică atunci cînd, în depozite, umiditatea trece de 65%.

Au fost identificate aproximativ 170 de feluri de ciuperci, aparținînd la 76 de specii. În depozitele noastre, cele mai răspîndite ciuperci descoperite pînă acum aparțin genurilor *Mucor* (pete de culoare cenușie), *Aspergillus* (pete de culoare neagră), *Penicillium* (pete de culoare verde) și *Fusarium* (pete de culoare roșatică).

Apariția ciupercilor de mucegai dovedește că, în depozit, nu sînt respectate normele igienico-sanitare de temperatură și umiditate a aerului, că nu se întreprinde o acțiune hotărîită împotriva umezelii, că nu este organizată cum trebuie ventilația și că, în general, nu sînt îndeplinite condițiile necesare întreținerii curățeniei.

Alături de ciuperci de mucegai, își fac apariția pe cărți și bacterii *patogene* (microbi), care deși nu atacă cărțile, pot fi un mijloc de răspîndire a bolilor contagioase. Este un fapt constatat și verificat că bolile infecto-contagioase pot fi transmise prin cărțile infectate provenite de la bolnavii purători de germeni.

Durata rezistenței ciupercilor de mucegai și a bacteriilor patogene depinde de specie sau boală, putînd ajunge, de la caz la caz, pînă la mai mulți ani, dar mai ales de condițiile mediului: umiditate, temperatură etc.

Dacă bibliotecarii descoperă cărți atacate de ciuperci de mucegai, trebuie să le separe imediat și apoi să ia măsuri pentru tratarea și vindecarea lor. Ca măsuri preventive, se recomandă: aerisirea depozitelor, menținerea unei temperaturi și umidități normale, iar ca măsuri curative vaporizarea cu substanțe toxice desinfectante de tipul *Cetazol*, *Cloramina*, *Creotox*, *Lizol* și *Merfen*, care se găsesc în comerț. În același scop, mai pot fi folosite orice substanțe aromatice sau esență de terebentină. În cazuri mai grave, se va proceda la desinfecția toxică cu aparate sau în camere de gazare.

Unele biblioteci din străinătate desinfectează aerul din depozite cu ajutorul unor „lămpi bactericide”. Aceste lămpi iradiază raze ultraviolete, sub acțiunea cărora sporii ciupercilor și bacteriilor pier.

Insectele. Acțiunea distrugătoare atît de gravă a acestora a atras de multă vreme atenția bibliotecarilor și a entomologilor (cercetători care se ocupă cu studiul insectelor). Ele au predilecție pentru materialele care conțin amidon, clei, piele etc. Atacă legăturile cărților de la cotor și sapă adevărate galerii în coperti și în foi. Aduse în depozite o dată cu cărțile, cu mobilierul sau intrate din afară, o dată cu praful ele se dezvoltă extrem de repede și pătrund pretutindeni. Cercetările de laborator au stabilit că există aproximativ 80 de specii de insecte papirofage, aparținînd mai multor ordine, dintre care cel mai bogat este al *Coleopterelor* (32 de specii). Din acest ordin face parte familia *Anobidelor*, cu mai multe specii ale genurilor *anobium*, *nicobium* și *stesobium* — insecte cunoscute sub denumirea de cari. Lor li se datoresc în cea mai mare parte pagubele suferite de cărți. Cariii sînt insecte de dimensiuni extrem de mici, de formă subcilindrică, de culoare cafenie sau cenușie. Ei depun ouă din care provin larve albicioase, curbate. Acestea sapă galerii acolo unde trăiesc: în lemnărie, în piele și chiar în substanțele alimentare (în piine, de pildă).

Carii distrug mai ales copertele, în special pe cele din piele, cotoarele unde se găsește clei, sapă galerii întortochiate în toată grosimea cărții, perforînd foile. În țara noastră, în afară de anobiu (cari), au fost identificate și alte insecte xilofage și papirofage, tot din familia anobidelor, cum sînt: *Troctes divinatorius* (gîndacul de carte), *Dermestes* (gîndacul de piele) *Ptinus fur* (hoțomanul). Și printre lepidoptere (fluturi) și anume printre cele mai mici — microlepidoptere — se găsesc dușmani ai cărților. Sînt *moliile* (*Tinea pellionella*), ale căror larve au preferință pentru obiectele confecționate din piele. Deseori, întîlnim printre foile cărților, o insectă mică, alungită, de culoare argintie, numită *Lepsina*, care se hrănește cu substanțe amidacee, preferînd cleiurile care servesc la legatul cărților. Ea consumă însă și hirtie și alte substanțe organice.

În șirul insectelor care constituie fauna obișnuită a bibliotecilor se numără și altele, mai mult sau mai puțin vătămătoare, cum sînt *Blateele* (gîndacii de bucătărie), *Psocidele* (insecte care trăiesc din resturile vegetale) și chiar cunoscutul greier. S-a mai constatat că și dăunătorii fructelor și ai cerealelor atacă cărțile. Există însă și o insectă folositoare, numită *Scleroderma domesticum*, care distruge larvele cărților.

Pericolul mare constă în faptul că aceste specii de insecte se înmulțesc în mod extraordinar. De exemplu, o singură femelă de anobiu poate genera în cursul unui an aproximativ 800 000 de indivizi.

Speciile de insecte variază după climă și așezarea bibliotecii, iar în aceeași bibliotecă după gradul de umezeală, lumină, după structura zidurilor și a mobilelor, după felul cum sînt păstrate cărțile (în grămezi, pe jos, sau înghesuite pe polițele rafturilor).

Mijloacele de combatere a insectelor pot fi împărțite în două grupe principale: preventive și de exterminare. Măsurile preventive au o importanță deosebită și stau la baza întregului sistem de luptă împotriva acestor dăunători. În primul rînd, trebuie să se asigure atît păstrarea, cit și întreținerea curățeniei în depozite. În al doilea rînd, cărțile trebuie exami-

nate regulat. Dacă a fost constatată prezența insectelor, se recomandă desinfectarea cărților și a depozitelor, prin folosirea substanțelor chimice: *insectifuge* și *insecticide*. Substanțele insectifuge alungă sau împiedică apropierea insectelor. Din categoria aceasta fac parte: levănțica, cimbrul, tutunul, naftalina, camforul etc. Efectul lor este însă slab. Cu efecte bune sînt folosite substanțele insecticide și iritante. În comerț, se găsesc astfel de substanțe, care însă trebuie utilizate conform prescripțiilor sanitare. Dintre aceste substanțe, recomandăm: *Desinsectol*, *Deparatox*, *Detatox*, *Detexan*, *Detox*, *Flip*, *Hectotox*, *Lindatox*, *Piretrul* (Flit), *Tiradin*. În biblioteci, se folosește de obicei praful D.D.T., în formă de soluție. Desinsectarea se face prin pulverizare sau prin picurarea cu o pipetă chiar pe locul infectat (carte sau alte obiecte). În cazuri grave, se utilizează toxice (formolul, acidul cianhidric, acidul sulfuric etc.). Aceste substanțe trebuie însă folosite cu o mare precauție și numai cu respectarea strictă a tehnicii sanitare speciale.

Rozătoarele. A treia categorie de agenți biologici periculoși ai cărților o constituie rozătoarele (șoareci și șobolani). Dacă microorganismele și insectele atacă cărțile pentru a se alimenta cu celuloză sau cu celelalte elemente organice ale cărților, rozătoarele distrug complet și în întregime cărțile, tocîndu-le. Ținîndu-se seama de prolificitatea acestor animale, măsurile de luptă trebuie să fie absolut de sigure și radicale. Principalul este de a nu li se crea condiții prielnice pentru viață și înmulțire. În primul rînd, este necesar să fie împiedicată intrarea lor în biblioteci. Dacă se constată prezența rozătoarelor, se va recurge la obișnuitele capcane și totodată se va proceda la deratizarea încăperilor, folosindu-se substanțe toxice ca: *Deratox*, *Antu*, *Dertan*, *Warfarina*, *Raticid*, *Ratitox* etc. sau la gazarea cu toxice, în special cu acid cianhidric.

Cele mai sigure mijloace de luptă rămîn însă, în primul rînd împiedicarea pătrunderii rozătoarelor în încăperile bibliotecilor și, în al doilea rînd îndepărtarea obligatorie a oricăror produse alimentare din depozite și din apropierea lor.

Desinfectarea și desinsectarea cărților

Mijlocul radical de luptă împotriva microorganismelor și a insectelor este desinfectarea și desinsectarea cărților și a depozitelor (de obicei, această operație se efectuează concomitent). Cum s-a arătat mai sus, cărțile trebuie desinfectate și atunci cînd au fost în folosința unor persoane cu boli contagioase, deoarece, în acest caz, pot deveni purtătoare de microbi. Desinfectarea prezintă însă unele dificultăți și cere o atenție și o pregătire speciale. Este vorba, în primul rînd, de dificultăți de ordin tehnic, cauzate de materialele cărții: hîrtia este rea conducătoare de căldură, straturile de hîrtie sînt greu permeabile chiar și vaporilor celor mai pătrunzători, legăturile, mai ales cele din piele și chiar cele din hîrtie, sînt deosebit de sensibile la temperaturi ridicate. În al doilea rînd, este vorba de dificultăți legate de tehnica aplicării ei. Ținîndu-se seama de aceste dificultăți, desinfectarea își va atinge scopul dacă va îndeplini cîteva condiții de bază: să nu dăuneze materialelor și omului; să fie rapidă și totală, adică să distrugă complet focarele de infecție; tehnica să fie simplă.

Au fost preconizate două metode principale de desinfectare: prin mijloace fizice (aer cald și vapori de apă) și prin mijloace chimice.

Metoda fizică. Cărțile și obiectele destinate desinfectării sînt puse în etuve sau în aparate speciale în care se introduce aer uscat sau vapori de apă la o temperatură ridicată. Deși se asigură desinfectarea completă, există pericolul real ca toate materialele să fie distruse sau grav deteriorate. Din această cauză, metoda a fost abandonată.

Metoda chimică. Este cea mai răspîdită, deoarece nu deteriorează materialele și are efect sigur. Literatura de specialitate indică numeroși compuși organici și anorganici folosiți în acest scop: formaldehida, acidul cianhidric, timolul, acetatul de fenil, mercur, amestecul oxid etilen și bioxid de carbon, acidul sulfuric etc. Aceste substanțe se întrebunțează în emulsie cu apa, în

solvenți organici sau în compoziția unor materii protectoare, care se întind pe suprafața hirtiei. Cărțile sînt desinfectate cu ajutorul unor aparate speciale sau cu aparate sanitare de tipul: Axiom, Flugge, Zarevici, Comson etc., care se află în dotarea rețelelor sanitare. Folosirea acestor aparate reclamă o tehnică specială, cunoscută specialiștilor care le manipulează.

În lipsa unor astfel de aparate, se recurge la cutii sau lăzi ermetic închise, care să nu permită ieșirea gazelor. Cărțile se așază pe un grătar sau pe o poliță de sîrmă, la o distanță de 10—15 cm de baza cutiei, cu filele desfășurate în formă de evantai, în așa fel încît vaporii să poată pătrunde peste tot. Substanța desinfectantă, pusă într-un vas de sticlă sau de metal, este încălzită la un reșou electric, vaporii sînt introduși în cutia de gazare printr-un tub de legătură. După vaporizare, tubul va fi scos, iar deschizătura prin care fusese introdus va fi închisă ermetic.

Cantitatea de desinfectant și timpul de fumigație depind de felul și proprietățile substanței toxice utilizate.

În general, substanțele toxice sînt periculoase pentru sănătatea celor care operează cu ele; de aceea, desinfectarea trebuie efectuată numai de specialiști. Dintre substanțele toxice folosite la desinfectarea cărților, cea mai largă răspîndire a căpătat-o *aldehida formică* (formolul). Asigurîndu-se anumite măsuri de precauție, ea poate fi utilizată în bibliotecă. Aldehida formică are capacitatea de a distruge microorganismele și insectele, fără a altera cărțile. Formolul este un gaz incolor, cu miros puternic, ușor solubil în apă. Deoarece are efect iritant asupra mucoaselor și asupra pielii, vor fi luate măsuri de protecție: munca se va desfășura într-o cameră bine aerisită, iar mâinile vor fi protejate cu mînuși de cauciuc. Cînd aldehida formică este utilizată în camera de gazare, pentru fiecare metru cub al camerei este necesară evaporarea a 150 mililitri de formol — dacă gradul de concentrare al soluției este de 35%—40% — sau 500 mililitri — dacă gradul de concentrare al soluției este de 17%—20%. Temperatura camerei va fi menținută între 45° și 50°, timp de patru ore. Dozînd în felul acesta soluția și menținînd temperatura cerută, în 3—4 ore vor fi distruși toți sporii ciupercilor de mucegai și ouăle insectelor.

După ce s-a făcut ventilația camerei, iar formolul a fost înlăturat, la o săptămîină, cărțile sînt aerisite, curățate și așezate la locul lor.

La desinfectarea cu formol, trebuie să se țină seama și de următoarele recomandări: substanța are acțiune numai la suprafață, de aceea cărțile trebuie pe cît posibil deschise, răsfoite. Nu vor fi supuse desinfectării cărți care au în componența lor piele sau pergament animal, deoarece formolul alterează pielea, o strică și o înăsprește. Pentru înlăturarea mirosului persistent al formolului se impune o neutralizare a aerului camerei prin vaporizarea cu amoniac.

În caz de necesitate, pot fi desinfectate și încăperile depozitului, respectîndu-se indicațiile de mai sus. Petele de mucegai de pe pereți pot fi șterse cu o soluție de formol în concentrație de 10%. Cînd sînt puține cărți de desinfectat, iar biblioteca nu posedă un aparat special de gazare, cărțile pot fi curățite foaie cu foaie. Această operație se execută manual, folosindu-se un tampon sau pensule muiate într-o soluție de formol în concentrație de 2%. După ce cartea a fost curățată, va fi închisă 24 de ore într-o cutie și apoi uscată la temperatura camerei.

În ultimul timp, în marile biblioteci din străinătate sînt în curs de experimentare noi metode de desinfectare a cărților: desinfectarea prin *curentul electric de înaltă frecvență*, desinfectarea prin *raze ultraviolete* și tratamentul prin *antibiotice*.

Cele citeva aspecte ale bolilor cărților, menționate mai sus, arată că este mai ușor a preveni decît a combate o boală, care, o dată instalată într-o bibliotecă, cu greu poate fi stăvilită.

Nicolae OANCEA

Copiii, tineretul și

CARTEA

Din experiența Bibliotecii populare orășenești din Praga

Un studiu mai aprofundat al psihologiei și pedagogiei este obligatoriu pentru oricine vrea să formeze și să educe copiii și tineretul. În munca cu cartea principiile pedagogice și psihologice trebuie aplicate într-un mod creator, bibliotecarii având datoria să pătrundă și să înțeleagă însușirile individuale ale fetelor și băieților, capacitatea lor de a citi, înțelege și simți, interesele și înclinațiile lor.

Principiul respectării particularităților generale ale copiilor și tineretului în alegerea cărților ce le sînt destinate, în alegerea formelor de muncă cu cititorii precum și în orice fel de activitate de educare a tinerilor care frecventează biblioteca, are o importanță deosebită. În funcție de dezvoltarea corporală și spirituală, psihologii împart copiii și tineretul în următoarele grupe: vîrsta cea mai fragedă (pînă la 3 ani); vîrsta preșcolară (pînă la 6 ani); prima vîrstă școlară (pînă la 9 ani); vîrsta medie (pînă la 12 ani); vîrsta mai mare (pînă la 15 ani); perioada de maturizare (15—18 ani).

În bibliotecă însă, nu sînt condiții pentru o astfel de servire amănunțită a tinerilor cititori.

Copiii cei mai mici nu merg la bibliotecă, deoarece nu știu să citească. Lor le citesc părinții diferite publicații ilustrate, cărți-jucării, versuri, albume de desenat etc. Copiii de vîrstă preșcolară (de la 3—6 ani) nu citesc încă singuri și vin la bibliotecă însoțiți de părinți sau de copii mai mari. Interesul lor se concentrează asupra cărților cu poze. De altfel, acești copii ascultă cu multă plăcere povești, basme sau poezii pe care de multe ori le învață pe dinăfară. Abia atunci cînd copiii încep să frecventeze școala (de la 6—7 ani), se observă interesul lor pentru citirea cărților, pentru bibliotecă — și al bibliotecii pentru ei.

Practica arată că în activitatea lor cu copiii și tineretul, bibliotecarii ar tre-

bui să-i diferențieze pe aceștia, cel puțin în trei categorii.

Prima categorie o formează *copiii cei mai mici (pînă la 9—10 ani)*. Bibliotecarii se preocupă în primul rînd să dezvolte copiilor capacitatea de a citi. Treptat, (în acord cu programul școlar), copiii trebuie să stăpînească tehnica citirii corecte și în același timp să-și dezvolte interesul pentru anumite cărți, tematici, autori. Pentru această categorie de cititori în bibliotecă se pregătesc cataloagele ilustrate.

A doua categorie, cuprinde *copiii mai mari (de 9—10 ani pînă la 13—14 ani)*. În activitatea bibliotecii cu această categorie de cititori se tinde ca printr-o formă vie, liberă, să-i ajute la însușirea cunoștințelor predate în școală. Adesea, elevii din clase întregi vin la bibliotecă pentru a cunoaște fondul de cărți, pentru a se înscrie și a deveni cititori permanenți ai bibliotecii. În colaborare cu profesorii și învățătorii, în bibliotecă se întocmesc planuri de lectură pentru fiecare an școlar, se pregătesc discuții care să completeze, să desăvîrșească și să dea viață materialului predat în școală.

Biblioteca se preocupă să ajute cititorii săi în pregătirea obiectelor studiate în școală, recomandă pentru lectură literatură corespunzătoare, în special în perioada de pregătire a examenelor. Copiii din această categorie pot face parte din cercuri de activități voluntare care să ajute pe bibliotecari în menținerea ordinii în rafturile cu acces liber; chiar copiii pot recomanda cărți, pot repara cărțile deteriorate, le pot împacheta etc. Cataloagele și planurile de lectură conțin descrierea cărții, imagini și note cu privire la conținutul, importanța și valoarea ei. Se întocmesc de asemenea scurte note bibliografice.

În sfîrșit, cea de-a treia grupă, cuprinde *tineretul (de la 13—14 ani pînă la 18—20 ani)*. Acesta trece printr-o dezvoltare corporală și spirituală ca-

racteristică, suportă o serie de transformări importante în creșterea fiziologică, mintală și senzitivă. Este o perioadă foarte importantă, în care se hotărăște viitoarea activitate a individului în societate. Acum se reliefează trăsăturile de caracter, se adâncește interesul pentru o anumită specialitate, se dezvoltă posibilitatea activității proprii a băieților și fetelor.

Pedagogii și psihologii afirmă că tineretul peste 13—14 ani are nevoie de ocrotire spirituală deosebită. Secția pentru tineret a Bibliotecii orașenești din Praga se ocupă de pregătirea fetelor și băieților pentru a deveni cititori ai bibliotecilor pentru adulți. Bibliotecarii respectă particularitățile perioadei de maturizare a tineretului. Ei fac însemnări individuale despre lectura tinerilor cititori, despre dezvoltarea intereselor acestora. În activitatea de dezvoltare multilaterală a lecturii tinerilor cititori, cataloagele de bibliotecă și materialele bibliografice sînt de un mare ajutor. Pe lângă permanenta colaborare cu școala, secția pentru tineret a bibliotecii noastre menține o strînsă legătură cu organizațiile de tineret.

În practica bibliotecilor cehoslovace, această activitate diferențiată cu cele trei grupe de copii și tineri se realizează în raport cu situația și condițiile din fiecare bibliotecă în parte. În R. S. Cehoslovacă nu există bibliotecă specială pentru copii și tineret. Destinate copiilor și tineretului sînt bibliotecile care funcționează pe lângă școli și secțiile speciale pentru copii și tineret din cadrul bibliotecilor populare sau de specialitate. Organizarea serviciului de împrumut în funcție de 3 grupe de vîrstă necesită 2 sau 3 secții aparte. Din păcate, lipsa de spațiu nu permite înființarea acestor secții. (Unele biblioteci rezolvă această problemă prin fixarea unor date diferite pentru împrumut, pentru fiecare grupă de cititori). În unele biblioteci mai mari există lucrători specializați pentru activitatea cu o anumită grupă de cititori. Ei pot cunoaște în felul acesta mai bine atît pe fiecare cititor în parte cît și problematica grupei de vîrstă respective.

★

În Praga, capitala R. S. Cehoslovace, munca cu cartea în rîndul copiilor și tineretului cunoaște o bogată tradiție. Încă de la începutul secolului XIX, pe lângă unele școli s-au înființat primele biblioteci pentru copii. În anul 1928, cînd în centrul orașului s-a deschis

localul bibliotecii orașenești, în cadrul acesteia a luat ființă o mare secție pentru copii. Aici copiii au avut acces liber la cărțile care erau așezate după conținut în cîteva grupe tematice. Grupele erau despărțite prin cartoane colorate. În anul 1950, cînd fondul de cărți a fost împărțit după grupe de vîrstă (cărți pentru cei mai mici, cărți pentru copiii de vîrstă mijlocie și pentru cei mai mari) s-a trecut la o reorganizare a secției pentru copii și tineret.

Acum 8 ani, s-au efectuat lucrări de modernizare a secției pentru copii. S-a dat atenție deosebită găsirii unor soluții estetice în amenajare. Toate ornamentele sînt colorate, în mobilier predomină galbenul, albastrul și albul. Întreaga secție lasă o impresie de bucurie — face parte dintre cele mai frumoase și moderne interioare din Praga.

În anul 1964, la secția pentru copii au fost înscrși 4 153 de cititori. Micii cititori — elevi din școlile din împrejurimi — au la dispoziție mai mult de 10 mii de volume.

O analiză a fișelor cititorilor înscrși, ne oferă date interesante în legătură cu procentul de atragere la bibliotecă a copiilor de diferite vîrste. Se constată că: 4 la sută din totalul cititorilor, sînt copii între 4—6 ani; 14 la sută cei între 7—8 ani; 30 la sută cei de 9—10 ani; 38 la sută copiii de 11—13 ani și 14 la sută cei de 13—14 ani. Deci, cei mai mulți dintre cititori sînt elevi din clasa a IV-a pînă într-a VII-a (de la 9 la 12 ani). Numărul mic de cititori din ultima grupă (clasa a VIII-a— a IX-a) indică trecerea copiilor mai mari la secția pentru tineret.

Noii cititori se recrutează în primul rînd din anul 2 și 3 de școală; pentru clase se organizează vizite în grup la secția pentru copii a bibliotecii și la teatrul din subsolul bibliotecii, care are 250 de locuri și unde copiii mici vin la reprezentațiile păpușarilor. De asemenea de o largă participare se bucură concursul *Clasa cu cel mai mare număr de cititori*.

În anul 1964, cititorii au împrumutat pentru acasă sau au citit în bibliotecă 110 977 de volume. În cifra de mai sus sînt cuprinse 53 409 volume beletristice și 7 804 cărți de popularizarea științei. Copiii au acces liber la rafturile cu cărți. La intrarea în sala de împrumut se află un colț cu literatură pentru cei mai mici (rafturi mobile, care se pot mișca la nevoie). Restul fondului de

cărți este împărțit în două grupe (pentru cei de vîrstă mijlocie și pentru cei mai mari).

Biblioteca nu-și limitează activitatea numai la împrumutul de cărți. Teatrul Manasov dă reprezentatii de citeva ori pe săptămîină în special pentru copiii cei mai mici. Dacă vin și copiii mai mari să viziteze biblioteca, acestora li se reprezintă un fragment dramatizat din cărțile iubite de copii.

La bibliotecă se întrunește cu regularitate *consiliul cercurilor*. Membrii acestor cercuri ajută bibliotecarii să așeze cărțile în rafturi, primesc cărțile înapoiate de cititori etc. Unii dintre ei au în grijă redactarea revistei pentru copii „Micul cititor”, în care copiii scriu impresii despre cărțile citite, desenează după cărți, se publică concursuri, se dau referințe în legătură cu munca celorlalte cercuri, cu discuții colective etc. Unele cercuri prezintă regulat cărți pe tema: *Ce trebuie să știe și să cunoască un pionier*. Alte cercuri urmăresc ziarele, pregătesc diferite concursuri literare, jocuri etc.

Biblioteca colaborează în permanență cu profesorii. În mod curent se pregătesc discuții libere în ajutorul procesului de învățămînt. Adesea, astfel de discuții au loc chiar în cadrul școlii.

O dată pe trimestru, biblioteca împreună cu secția de specialitate a televiziunii organizează o întîlnire cu scriitorii sau cu alte personalități în legătură cu cartea pentru copii. Cu acest prilej copiii din întreaga țară urmăresc pe ecranele televizoarelor aspecte din activitatea secției pentru copii a Bibliotecii orășenești din Praga.

Secția pentru copii este *centrul metodic* al tuturor celor 50 de secții de copii din bibliotecile din Praga, în care în anul 1964 au fost înscrși 38.314 copii. Aceștia au împrumutat în anul 1964, 1.246.822 de cărți. La bibliotecile cu secții pentru copii se pregătesc seminarii despre problemele de specialitate bibliotecară, prezentări de cărți noi pentru copii, se alcătuiesc bibliografii, texte metodice etc.

★

Secția de tineret a bibliotecii din Praga este relativ tînără (s-a înființat în anul 1947). În dezvoltarea ei a trecut printr-o serie întreagă de schimbări datorită multiplelor probleme de ordin

teoretic și practic care s-au ivit. Majoritatea acestor probleme sînt legate direct de preocupările tineretului.

În legătură cu lectura tineretului au circulat și mai circulă încă diferite păreri. În general se afirmă că copiii sînt cei mai statornici cititori, că ei au interes mai mare, o curiozitate mai vie pentru literatură — însă doar pînă la 12 ani. Apoi, deși orizontul copiilor se lărgeste, interesul lor pentru literatură scade, foștii „înghițitori” de cărți încet descoperă alte preocupări — astfel încît tineretul peste 15 ani manifestă o slabă atracție pentru lectură.

Așa este în realitate? Și dacă este așa, care sînt cauzele? Avem și noi bibliotecarii o parte din vină în această situație? Astfel de probleme preocupă colectivul Bibliotecii populare orășenești din Praga. Una dintre cauzele acestei situații o constituie literatura care, pentru fetele și băieții mai mari este foarte puțină, alit ca titluri cît și ca număr de exemplare. O altă cauză poate fi găsită în cadrul școlii, în sistemul unei defectuos de predare a literaturii. O influență serioasă exercită cinematograful și televiziunea.

Tineretul în vîrstă de 13—14 ani pînă la 18—20 ani, fie că frecventează secția pentru copii fie cea pentru adulți, — este într-adevăr în număr mic în bibliotecă. O cauză importantă a acestei stări de lucruri poate fi găsită în sistemul defectuos în care se mai muncește în bibliotecă cu această categorie de cititori. *Tinerii — fete și băieți — sînt servii la bibliotecă fie împreună cu cei mai mici cititori, (unde au un raft special sau un colț cu literatura „lor”) fie cu adulții (unde au de asemenea un colț sau un raft cu literatură, sau își aleg lectura din întregul fond pentru adulți, pierzîndu-se în imensitatea fondului de cărți).* În acest fel, bibliotecarul nu poate nici într-o secție, nici într-alta să se dedice tineretului. Iar din literatura pentru tineret împrumută atît copiii cît și adulții (de obicei literatură de aventuri etc.).

Această situație a fost și la Biblioteca orășenească din Praga pînă în anul 1947, cînd după o serioasă analiză a întregii activități cu cititorii, s-a hotărît înființarea *secției independente pentru tineret*.

Selectarea literaturii pentru această secție s-a făcut nu numai pe baza necesităților programului școlar urmat de

tineret, ci și ținând seama de multilateralitatea problemelor ce preocupă tineretul. Fondul de cărți era la sfârșitul anului 1964 de 21 235 de volume. Acest fond de cărți este completat continuu cu ultimele noutăți alese și cumpărate special pentru tineret. Conducătorul secției împreună cu colaboratorii săi urmăresc noile apariții din fiecare săptămână și aleg tot ce poate fi atractiv, interesant, necesar și accesibil tineretului.

La secția de împrumut pentru tineret lucrează o bibliotecară specialistă-consultant, care ajută pe cititori în alegerea cărților (în această secție întreaga literatură este cu acces liber). Bibliotecara îi îndrumă de asemenea la folosirea cataloagelor și materialelor bibliografice. Un alt bibliotecar ține evidența împrumuturilor, primește cărțile înapoiate etc. Din fondul de cărți, a fost evidențiată îndeosebi beletristica, — în primul rând literatura recomandată direct de școală ca „obligatorie”, care rămâne permanent în bibliotecă pentru studiu (totdeauna un exemplar rămâne la dispoziția oricui în bibliotecă, nu se împrumută acasă). Literatura de specialitate a fost aranjată după ramurile științei. Din acest domeniu se pregătesc îndeosebi expoziții tematice foarte atractive cu cărți de specialitate, în rafturi separate.

În anul 1963 s-a reamenajat secția pentru tineret, cu un interior foarte plăcut. În bibliotecă au fost create o serie de noi elemente de construcție. Astfel, deasupra rafturilor cu acces liber sînt spații speciale pentru literatura de rezervă. Pentru expozițiile mai mici sînt rezervate două vitrine în perete și două spații de reclamă. În sala de împrumut este instalat televizorul iar în fața lui se află un colț cu fotolii și scaune pentru vizionarea comună. Pupitrul de scris al bibliotecarului și mașina de scris sînt suspendate, pentru a se cîștiga cit mai mult spațiu (de asemenea sub scări sînt prevăzute spații speciale pentru cărți și materiale ajutoare). În sala de împrumut sînt și cîteva rafturi cu acces liber pentru literatura de recomandare.

În sala de lectură se găsesc mese mici de studiu cu o scindură plantă (pentru 2—3 cititori) iar lingă ele mici fotolii ușoare. Deasupra peretelui căptușit cu lemn, se găsesc două polițe de

plexiglas suspendate, care se pot manevra ușor (după necesități, aici se expun unele cărți și în special revistele). De-a lungul pereților există un rînd de fotolii, astfel încît în sala de studiu pot citi în același timp pînă la 50 de cititori.

Numărul cititorilor permanenți ai secției pentru tineret a trecut de 3 500. În bibliotecă s-a întreprins un studiu asupra lecturii cititorilor din această categorie. Ei pot fi împărțiți în următoarele grupe: elevii din clasele a 8-a și a 9-a; cititorii din școlile medii de cultură generală, clasele 10, 11 și 12 (aceștia formează grupa cea mai numeroasă); cititorii care urmează școli medii de specialitate: studenții; ucenicii; cititorii tineri care sînt în cîmpul muncii; și, în sfîrșit, un număr neînsemnat de fete care n-au intrat în producție și nu urmează la universitate.

Carnetele de cititori, furnizează date interesante despre lectura tineretului. După fiecare vizită a cititorului la bibliotecă se notează în carnet lucrarea împrumutată (în special beletristica și

— Sala de lectură pentru tineret a Bibliotecii populare orășenești din Praga

lucrările științifice). De regulă, în lunile de vară aceste date se prelucrează și se analizează. Rezultatele acestui studiu folosesc pentru completarea fondului bibliotecii, pentru popularizarea cărților care au circulat mai puțin, pentru a recomanda reeditarea (sau nereeditarea) unor cărți pentru tineret etc.

În intenția colectivului nostru este ca secția pentru tineret a Bibliotecii orașenești din Praga să devină *centrul metodic al bibliotecilor din întregul oraș în domeniul activității în rîndul tineretului*. Conducătorul acestei secții colaborează activ cu școlile de toate gradele, este membru în comisia pentru munca cu cartea de pe lângă Comitetul Orașenesc și de pe lângă C.C. al Uniunii Tineretului Cehoslovac, ajută organizațiilor de tineret la realizarea prelegerilor și discuțiilor despre cărți etc. Colaborarea cu organizația de tineret este strînsă și dă rezultate prețioase.

În orașul Praga sînt în prezent 17 biblioteci cu secții pentru tineret. Numărul tinerilor cititori înscrisi în aceste biblioteci se ridică la 10 000. Aceștia vin regulat să împrumute cărți. În anul 1963, împrumutul a atins 215 000 de volume (dintre care 161 000 cărți de beletristică și 54 000 de literatură științifică). Interesul pentru lectură al tineretului este în creștere.

Experiența bibliotecarilor din Praga și în primul rînd a colectivului bibliotecii orașenești din acest oraș, confirmă faptul că, bibliotecile trebuie să lucreze în mod diferențiat cu diferitele categorii de cititori. Numai în felul acesta se va putea creea acestora posibilitatea de a-și forma o cultură bogată și temeinică, iar bibliotecile se vor dezvolta în funcție de interesele lor. Este un fapt recunoscut, că activitatea cu copiii și tineretul este o parte foarte importantă a muncii noastre.

Dr. Rudolf MALEK

Directorul Bibliotecii
populare orașenești
din Praga.

BOGDAN HORODYSKI

La 24 mai a.c. a murit la Varșovia, președintele Asociației bibliotecarilor polonezi, Bogdan Horodyski, director adjunct al Bibliotecii naționale din Varșovia.

Născut la 9 mai 1904, eminent specialist în domeniul manuscriselor, a fost director al Bibliotecii naționale din Varșovia în perioada 1956—1962. De atunci a condus-o în calitate de director adjunct.

În mod deosebit s-a ocupat de conceperea și realizarea noii clădiri a Bibliotecii și a adus mari servicii dezvoltării Bibliotecii în perioada de după cel de-al II-lea război mondial.

Membru activ al Asociației bibliotecarilor de multă vreme, redactor șef al publicației Preeglad Biblioteczny, revista științifică de biblioteconomie publicată de Asociație, a devenit președinte al ei începînd din 1957. Sub atenta conducere a lui Bogdan Horodyski, Asociația și-a mărit autoritatea ca unica organizație de bibliotecari din Polonia. A reprezentat de mai multe ori Polonia la sesiunile Consiliului F.I.A.B., participînd la lucrările sale. A fost coorganizator al celei de-a XXV-a sesiuni a Consiliului F.I.A.B. care s-a ținut la Varșovia în 1959 și a simpozionului F.I.A.B. consacrat problemelor construcției bibliotecilor naționale, de la Varșovia din 1964.

A publicat mai multe cărți și articole de mare valoare cu privire la organizarea bibliotecilor.

Moartea lui prematură și neașteptată este o pierdere grea și dureroasă pentru Biblioteca națională din Varșovia, pentru Asociația bibliotecarilor polonezi și pentru toți bibliotecarii din Polonia.

Scridon, Gavril și Domșa, Ion. **George Coșbuc, Bibliografie.** Buc., Editura Academiei, 1965, 288 p.

Bibliografia închinată lui George Coșbuc se impune atenției prin bogăția de referințe și prin metoda adoptată în prezentarea materialului. Alcătuirii ei au avut de împlinat mari dificultăți. Coșbuc și-a desfășurat activitatea în direcții multiple (poezie, proză, articole pe cele mai felurite teme, traduceri, cărți de școală) și într-un interval destul de lung (1880—1918). Autorii au avut de învins greutăți și de altă natură. Opera poetului se află risipită în zeci de publicații.

Cronologia privind viața lui Coșbuc, cu care se deschide bibliografia, contribuie la orientarea cititorului și ea este o biografie succintă. Momentele principale ale vieții scriitorului sînt schițate, în general, suficient. Urmărirea călătoriilor lui Coșbuc, a legăturilor sale cu scriitorii vremii, este și ea foarte nimerită. Introducerea insistă asupra principiilor care au stat la întocmirea bibliografiei. Se arată că aceasta are caracter selectiv și include materiale apărute pînă în anul 1960. Lista periodicelor însumează mai bine de 300 de ziare și reviste, parte la care a colaborat Coșbuc, parte care au legătură cu opera și viața poetului. Bibliografia, dă, în continuare, lista periodicelor conduse de Coșbuc și a celorla la care a desășurat o activitate mai susținută, importantă pentru orientarea cititorului.

Organizarea materialului bibliografic în două părți: *Opera lui George Coșbuc și Istoria și critica literară despre opera și personalitatea lui George Coșbuc* respectă criteriile științifice, încetățenite de multă vreme în practica întocmirii lucrărilor de acest fel. Se are în vedere principiul după care lucrările se grupează cronologic, după locul apariției (în periodice, volume), antume, postume. Autorii au fost preocupați, mai mult decît în cazul altor lucrări similare, să ofere și o imagine asupra diversității direcțiilor în care s-a manifestat George Coșbuc. Ei au introdus în prezentarea materialului bibliografic din prima grupă și criteriul tematic — proza, cu subîmpărțiri: proză literară (povestiri autobiografice, schițe, povestiri, povestiri istorice, povestiri pentru copii); istorie și critică literară; probleme de limbă (expresii și zicători explicate, diferite probleme de limbă); literatură populară

(tradiții și legende, despre creația populară); publicistică (articole cu caracter social-cultural, lupta împotriva superstițiilor, medicină populară, știință popularizată), corespondență. După prezentarea operei lui Coșbuc din periodice, se înșiră volumele poetului, cu respectarea aceluiași principii antume. Traducerile făcute de Coșbuc și grupate într-o secțiune aparte a bibliografiei completează imaginea diversității direcțiilor în care el s-a manifestat, iar secțiunea *Traduceri din opera lui Coșbuc* indică aria răspîndirii operei poetului român în literatura universală.

Organizarea materialului bibliografic din partea a doua — *Istoria și critica literară despre opera și personalitatea lui George Coșbuc* — arată că autorii s-au preocupat, în egală măsură, să pună în lumină și epocile creatoare mai importante din activitatea poetului, precum și interesul pentru viața și opera acestuia înainte și după 23 August 1944. Autorii stabilesc cîteva epoci creatoare — pînă în 1893, între 1893—1900 și 1900—1918 — în funcție de care grupează materialul bibliografic. Lucrările de considerații generale grupate în: 1) lucrări editate înainte de 23 August 1944 și 2) lucrări editate după 23 August 1944 permit să se facă o seamă de remarci, cu deosebire semnificative. Bibliografia înregistrează, între 1918 și 1944, așadar pe întinderea a 46 de ani, 111 lucrări. Se consemnează însă, într-un interval de numai 16 ani (1944—1960), 63 de lucrări. Se vede interesul, tot mai mare, care se acordă poetului în zilele noastre.

Gruparea referințelor în funcție de volumele lui Coșbuc oferă cercetătorului mari avantaje. Se cuvine spus același lucru și despre faptul că autorii nu se mărginesc la indicarea locului apariției operelor lui Coșbuc, ci rețin și republicările. Se poate urmări astfel și circulația scrierilor lui Coșbuc. S-a mers foarte departe în această direcție și referințele despre opere importante ca *Noi vrem pămînt* au fost grupate separat.

Bibliografia nu este scutită de obiecții. Cronologia privind viața lui Coșbuc acordă atenție activității poetului în societatea literară de la liceul din Nășăud. Se cuvenea însă să se spună măcar cîteva cuvinte despre activitatea poetului în Societatea de lectură „Iulia” a studenților din Cluj. George Coșbuc

a fost membru chiar în comitetul de conducere și a luat parte la acțiunile societății. Poetul vine la *Tribuna* în primele zile ale lunii septembrie 1887, nu la jumătatea lui august (p. 7); vine la București nu chemat de Maiorescu, ci la stăruința lui I. Slavici, care, în urma desființării postului la *Tribuna*, nu-l mai putea ține în redacție.

Metoda adoptată în gruparea materialului bibliografic duce, prin introducerea, alături de criteriul cronologic, și a celui tematic, la risipirea materialului. Autorii au grupat poeziile „probabile de Coșbuc” în rubrică separată, ceea ce e foarte bine. Întilnim aici poezii cărora Coșbuc nu le-a acordat importanță și nici nu le-a semnat sau le-a semnat cu pseudonime. Unele dintre aceste poezii au apărut în rubrica „varietăți” a unor periodice. În alte împrejurări, poezii din aceeași categorie (*Serenadă compusă după termometru, Un barometru nou*) au fost trecute în categoria celor considerate și de poet ca lucrări importante. *Poezia unui tipografist*, publicată fără semnătură, la rubrica „varietăți”, a fost pusă în această din urmă categorie (p. 43). *Prea grațiosul răspuns al domnișoarei Clotilda*, răspuns la *Poezia unui tipografist*, apărut în aceleași condiții, a fost trecut la poezii „probabile” de Coșbuc. Inconsecvențele de această natură sînt urmarea imbinării celor două criterii — cronologic și tematic — greu de pus în concordanță într-o lucrare de o asemenea complexitate. Se întilnesc și inadvertențe: Ion Slavici, dar și Ioan Slavici, formă folosită de autori mai rar, deși această este cea corectă. Textul nu apare îndeajuns supravegheat și au fost lăsate greșeli de tipar. O lucrare bibliografică, unde exactitatea joacă rolul principal, nu tolerează ușor asemenea „neglijențe”.

Bibliografia *George Coșbuc* a fost prevăzută cu un indice al operei, pe titluri de lucrări și de nume de persoane, localității și instituții, care înlesnește găsirea referințelor. Ea cuprinde — fapt care se impune să fie reținut — aproape două mii de referințe, precum și un bogat material ilustrativ, mare parte de circulație restrînsă, completînd și în felul acesta informația. Bibliografia se înscrie între principalele instrumente de lucru, puse la îndemîna cercetătorului. Ea se adresează însă, prin felul cum a fost întocmită, și cercurilor largi de cititori, interesați să cunoască viața și opera unui mare clasic al literaturii române.

D. Valamaniu

FIȘIER

Contribuția României la victoria asupra fascismului. Buc., Editura politică, 1965. 296 p.

Împlinirea a 20 de ani de la victoria popoarelor asupra fascismului a prilejuit publicarea a numeroase articole și cărți sau organizarea pe plan național și internațional a unor reuniuni științifice consacrate celui de-al doilea război mondial. Printre altele, o delegație de istorici din țara noastră a participat la Conferința științifică ținută la Moscova în zilele de 14—16 aprilie, unde a prezentat un număr de comunicări cu privire la acest eveniment, comunicări ce au fost înmănușiate în lucrarea *Contribuția României la victoria asupra fascismului* — apărută de curînd în Editura politică.

Rezultat al unei vaste munci de cercetare efectuată în arhivele din țară și străinătate, cartea se prezintă ca un lot unitar — abordînd probleme importante ale istoriei anilor 1940—1945, cum sînt: mișcarea de rezistență antifascistă, insurecția armată, participarea armatei române la războiul antihitlerist, contribuția economică a țării noastre la acest război.

Lucrarea prezintă lupta de rezistență împotriva fascismului și a războiului hitlerist, dușă de poporul român condus de clasa muncitoare, în frunte cu comunistii, luptă care a grupat în jurul său cele mai diferite pături ale populației — țărănimea, intelectualitatea, meseriașii, funcționarii, precum și unele grupări ale burgheziei — lovite în interesele lor de înfeudarea țării Germaniei hitleriste. Mișcarea de rezistență, care a luat naștere imediat după instaurarea dictaturii militare fasciste, a culminat cu insurecția armată antifascistă din august 1944, organizată și condusă de Partidul Comunist din România.

Teroarea fascistă, jaful hitlerist și imensele pierderi în oameni și materiale de pe front au accentuat la maximum mizeria maselor care, sub conducerea comunistilor, au organizat numeroase acțiuni de luptă împotriva războiului hitlerist și a dictaturii militare fasciste, ca greve, acte de sabotaj, demonstrații de masă etc.

Cartea scoate în relief, cu multă putere de convingere, activitatea laborioasă desfășurată de P.C.R. în direcția organizării și conducerii maselor, după un plan științific bine întocmit. Astfel, pentru înlăptuirea insurecției armate

antifasciste, partidul comunist a luat măsuri pentru întărirea rîndurilor sale, realizarea unității de acțiune a clasei muncitoare — prin încheierea Frontului Unic Muncitoresc, făurirea unei largi coaliții a tuturor forțelor politice, care se pronunțau pentru răsturnarea dictaturii militare fasciste și scoaterea țării din războiul hitlerist, organizarea unor forțe înarmate ale clasei muncitoare, atragerea armatei de partea forțelor revoluționare ale poporului

Subliniind justetea politicii P.C.R. de atragere a unor forțe largi ale poporului la actul istoric din august 1944, în înfăptuirea căruia P.C.R. a ținut seama de situația internă și condițiile internaționale favorabile create prin înaintarea victorioasă a armatei sovietice — autorii scot cu deosebire în relief faptul că prin această experiență a țării noastre s-a demonstrat o dată în plus rolul hotărîtor al forțelor interne în înfăptuirea revoluției.

Lucrarea subliniază eroismul dovedit în luptă de muncitorii, tărani și ostașii români în înfăptuirea insurecției din august 1944. Totodată ea relevă importanța internă și internațională a acestui istoric eveniment.

Reliefindu-se aportul poporului român la înfringerea hitlerismului, în carte se arată că de la 23 August 1944 și pînă la jumătatea lunii mai 1945 armata română a acționat cu peste 538 000 de oameni. Numai în operațiile ce s-au desfășurat pentru eliberarea părții de nord a Transilvaniei și apoi pe teritoriile Ungariei și Cehoslovaciei pînă la circa 80 km de Praga au luat parte peste 360 000 de soldați și ofițeri. De asemenea, se subliniază efortul economic și financiar substanțial al poporului român pentru susținerea frontului anti-hitlerist, exprimat cifric în peste un miliard de dolari valută 1938.

Volumul este bogat ilustrat cu facsimile după documente, hărți militare, fotografii din timpul operațiunilor și cu o suită de tabele ce întregesc și ușurează înțelegerea problemelor.

Cartea *Contribuția României la victoria asupra fascismului* se înscrie ca o realizare a istoriografiei românești, contribuind la cunoașterea unuia din cele mai însemnate momente din istoria patriei noastre.

M. C. Stănescu

Armata română în războiul antihitlerist. Culegere de articole. Buc., Editura politică, 1965, 558 p.

Sub îngrijirea unui grup de specialiști, în Editura politică a apărut o amplă culegere de articole memorialistice, publicate în ultima vreme în reviste de specialitate și în presă, referitoare la participarea armatei române la războiul antihitlerist.

Întocmite de către luptători din formațiunile patriotice, de generali și ofițeri, participanți la operațiunile militare din timpul insurecției sau ale războiului antihitlerist, ele reprezintă o contribuție valoroasă la cunoașterea unui moment însemnat al istoriei contemporane.

Autorii articolelor cuprinse în culegere descriu luptele insurecționale desfășurate în Muntenia, Dobrogea, Oltenia, Banat și sudul Transilvaniei — în condițiile înaintării victorioase a trupelor sovietice pe teritoriul României — arată iscusița cu care armata română, cu sprijinul larg al populației, a trecut la dezarmarea și nimicirea trupelor hitleriste de pe pămîntul scump al patriei.

O mare parte a articolelor redau luptele dușe de ostașii români — cot la cot cu cei ai armatei sovietice — pentru eliberarea nordului țării ca și pe teritoriile Ungariei și Cehoslovaciei. În cuvinte calde, vibrante autorii descriu eroismul pînă la sacrificiu al ostașilor și ofițerilor români, săvîrșit pe cîmpul de luptă, în singeroasele bătălii purtate împotriva hitleriștilor și horțiiștilor.

Faptele de eroism săvîrșite de masele largi populare în frunte cu clasa muncitoare, de soldații și ofițerii români în războiul antihitlerist, sprijinul nelimitat primit de la întregul popor — descrise pe larg în carte — dovedesc ura profundă ce o nutrea poporul român împotriva cîmpitorilor țării.

Autorii articolelor cuprinse în culegere aduc noi mărturii despre cooperarea dintre armata română și cea sovietică în lupta comună contra armatelor fasciste, despre cimentarea frăției de arme româno-sovietice.

Un merit al culegerii este și acela că e însoțită de un bogat material ilustrativ — fotografii și hărți — care sporesc interesul cititorului, indiferent de preocupările sale.

În afară de faptul că prezintă o serie de date și aspecte noi cu privire la participarea armatei române la războiul

antihitlerist, această lucrare are și un caracter educativ. Slăvind eroismul și faptele de arme ale soldaților și ofițerilor români, ea aduce o însemnată contribuție la cultivarea tradițiilor de luptă ale harnicului popor român „care timp de două milenii, în anii grei de restriște, înfrățit cu codrii, râurile și văile și-a apărât glia, iar acum sub conducerea partidului, își zidește o viață nouă”.

S. Marin

Mișcarea muncitorească din România, 1893—1900. Buc., Editura politică, 1965, 456 p.

Lucrarea apărută sub egida Institutului de istorie a partidului de pe lângă C.C. al P.C.R. este consacrată unuia din fenomenele majore ale istoriei moderne a României de la sfârșitul secolului al XIX-lea — afirmarea politică a clasei muncitoare pe arena istoriei în frunte cu partidul său propriu — Partidul social-democrat al muncitorilor din România.

Lucrarea cuprinde 12 capitole, fiecare din ele propunându-și să prezinte un anumit aspect al istoriei P.S.D.M.R. Unele capitole, ca cele consacrate luptei pentru consolidarea organizatorică a partidului, activității de propagandă și agitație, legăturilor sale internaționale, atrag atenția în mod deosebit prin caracterul lor inedit. Altele, ca P.S.D.M.R. și problema agrară, dezorganizarea vremelnică a partidului, prezintă interes prin unghiul nou sub care se abordează un aspect sau altul legat de activitatea P.S.D.M.R. În ansamblu, lucrarea elucidează multilateral istoria mișcării muncitorești din România în perioada creării și activității P.S.D.M.R.

Capitolul cu care se deschide lucrarea prezintă aspectele esențiale ale dezvoltării social-economice a României pe calea modului de producție capitalist subliniindu-se acele aspecte strins legate de dezvoltarea clasei muncitoare. Relevând momentele mai importante ca și problemele fundamentale de care depindea evoluția României pe calea progresului, lucrarea evidențiază poziția înaintată, militantă a mișcării socialiste din România în probleme ca: dezvoltarea industriei și rezolvarea problemei agrare.

Completat cu un tablou sumar dar suficient pentru a contura liniile esențiale ale vieții politice din România, capitolul consacrat situației social-economice traversează cadrul în care proletariatul și-a desfășurat activitatea de organizare profesională și politică, lupta cu regimul burghezo-moșieresc la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Trăsăturile caracteristice ale dezvoltării mișcării muncitorești pînă la crearea P.S.D.M.R. sînt succint caracterizate în capitolul al II-lea al lucrării, relevîndu-se necesitatea apariției partidului politic al clasei muncitoare, Congresul din 1893, a consfințit cristalizarea forței politice a proletariatului prin crearea P.S.D.M.R.

Apărut ca un rezultat firesc al „dezvoltării mișcării muncitorești și al răspîndirii ideilor marxiste” în țara noastră, P.S.D.M.R. era menit să transforme acțiunile spontane și fărîmîțate ale proletariatului și ale aliaților săi într-un șuvoi de lupte organizat, cu țeluri de clasă precise. Pentru această misiune era necesară transformarea P.S.D.M.R.-ului într-un organism politic solid, bine încheșat.

Formele organizatorice adoptate și lupta pentru întărirea și consolidarea partidului le prezintă capitolul trei al lucrării. Rolul și activitatea congreselor sau a Consiliului general apar în prim plan căci în sinul lor, mai ales în congrese, s-a desfășurat în mod direct lupta între elementele înaintate și oportuniștii din partid. Un accent deosebit se pune și pe activitatea desfășurată în cluburile partidului înființate în majoritatea orașelor din țară.

Tabloul istoriei mișcării muncitorești din România la sfârșitul secolului al XIX-lea este întregit cu prezentarea situației mișcării muncitorești din Transilvania care, la sfârșitul secolului, cunoaște o intensificare a activității sale pe linia combativității revoluționare în sensul încheșării unui partid politic. Acest partid trebuie să răspundă problemelor complexe puse de creșterea luptei proletariatului în condițiile intensificării luptei pentru eliberarea națională.

Se subliniază în același timp legăturile existente între mișcarea muncitorească din România Veche și Transilvania, proces care va ușura încadrarea lor într-un șuvoi revoluționar unic în anii luptei pentru desăvîrșirea unității naționale a poporului român și apoi împotriva regimului burghezo-moșieresc.

Capitolul referitor la contribuția mișcării socialiste la dezvoltarea literaturii la sfârșitul secolului al XIX-lea atacă o

problemă mai puțin cercetată: aportul și influența mișcării socialiste la dezvoltarea culturii, formă distinctă de manifestare a luptei de clasă.

Un capitol care aduce numeroase elemente inedite prezintă legăturile internaționale ale P.S.D.M.R. Sint evidențiate încă o dată legăturile cu Fr. Engels și apariția în presa noastră a primelor știri despre activitatea lui V. I. Lenin. Legăturile cu partidele social-democrate din Germania, Franța, Spania, Bulgaria, Serbia, Austro-Ungaria etc., aprecierile făcute de mișcarea muncitorească internațională referitor la activitatea social-democrației române, aportul ei la abordarea, în congresele Internaționalei a II-a, a unor probleme importante, cum a fost problema agrară, sint dovezi grăitoare ale internaționalismului clasei noastre muncitoare încă de la începuturile afirmării ei ca forță politică.

Lucrarea se incheie cu o analiză a cauzelor și momentului dezorganizării vremelnice a P.S.D.M.R. indicind în același timp perspectivele și premisele avântului revoluționar de la începutul secolului al XX-lea.

M. Badea

Colecția Biblioteca pentru toți (300 de numere)

Colecție cu o îndelungată tradiție în cultura românească *Biblioteca pentru toți* a început să apară la sfârșitul lunii martie 1895, ajungind să publice, de-a lungul a peste patru decenii, peste 1500 de numere. Reluată în 1950, în condiții noi, determinate de crearea editurilor de stat, *Biblioteca pentru toți* a prezentat timp de zece ani cititorilor, în volume de format mic și la un preț redus, cele mai de seamă creații ale literaturii românești clasice și unele creații ale literaturii universale. Începând din ianuarie 1960 *Biblioteca pentru toți* apare într-o prezentare grafică nouă și elegantă (îmbunătățită, cu începere din luna mai 1965, prin adoptarea copertei ilustrate). Cele 300 de numere aparute în ultimii 5 ani, cuprind lucrări de seamă ale literaturii române clasice și contemporane, precum și principalele creații ale literaturii universale

din toate timpurile (romane, nuvele, poezii, teatru ș.a.). Au apărut, în cadrul celor 300 de volume scrieri aparținând unui număr de 24 de literaturi (168 de autori români și străini și 12 antologii) într-un tiraj total de 15715000 exemplare. Menționăm câteva din tirajele maxime ale cărților apărute în colecție:

M. Eminescu — Poezii (2 ediții) 190 000 exemplare.

L. Rebreanu — Ion (2 ediții) 160 000 exemplare.

Stendhal — Roșu și negru (2 ediții) 145 000 exemplare.

De-ale lui Păcală — Snoave populare) 130 000 exemplare.

De Defoe — Robinson Crusoe 130 000 exemplare.

Al. Dumas — Cei trei mușchetari 130 000 exemplare.

I. Slavici — Nuvele (2 ediții) 110 000 exemplare.

Stendhal — Minăstirea din Parma 100 000 exemplare.

Erich Maria Remarque: Pe frontul de vest nimic nou 100 000 exemplare.

Printre scriitorii ale căror opere au fost mai des aditate și în tiraje mari se numără:

M. Sadoveanu — 12 volume în 750 000 ex.

Camil Petrescu — 9 volume în 465 000 ex.

L. Rebreanu — 7 volume în 690 000 ex.

L. Tolstoi — 7 volume în 380 000 ex.

V. Hugo — 5 volume în 400 000 ex.

F. M. Dostoievski — 5 volume în 320 000 ex.

Roger Martin du Gard — 5 volume în 300 000 ex.

Biblioteca pentru toți se adresează celor mai largi mase de cititori (elevi, muncitori, țărani, intelectuali), oferindu-le, săptăminal, cite un volum însoțit de o prefață de 20—30 pagini privind viața și opera scriitorului prezentat și de un tabel cronologic. În momentul de față, datorită regularității apariției și a valorii scrierilor publicate, *Biblioteca pentru toți* a devenit cea mai populară colecție de beletristică din țara noastră, multe din cărțile ei epuizându-se în primele zile de la apariție.

În săptămânile următoare, vor vedea lumina tiparului, în *Biblioteca pentru toți*, printre altele:

Lampedusa — Ghepardul și povestiri

Jokai Mor — Omul de aur, 2 vol.

Heinrich Böll — Casa văduvelor

A. Vlahuță — Iubire (Poezii)

Sofocle — Electra — Oedip rege (Teatru), 2 vol.

Fr. Durrenmatt — Romulus cel Mare (Teatru)

Proza umoristică engleză (vol. I — Povestirea butoiului; vol. II Stafia familiei Canterville)

Mateiu Caragiale — Craii de Curtea Veche

La Bruyere — Caracterele, 2 vol.

D. Bolintineanu — Legende istorice

A. Malraux — Condiția umană

Vor fi reeditate în noua prezentare grafică și numere vechi, printre care, anul acesta:

M. Eminescu — Poezii

Cezar Petrescu — Întunecare (2 vol.)

Numărul 300 al colecției cuprinde romanul *Bel Ami* de Guy de Maupassant. La sfârșitul volumului a fost tipărit catalogul celor 300 de numere apărute până în prezent.

RECTIFICARE

— În nr. 8 (1965) al revistei, pag. 507 titlul se va citi: *Vasile Alecsandri-schiță bibliografică*.

— În sumarul aceleiași număr se va include și articolul: Const. Comorovski: *Revizuirea indicilor clasei „Lingvistică, filologie” în cadrul C.Z.U.*, pag. 497, care a fost omis.

CALENDAR

5 OCTOMBRIE. Se împlinesc 135 de ani de la moartea (1830) scriitorului român DINICU GOLESCU. (n. 1777).

Golescu, Dinicu. *Insemnare a călătoriei mele, Constantin Radovici din Golești făcută în anul 1824, 1825, 1826*. Editura pentru literatură, 1964, 198 p.

★

7 OCTOMBRIE 1949. A fost proclamată Republica Democrată Germană.

★

10 OCTOMBRIE 1965. Ziua petrolistului.

★

11 OCTOMBRIE. În anul 1875, acum 90 de ani, s-a născut poetul român ȘT. O. IOSIF. (m. 1913).

Iosif, Ștefan O. *Opere alese*. Vol. 1-2. Editura pentru literatură, 1962; *Poezii alese*. Editura tineretului, 1962. 256 p.; *Versuri*. E.S.P.L.A., 1952. 224 p.; *Versuri alese*, Editura tineretului, 1956. 32 p.; *Gruia*. *Balada din popor*. Editura tineretului, 1957. 16 p.

Anghel, D. și Iosif Șt. O. *Caleidoscopul lui A. Mirea*. E.S.P.L.A., 1957. 176 p.

★

14 OCTOMBRIE. Se împlinesc 125 de ani de la nașterea (1840) lui D. I. PISAREV, revoluționar-democrat rus, filozof materialist și critic literar. (m. 1868).

Pisarev, Dimitri Ivanovici. *Despre munca literară*. Cartea rusă, 1957. 147 p.

Studii filozofice și politico-sociale. Editura de stat pentru literatură științifică, 1954. 332 p.

— În urmă cu 75 de ani, în 1890, s-a născut compozitorul român C. C. NOTTARA. (m. 1951).

★

16 OCTOMBRIE. Se implinesc 20 de ani de la Conferința națională a P.C.R. (16—21 octombrie 1945).

★

19 OCTOMBRIE. Cu 220 de ani în urmă, în 1745, s-a stins din viață scriitorul irlandez Jonathan Swift. (n. 1667).

Swift, Jonathan. *Călătoriile lui Gulliver.* Ediția a III-a. Editura tineretului, 1964. 352 p.

— În 1875, acum 90 de ani, s-a născut scriitorul și ziaristul român GEORGE RANETTI. (m. 1928).

Ranetti, George. *Versuri.* E.S.P.L.A., 1956, 239 p.

★

20 OCTOMBRIE. Se implinesc 45 de ani de la greva generală a muncitorilor din România (1920).

★

21 OCTOMBRIE. În urmă cu 175 de ani, în 1790, s-a născut poetul francez A. LAMARTINE. (m. 1869).

★

25 OCTOMBRIE. Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.

★

26 OCTOMBRIE. Se implinesc 105 ani de la înființarea Universității din Iași (1860).

— Cu 120 de ani în urmă, în 1845, s-a născut scriitorul român NICOLAE BELDICEANU. (m. 1896).

Beldiceanu, Nicolae H. *Poezii.* Editura pentru literatură și artă a Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, 1950. 144 p.

Ursu, G. G. N. *Beldiceanu.* Editura pentru literatură, 1961. 108 p.

— Acum 75 de ani, în 1890, s-a stins din viață scriitorul italian COLLODI (CARLO LORENZINI). (n. 1826).

Collodi, Carlo. (Carlo Lorenzini). *Aventurile lui Pinocchio.* Editura tineretului, 1963. 184 p.

29 OCTOMBRIE. În urmă cu 85 de ani, în 1880, s-a născut pictorul român JEAN AL. STERIADI (m. 1956).

★

2 NOIEMBRIE. Se implinesc 15 ani de la moartea (1950) cunoscutului scriitor irlandez BERNARD SHAW. (n. 1856).

Shaw, George Bernard. *Cezar și Cleopatra — Ucenicul Diavolului; Pigmalion.* Editura pentru literatură, 1963. 384 p.; *Teatru.* E.S.P.L.A., 1956. 556 p.

Gheorghiu, Mihnea. *Orientări în literatura străină.* E.S.P.L.A., 1958. 403 p.

Lupan, Radu. *George Bernard Shaw.* E.S.P.L.A., 1958. 276 p.

★

5 NOIEMBRIE. Cu 85 de ani în urmă, în 1880, s-a născut marele nostru scriitor MIHAIL SADOVEANU. (m. 1961).

Sadoveanu, Mihail. *Opere.* Vol. 1-19. E.S.P.L.A. — Editura pentru literatură. 1955—1964.

Mihail Sadoveanu (Îndrumar metodic pentru bibliotecă). Buc., 1960, 17 p. (Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România).

Aspecte din viața și opera lui Mihail Sadoveanu. E.S.P.L.A., 1958. 240 p.

De la Varlaam la Sadoveanu. E.S.P.L.A., 1958. 483 p.

Micu, Dumitru. *Sensul etic al operei lui Sadoveanu*. E.S.P.L.A., 1955. 66 p.

Sadoveanu, Profira. *Viața lui Mihail Sadoveanu*. Editura tineretului, 1957. 164 p.

Studii și articole închinat lui Mihail Sadoveanu. E.S.P.L.A., 1951. 162 p.

★

7 NOIEMBRIE. Ziua aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

★

8 NOIEMBRIE. Se împlinesc 70 de ani de la moartea (1895) scriitorului român ALEXANDRU ODOBESCU. (n. 1834).

Odobescu, Alexandru. *Cursu de arheologia. Istoria arheologiei*. Editura științifică, 1961. 472 p.; *Doamna Chiajna*. Editura tineretului, 1963. 224 p.; *Jupin Rânică Vulpoiul*. Editura tineretului, 1964. 30 p.; *Mihnea-Vodă cel Rău — Doamna Chiajna — Citeva ore la Snagov — Articole și studii*. Editura tineretului, 1959. 216 p.; *Pagini regăsite*. Editura pentru literatură, 1965. 240 p.; *Alexandru I. Odobescu povestind copiilor*. Editura tineretului, 1962, 160 p.; *Pseudokynegetikos*. Editura tineretului 1964, 208 p.; *Scene istorice — Citeva ore la Snagov — Pseudokynegetikos*.

E.P.L., 1961. 484 p.; *Zece basme mitologice*. Editura tineretului, 1959. 56 p.

Froda, Scarlat. *Odobescu și teatrul*. E.S.P.L.A., 1957. 143 p.

Vianu, Tudor. *Alexandru Odobescu*. E.S.P.L.A., 1960. 164 p.

★

10 NOIEMBRIE. Ziua mondială a tineretului.

— 20 de ani de la înființarea (1945) Federației Mondiale a Tineretului Democrat (F.M.T.D.).

★

15 NOIEMBRIE. Se împlinesc 120 de ani de la nașterea (1845) lui VASILE CONTA, filozof materialist român. (n. 1882).

★

17 NOIEMBRIE. Ziua internațională a studenților.

★

24 NOIEMBRIE. Cu 45 de ani în urmă, în 1920, s-a stins din viață poetul român ALEXANDRU MACEDONSKI. (n. 1854).

Macedonski, Alexandru A. *Poezie și proză*. Editura tineretului, 1960. 184 p.; *Poezii*. Editura pentru literatură, 1962. 222 p.

★

26 NOIEMBRIE 1924. Proclamarea R. P. Mongole.

— Se împlinesc 110 ani de la moartea (1855) poetului polonez ADAM MICKIEWICZ. (n. 1798).

Mickiewicz, Adam. *Pan Tadeus sau ultima încălcare de pământuri în Lituania*. E.S.P.L.A., 1956. 463 p.; *Poezii*. Editura tineretului, 1959. 148 p.

★

27 NOIEMBRIE. Se împlinesc 80 de ani de la nașterea (1885) scriitorului român LIVIU REBREANU (m. 1944).

Rebreanu, Liviu. *Opere alese*. Vol. 2. Editura pentru literatură, 1962. *Opere alese*. Vol. 1-5. Editura pentru literatură, 1959—1961.

Bănulescu, Ștefan și Purcăru, Ilie. *Colocvii*. Editura tineretului, 1964. 232 p. Crohmălniceanu, Ovid S. *Liviu Rebreanu*. E.S.P.L.A., 1954. 144 p.

Peltz, I. *Cum i-am cunoscut*. Editura pentru literatură, 1964. 200 p.

Piru, Alexandru. *Liviu Rebreanu*. Editura tineretului, 1965. 118 p.

Rebreanu, Fanny Liviu. *Cu soțul meu*. Editura pentru literatură. 1963. 248 p.

★

28 NOIEMBRIE 1965. 145 de ani de la nașterea lui FRIEDRICH ENGELS (1820), prietenul și colaboratorul apropiat al lui Karl Marx.

— Cu 25 de ani în urmă, în 1940, a fost asasinat de către legionari savantul român de renume mondial NICOLAE IORGA. (n. 1871).

★

29 NOIEMBRIE. 20 de ani de la proclamarea (1945) Republicii Populare Federative Iugoslavia (din 1963 Republica Socialistă Federativă Iugoslavia).

— La 29 noiembrie 1944 a fost eliberată Albania de sub jugul cotropitorilor fasciști. Ziua eliberării Albaniei.

30 NOIEMBRIE. Se împlinesc 85 de ani de la nașterea (1880) lui N. D., COCEA, scriitor și ziarist român. (m. 1949).

Cocea, N. D. *Pamflete*. E.S.P.L.A., 1956. 364 p.; *Pamflete și articole — Vinul de viață lungă și alte scrieri*. E.S.P.L.A., 1960. 402 p.; *Vișelul de aur*. Editura tineretului, 1961. 200 p.

— În urmă cu 130 de ani, în 1835, s-a născut scriitorul american MARK TWAIN. (m. 1910).

Twain, Mark (Samuel Longhorne Clemens). *Opere*. Vol. 1-4. E.S.P.L.A., 1954—1958.

Gheorghiu, Mihnea. *Orientări în literatură străină*. E.S.P.L.A., 1958. 403 p.

Solomon, Petre. *Mark Twain sau Aventurile umorului*. Editura tineretului, 1960. 352 p.

★

1 DECEMBRIE. 20 de ani de la constituirea, în 1945, a Federației Democratice Internaționale a Femeilor (F.D.I.F.).

★

2 DECEMBRIE. Se împlinesc 30 de ani de la nașterea (1935) poetului român NICOLAE LABIȘ (m. 1956).

Labiș, Nicolae. *Anotimpurile*. Editura tineretului, 1964. 32 p.; *Lupta cu inerția*, Editura tineretului, 1958. 159 p.; *Moartea câprioarei*. Editura pentru literatură, 1964. 436 p.; *Primele iubiri*. Editura pentru literatură, 1962. 448 p.; *Versuri*. Editura tineretului, 1964. 184 p.

★

11 DECEMBRIE. În urmă cu 155 de ani, în 1810, s-a născut ALFRED de MUSSET, poet romantic francez (m. 1857).

Musset, Alfred de. *Opere alese*. E.S.P.L.A., 1959. 640 p.

★

13 DECEMBRIE 1918. A fost singeros reprimată în Piața Teatrului național, din ordinul guvernului burgeo-șoșieresc, manifestația pașnică a muncitorilor din București.

★

16 DECEMBRIE. Se împlinesc 195 de ani de la nașterea (1770) lui LUDWIG van BEETHOVEN, genial compozitor german. (m. 1827).

Benador, Ury. *Beethoven omul*. Editura pentru literatură, 1964. 448 p.

Alșvang, A. *Beethoven*. Editura muzicală, 1961. 344 p.

Petzoldt, Richard și Crass, Eduard. *Ludwig van Beethoven*. Editura muzicală, 1963. 39 p.

Pricope, Eugen. *Beethoven*. Editura muzicală, 1958. 200 p.

Rolland, Romain. *Beethoven*. Editura muzicală, 1965. 408 p.; *Goethe și Beethoven*, Editura muzicală, 1963. 147 p.; *Viața lui Beethoven*. Editura tineretului, 1959. 128 p.

★

28 DECEMBRIE. Acum 40 de ani, în 1925, s-a stins din viață S. A. ESENIN, poet sovietic. (n. 1895).

Esenin, Serghei Aleksandrovici. *Poezii*. Editura tineretului, 1961. 175 p.; *Versuri*. Editura pentru literatură, 1964. 467 p.; *Poezii, Poeme*. E.S.P.L.A., — Cartea rusă, 1959. 256 p.

— În urmă cu 20 de ani, în 1945, a murit THEODORE DREISER, scriitor american. (n. 1871).

Dreiser, Theodore. *Carrie Meeber*. E.P.L.U., 1962. 495 p.; *O tragedie americană*. Vol. 1-3. E.P.L., 1965.

Gheorghiu, Mihnea. *Orientări în literatura română*. E.S.P.L.A., 1958. 403 p.

★

29 DECEMBRIE. Se împlinesc 100 de ani de la nașterea (1865) scriitorului și poetului englez RUDYARD KIPLING. (m. 1936).

Kipling, Rudyard. *Cărțile junglei*. Editura tineretului, 1959. 391 p.; *Povești*. Editura tineretului, 1963. 72 p.

★

30 DECEMBRIE 1947. S-a proclamat Republica Populară Română.

— La 30 decembrie se împlinesc 95 de ani de la nașterea (1870) scriitorului român ION A. BASSARABESCU.

Bassarabescu, Ion A. *Lume de ieri*. E.S.P.L.A., 1958. 460 p.; *Pe drezină*. E.P.L., 1963. 334 p.; *Schițe și nuvele*. Editura tineretului, 1965. 184 p.; *Un om în toată firea*. Editura tineretului, 1961. 231 p.

★

31 DECEMBRIE. Se împlinesc 590 de ani de la moartea (1375) lui GIOVANNI BOCCACCIO, scriitor italian, unul dintre primii umaniști ai Renașterii, întemeietorul prozei artistice italiene. (n. 1313).

Boccaccio, Giovanni. *Decameronul*. Vol. 1-2. E.P.L.U., 1963.

В Н О М Е Р Е

<i>В свете документов съезда партии. (Анкета проведенная редакцией по задачам пропагандирования книги, информации и документации)</i>	515
<i>Джорджета ЛАЗАРЕСКУ: Механизация и автоматизация документации. (Главные современные методы отбора сведений и перспективы в этой области)</i>	523
<i>Мария ВУЛКУ: Система библиографических справок в библиотеке Исторического факультета Бухарестского университета</i>	527
<i>Ион ИОНИТА: Книжный фонд районных библиотек. (Расширение и пропорциональное развитие коллекций коммунальных библиотек района Титу. Задачи по пропорциональному развитию коллекция)</i>	530
<i>Ана Летitia ЧЕРНЕЙ: Библиотека Телеки-Бойай (краткий обзор развития двух исторических библиотек города Тиргу-Муреш, объединенные в том же здании. Работы по реставрации здания)</i>	541
<i>Корнелиу ДИМА-ДРАГАН: Книги для масс. Ал. Влахуца, Джордже Кошбук, Михаил Садовяну и задачи в связи с чтением в сельской среде. (Мнения и рекомендации этих классиков румынской литературы в связи с отбором книг для села)</i>	549
<i>Николае ОАНЧА: Болезни книг и борьба с ними. (Хранение книжного фонда)</i>	554
<i>Др. Рудольф МАЛЕК: Дети, молодежь и книга. Из опыта Прагской публичной городской библиотеки</i>	560
<i>Богдан ХОРОДИСКИ (некролог)</i>	564

EXTRAIT DU SOMMAIRE

<i>A la lumiere des Documents du Congrès du Parti. (Enquête réalisée par la rédaction sur les tâches revenant à la propagande du livre, à l'information et à la documentation)</i>	515
<i>Georgeta LAZARESCU: La mécanisation et l'automatisation de la documentation. (Les principaux systèmes modernes de dépistage des informations et les perspectives dans ce domaine)</i>	525
<i>Maria VULCU: L'information bibliographique a la Bibliothèque de la Faculté d'histoire de Bucarest</i>	527
<i>Ion IONITA: Le fonds de livres des bibliothèques de rayon. (Le développement et le proportionnement des collections des bibliothèques communales du rayon de Titu. Les problèmes du proportionnement des collections)</i>	530
<i>Ana Letitia CERNEI: La Bibliothèque Teleki-Bolyai. (Aperçu sur le développement des deux bibliothèques historiques de Tg-Mureş, réunies dans la même immeuble. Les travaux de restauration du bâtiment)</i>	541
<i>Corneliu DRAGAN-DIMA: Livres pour le peuple. Al. Vlahuța, George Coşbuc, Mihail Sadoveanu et les problèmes de la lecture dans le milieu rural. (Opinions et recommandations de ces écrivains classiques relatives la selection des livres pour les villages)</i>	549
<i>Nicolae OANCEA: Les maladies des livres et la lutte contre ces maladies. (La conservation des fonds de livres)</i>	554
<i>Dr. Rudolf MALEK: Les enfants, les jeunes et le livre. De l'expérience de la bibliothèque populaire municipale de Prague</i>	560
<i>— Bogdan Horodyski. (Nécrologie)</i>	564

SUMMARY EXCERPTS

<i>Viewed in the light of Documents of the Party's Congress. (Inquest of our editorial staff regarding the tasks connected with book publicity, information and documentation in the present stage)</i>	515
<i>Georgeta LAZARESCU: Mechanization and automation of documentation. (Chief modern means of selecting information and outlooks concerning this field)</i>	523
<i>Marla VULCU: Bibliographical information at the Library of the Bucharest Faculty of History</i>	527
<i>Ion IONITA: The book stock of district libraries. (Increase and adjustment of the communal libraries' collections in the Titu district. Problems of book collections' adjustment)</i>	530
<i>Ana Letitia CERNEI: The Teleki-Bolyai Library. (On the development of the Tirmu-Muresh two historic libraries, brought together in the same building. The restoration of the building)</i>	541
<i>Corneliu DIMA-DRAGAN: Books for the people. Al. Vlahuța, George Coşbuc, Mihail Sadoveanu about the reading in the country-side. (The classical writers' opinions and recommendations on the selection of books for villages)</i>	549
<i>Nicolae OANCEA: Diseases of books and ways of struggling with them. (Conservation of book stocks)</i>	554
<i>Dr Rudolf MALEK: Children, youth and the book. From the experience of the Prague Popular Town Library</i>	560
<i>Bogdan Horodyski (Necrology)</i>	564

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron (redactor șef-adjunct), IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU MIRCEA.

J M F Nicol

ÎNTEPRINDEREA POLIGRAFICĂ „GRAFICA NOUĂ”

cu sediul în București — str. Pitagora nr. 16—18 — tel. 21.21.30
Raionul Tudor Vladimirescu

execută prin unitățile sale
repararea și legarea cărților, colecțiilor
de periodice pentru bibliotecile din Capitală
și din orice localitate din țară.

Întreprinderea confecționează pe bază de comandă,
mape pentru păstrarea revistelor și ziarelor,
cutii, casete pentru păstrarea broșurilor,
STAS-urilor, tipăriturilor pe foi volante etc.

Întreprinderea asigură expedierea volumelor legate,
în colete poștale sau prin C.F.R.

Plata se face în bani sau prin virament

41 000